

TC
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TİCARET LİSESİ KÖKENLİ MESLEK YÜKSEKOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE EĞİTİMLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf GELPİŞ

Enstitü Bilim Dalı : İşletme
Enstitü Ana Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman

Tez Danışmanı: Doç.Dr. Selahattin KARABINAR

HAZİRAN-2008

TC
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TİCARET LİSESİ KÖKENLİ MESLEK YÜKSEKOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE EĞİTİMLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yusuf GELPİŞ

Enstitü Bilim Dalı : İşletme
Enstitü Ana Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman

Bu tez 13/06/2008 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof.Dr.Selim PAZARÇEVİREN DoçDr.Selahattin KARABINAR Yrd.Doç.Dr.Burhanettin Zengin

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

Kabul
 Red
 Düzeltme

Kabul
 Red
 Düzeltme

Kabul
 Red
 Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlâk kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Yusuf GELPİŞ

13.06.2008

ÖNSÖZ

Günümüz koşullarına bakıldığında, muhasebe ara elamanı yetiştirilmesinde önemli konuma sahip eğitim kurumların başında Ticaret Meslek Liseleri ve Meslek Yüksekokulları gelmektedir. Bu kurumlarda verilen eğitimin iş hayatının beklentilerine cevap verebilecek nitelikte olması ve bu kurumlarda eğitilen öğrencilerin aranan eleman olması noktasında büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Ticaret Meslek Lisesi Kökenli Meslek Yüksekokul öğrencilerinin muhasebe eğitimleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Muhasebe eğitimlerinin beklentilerini karşılayıp karşılamadığı tespit edilip, gerekli çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç.Dr. Selahattin KARABINAR'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca, bu çalışmamda yardımlarını esirgemeyen ev arkadaşlarım Salih ve Nuh Beylere de teşekkürlerimi sunar, yetişmemde katkıları olan tüm hocalarıma da minnettar olduğumu ifade etmek isterim.

Yusuf GELPİŞ

13.06.2008

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
ŞEKİL LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MUHASEBE EĞİTİMİ VE ÖNEMİ	4
1.1. Okullarda Muhasebe Eğitimi	4
1.1.1. Yaygın Muhasebe Eğitimi	5
1.1.2. Örgün Muhasebe Eğitimi	5
1.2. Muhasebe Eğitiminin Geliştirilmesi İçin Strateji, Yöntem ve Teknikler	6
BÖLÜM 2: ORTAÖĞRETİM VE ÖNLİSANS DÜZEYİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ	12
2.1. Orta Öğretim Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	12
2.1.1. Ticaret Turizm Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Okullar	13
2.1.1.1. TTOGM'ye Bağlı Sınavsız Öğrenci Alan Okullar	16
2.1.1.2. TTOGM'ye Bağlı Merkezi Sınavla Öğrenci Alan Okullar	18
2.1.1.3. Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi (Teorik Aşama)	20
2.1.1.4. Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı	22
2.1.1.5. Muhasebe-Finansman Programının Uygulanması	23
2.1.1.6. Muhasebe ve Finansman Programında Yer Alan Dersler	24
2.2. Önlisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	36
2.2.1. Meslek Yüksekokullarının Genel Özellikleri ve Önemi	36
2.2.2. Meslek Yüksekokullarının Tarihi Gelişimi	38
2.2.3. Mevcut Durum	40
2.2.4. Meslek Yüksekokulu Kriterleri	42
2.2.5. Meslek Yüksekokullarına Giriş Şartları	43
2.2.5.1. Sınavsız Geçiş Projesi Hangi İhtiyaçtan Doğmuştur	44
2.2.5.2. Sınavsız Geçişin Amaçları	47
2.2.5.3. Sınavsız Geçiş İle İlgili Önemli Hususlar	47

2.2.5.4. Sınavsız Geçiş İle İlgili Başvuru ve Yerleştirme Esasları	48
2.2.6. Meslek Yüksekokullarından, Lisans Programlarına Dikey Geçiş.....	49
2.2.7. MYO'larda Uygulanmakta Olan Ders Programları ve Ders İçerikleri	50
2.2.8. Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Mezunlarının İstihdam Olanakları	58

BÖLÜM 3: TİCARET MESLEK LİSESİ MEZUNU MESLEK YÜKSEKOKULU	
ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİLERİ.....	60
3.1. Araştırmanın Metodolojisi	60
3.1.1. Araştırmanın Amacı	60
3.1.2. Araştırmanın kapsamı.....	60
3.1.3. Varsayımlar	60
3.1.4. Sınırlılıklar.....	60
3.1.5. Araştırmanın Yöntemi	60
3.1.6. Veri Toplama ve Ölçüm Aracı	61
3.1.7. Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	62
3.1.8. Ölçekler (Faktör Analizi, Geçerlik-Güvenirlilik).....	73
3.1.9. MYO' da öğrenim gören öğrencilerin demografik özellikleri ile ölçekler arasındaki ilişkilere ilişkin analizler.....	87
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	97
KAYNAKÇA	101
EKLER	105
ÖZGEÇMİŞ.....	109

KISALTMALAR

DGS	: Dikey Geçiş Sınavı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
METEB	: Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi
MSG	: Meslek Liselerinden Sınavsız Geçiş
MYO	: Meslek Yüksekokulu
ÖSYS	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
TESMER	: Temel Eğitim ve Staj Merkezi
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
YAYKUR	:Yaygın Yükseköğretim Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Muhasebe Eğitiminin Amaçları.....	6
Tablo 2: Eğitimde Strateji, Yöntem ve Teknikler.....	7
Tablo 3: 2007-2008 Öğretim Yılında Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları.....	13
Tablo 4: 2007-2008 Öğretim Yılı Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları.....	14
Tablo 5: Muhasebe ve Finansman Alanının Çerçeve Öğretim Programı	22
Tablo 6: Tanıtım ve Yönlendirme Dersinin Modülleri	25
Tablo 7: Muhasebe-Finansman Alanının Dallarına Göre Zorunlu Dersler.....	25
Tablo 8: Bilgi ve İletişim Teknolojisi Dersinin Modülleri	26
Tablo 9: Mesleki Gelişim Dersinin Modülleri	26
Tablo 10: Büro Hizmetleri Dersinin Modülleri.....	27
Tablo 11: Bilgisayarda Yazı Dersinin Modülleri	27
Tablo 12: Bilgisayarda Ofis Programları Dersinin Modülleri.....	27
Tablo 13: Kurumsal Başvurular Dersinin Modülleri.....	28
Tablo 14: Ticari Belgeler Dersinin Modülleri.....	28
Tablo 15: Genel Muhasebe 1 Dersinin Modülleri.....	29
Tablo 16: İşletme Yönetimi Dersinin Modülleri.....	30
Tablo 17: Genel Muhasebe 2 Dersinin Modülleri.....	30
Tablo 18: Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Modülleri.....	31
Tablo 19: Şirketler Muhasebesi Dersinin Modülleri	31
Tablo 20: Maliyet Muhasebesi Dersinin Modülleri	32
Tablo 21: İnşaat Muhasebesi Dersinin Modülleri	32
Tablo 22: Mesleki Yabancı Dil Dersinin Modülleri.....	32
Tablo 23: Dış Ticaret İşlemleri Dersinin Modülleri.....	33
Tablo 24: Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersinin Modülleri.....	33
Tablo 25: Dış Ticaret Mevzuatı Dersinin Modülleri	34
Tablo 26: Dış Ticaret Muhasebesi Dersinin Modülleri	34
Tablo 27: Bütçeleme Dersinin Modülleri.....	34
Tablo 28: Banka İşlemleri Dersinin Modülleri	35
Tablo 29: Sermaye Piyasası Dersinin Modülleri.....	35
Tablo 30: Finansal Yatırım Dersinin Modülleri.....	35
Tablo 31: Sermaye Piyasası Kayıtları Dersinin Modülleri	36
Tablo 32: YÖK, Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi, Taslak rapor, 2006.....	41
Tablo 33: MYO'larda Muhasebe Eğitimi Veren Programlar İçin Kararlaştırılan Program Adı	53

Tablo 34: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü I. Yıl I. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi.....	54
Tablo 35: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü I. Yıl 2. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi.....	54
Tablo 36: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü II Yıl 3. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi.....	55
Tablo 37: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü II Yıl 4. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi.....	57
Tablo 38: Öğrencilerin ölçeklerin ifadelerini puanlanması.....	62
Tablo 39: Öğrencilerin, cinsiyet değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	63
Tablo 40: Öğrencilerin, yaş değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	63
Tablo 41: Öğrencilerin, bir işte çalışma değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	63
Tablo 42: Öğrencilerin, medeni durum değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	64
Tablo 43: Öğrencilerin, eğitim görülen bölüm değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	64
Tablo 44: Öğrencilerin, mezun olunan lise türü değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	64
Tablo 45: Öğrencilerin, lise mezuniyet derecesi değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	65
Tablo 46: Öğrencilerin, okudukları bölümü tercih etme nedenlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları.....	66
Tablo 47: Öğrencilerin, seçilen bölümün beklentileri karşılayıp karşılamadığına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	67
Tablo 48: Öğrencilerin, seçilen bölümün karşılanan beklentilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları.....	67
Tablo 49: Öğrencilerin, seçilen bölümün karşılanmayan beklentilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları	68
Tablo 50: Öğrencilerin, bölüm sonrası yönelmeyi düşünülen meslek değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	68
Tablo 51: Öğrencilerin, okunan bölümün gelecekteki mesleğe yönelik beklentileri karşılaması değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	69
Tablo 52: Öğrencilerin, mezun oldukları liseden farklı olarak gördükleri Muhasebe dersleri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	69
Tablo 53: Öğrencilerin, MYO' da muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniği değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	70
Tablo 54: Öğrencilerin, muhasebe derslerini en iyi nasıl öğrendikleri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	71
Tablo 55: Öğrencilerin, muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörlere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları	72
Tablo 56: Bölümü tercih nedeni ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu.....	74
Tablo 57: Bölümü tercih nedeni maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi	74

Tablo 58: Bölümü tercih nedeni faktör analizi sonuç tablosu.....	75
Tablo 59: Bölümü İsteyerek Seçme faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları	76
Tablo 60: Bölümü Zorunlu Olarak Seçme faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları.....	76
Tablo 61: Seçilen bölümün beklentileri karşılaması ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu	77
Tablo 62: Bölümün beklentileri karşılaması maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi	78
Tablo 63: Bölümün beklentileri karşılaması faktör analizi sonuç tablosu	78
Tablo 64: Karşılanan Beklentiler faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları	79
Tablo 65: Seçilen bölümün beklentileri karşılamaması ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu	80
Tablo 66: Bölümün beklentileri karşılamaması maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi.....	80
Tablo 67: Bölümün beklentileri karşılaması faktör analizi sonuç tablosu	81
Tablo 68: Karşılanmayan Beklentiler faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları.....	81
Tablo 69: Muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen faktörler ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu.....	83
Tablo 70: Muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen faktörler ölçeğinin maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi.....	83
Tablo 71: Muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen faktörlerin faktör analizi sonuç tablosu..	84
Tablo 72: Verimlilik faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları.....	85
Tablo 73: Grup Avantajı faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları	86
Tablo 74: Grup Dezavantajı faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları	86
Tablo 75: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları	88
Tablo 76: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu için verdikleri puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA ve LSD testi sonuçları	89
Tablo 77: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu için verdikleri puanlarının mezun olunan lise değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA ve LSD testi sonuçları	91
Tablo 78: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu için verdikleri puanlarının lise mezuniyet derecesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA ve LSD testi sonuçları	94

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Muhasebe Eğitimi veren okullar	5
Şekil 2: Mesleki ve Teknik Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş	44

Tezin Başlığı: Ticaret Meslek Lisesi Kökenli Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimlerinin Değerlendirilmesi

Tezin Yazarı: Yusuf GELPİŞ **Danışman:** Doç.Dr. Selahattin KARABINAR

Kabul Tarihi: 13 Haziran 2008 **Sayfa Sayısı:** IX (ön kısım) + 104 (tez) + 4 (ekler)

Anabilim Dalı: İşletme **Bilim Dalı:** Muhasebe ve Finansman

Bu çalışmada, Ticaret Lisesi mezunu Meslek Yüksekokul öğrencilerinin Muhasebe eğitimleri ve bu öğrencilerin muhasebe derslerinde neden zorlandıkları incelenmiştir.

Çalışmanın araştırma kısmındaki veriler, 2007 – 2008 öğretim yılında Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören Muhasebe ve İşletme bölümü öğrencilerinin, konuyla ilgili görüş ve değerlendirmelerini içermektedir.

2007 – 2008 öğretim yılında 522 Meslek Yüksekokulunda, 262 programda öğrenim gören 482.208 öğrenciden muhasebe ve işletme bölümü öğrencileri dikkate alınmıştır. Bu meslek yüksekokullardan 7 tanesi araştırmada örneklem olarak seçilmiştir. Örneklem kapsamına alınan okulların seçiminde, öğrenci sayıları, eğitim kadroları ve il merkezine yakın bulunmaları gibi özellikler dikkate alınmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler, tablolar yardımı ile işlenerek araştırmanın amaçları doğrultusunda yorumlanmış ve elde edilen bulgulara dayalı olarak öneriler geliştirilmiştir.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde; sırasıyla muhasebe eğitimi ve muhasebe eğitiminin önemi ile muhasebe eğitimi veren eğitim kurumları ve muhasebe eğitiminin geliştirilmesi için gerekli yöntem ve teknikleri hakkında bilgi verilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; ortaöğretim ve önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren okullarımız hakkında bilgi verilmektedir.. Öncelikle ortaöğretimde muhasebe eğitimi veren okullar ve bu okulların müfredatı hakkında, devamında meslek yüksekokullarının genel özellikleri ve önemi, tarihi gelişimi, meslek yüksekokullarının mevcut durumu, meslek yüksekokullarına giriş şartları, sınavsız geçiş, dikey geçiş ve uygulanmakta olan ders programları ve ders içerikleri hakkında bilgi verilmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde; Ticaret meslek lisesi mezunu Meslek Yüksekokul öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla 816 öğrenciye 49 soruluk anket uygulanmıştır. Ankete katılanların büyük bir çoğunluğunun ticaret meslek lisesinden mezun olduğu, bu öğrencilerin büyük çoğunluğunun sınavsız geçişle yerleştiği, meslek lisesinde de benzer dersler görmelerine rağmen yeterli düzeyde başarılı olamadıkları, sınıf geçme yönetmenliğinden kaynaklı bir takım problemlerin olduğu, öğretim elemanlarının yeterli sayıda olmadığı ve ders yüklerinin çok fazla olduğu, öğretim elemanları kendi uzmanlık dersleri dışında derslere girdiği, ders aktarımında genellikle anlatım metodunun kullanıldığı, okulun araç gereç sıkıntısının olduğu ve teknolojinin ders aktarımında yeterli düzeyde kullanılmadığı, kalabalık sınıflarda ders işlendiği, lisedeki dersler ile MYO'daki dersler arasında farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Sonucunda çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ticaret Meslek Liseleri, Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Meslek Yüksekokulları, MYO'larda Muhasebe Eğitimi

Title of the Thesis: The Evaluation of Accounting Education of Vocational High School Students who graduated Trading High School.

Author : Yusuf GELPİŞ **Supervisor :** Assoc.Prof.Dr. Selahattin KARABINAR

Date: 13 June 2008 **Nu. Of Pages:** IX (pre text)+104 (main body)+ 4(appendices)

Department: Business **Subfield:** Accounting and Finance

In this study, Accounting education and the reasons of difficulties that the Vocational High School Students who graduated Trading High School have in Accounting classes have been analyzed.

The data in the search part includes the views and evaluations of Accounting and Business Department students who studied in Vocational High Schools in 2007-2008 education year.

From 482.208 students attending 262 programs of 522 Vocational High Schools in 2007-2008 education year, the Accounting and Business Department students have been taken into account. Seven of these Vocational High Schools have been chosen as sample. The quantity of the students, education board and the distance to the city-centre are the qualities for determining the sample schools.

The data obtained in the research has been evaluated according to the aims of the research by processing them via tables and the suggestions have been developed based on the findings of the research.

This study consists of three chapters.

The first chapter deals with the education of accounting and significance of education of Accounting, education institutions offering Accounting and methods and techniques for improving Accounting education.

The second chapter is about the schools which are giving accountancy education at secondary and high levels. Firstly, the information about the schools which are giving accountancy education and their curricula is presented, and then historical background and current situation of the Vocational High Schools are explained, and next necessary conditions for enrolling the Vocational High Schools, transition without exam and vertical transition, lesson programs being used and the contents of the lessons are figured out.

In the third chapter a questionnaire, containing 49 questions, have been applied to 816 students of Trading School graduates for evaluating the education of Accounting. It has been found that most of the students whom a questionnaire was applied were graduates of Trading High School, most of these students attended the school without exam, though they received the same lessons they failed, there have been some problems based on regulations for passing the classes, there are not sufficient lecturers and they have to lecture too much lessons, they lecture lessons out of their proficiency, they mostly use grammar transition method, school lacks in equipment and not many visual aids are used during the lessons, there are too many students in the classes, there are differences between the lessons in the high school and Vocational high school. Finally, suggestions for solutions have been found.

Keywords: Trading High School, Accounting Education in Trading High Schools, Vocational High Schools, Accounting Education in Vocational High Schools.

GİRİŞ

Üretim unsurlarından olan insan kaynağının yetiştirilmesi ve ilgili sektörlerde kullanılabilmesi, o ülkenin gelişmişlik düzeyini de etkilemektedir. Bu noktada eğitilmiş insan gücüne her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitim hizmetleri, büyük ölçüde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Meslek eğitimi devam ettirmek isteyenler yaygın eğitim kurumlarını da tercih edebilmektedir. Örgün eğitim noktasında meslek eğitimlerini devam ettirmeyi düşünen öğrencilerin meslek yüksekokullarına veya fakültelere yerleşmeleri gerekmektedir. Muhasebe eğitimi açısından baktığımızda Ticaret Meslek Liseleri ve Meslek Yüksekokulları büyük önem taşımaktadır. Ticaret lisesinden mezun olan bir öğrenci, sınavsız geçiş hakkını kullanarak Meslek Yüksekokuluna devam edebilmekte ve eksikliklerini tamamlayabilmektedir. Bu eğitim kurumlarımız kalifiye meslek elemanı yetiştirilmesinde önemli görevler üstlenmişlerdir.

Meslek yüksekokullarının kuruluş amacı, ekonominin ara eleman ihtiyacını karşılamaktır. Birçok alanda olduğu gibi muhasebe alanında da ara eleman ihtiyacı meslek yüksekokullarından karşılanmaktadır. Ancak son yıllarda teknolojide yaşanan hızlı değişim, ticareti yakından etkilemiş, uluslararası ticaretin boyutlarını akıl almaz düzeylere getirmiştir. Ticaret, yerini e-ticaret dediğimiz sanal ortamda gerçekleşen ticarete bırakmıştır. Muhasebe meslek elemanlarının da bu değişimlere ayak uydurabilecek şekilde yetiştirilmeleri gerekmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ticaret lisesinden mezun olan ve meslek yüksekokulu muhasebe ve işletme programlarında okuyan öğrencilerin beklentilerinin gerçekleşip, gerçekleşmediğinin araştırılmasıdır.

Çalışmanın Önemi

İş dünyasında ara eleman ihtiyacını karşılayan kurumların başında Ticaret Liseleri ve Meslek Yüksekokulları gelmektedir. Günümüz şartlarında teknolojik gelişmelerden haberdar, muhasebe alanında bu teknolojiyi kullanabilen, muhasebe alanındaki

değişmeleri ve gelişmeleri yakından takip eden öğrencilerin yetiştirilmesi, değişimlere ayak uydurabilecek şekilde muhasebe eğitimlerinin verilmesi gerekmektedir. Ticaret Meslek Liselerindeki muhasebe eğitimi okulda verilen üç yıllık teorik eğitimin ardından bir yıllık stajyerlik eğitimi kapsamaktadır. Meslek Yüksekokullarında ise iki yıl okulda verilen eğitim ve yazın tamamlamaları gereken stajyerlik eğitimini kapsamaktadır. Ticaret lisesinden mezun olan ve muhasebe eğitimini 4 yıl alan öğrenciler, Meslek Yüksekokullarında yeterli düzeyde başarılı olamamakta ve günün koşullarına göre kendilerini yetiştirememektedirler. Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bu durumları çok büyük problemler teşkil etmektedir. Bu çalışmada bu problemler tespit edilerek makul çözüm önerilerinde bulunulacaktır. Verimli bir muhasebe eğitimi açısından çalışma önemlidir.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada ticaret lisesi mezunu meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla anket uygulamasına gidilmiştir. Kocaeli ilinde Kandıra, Kullar ve Arslanbey Meslek Yüksekokulları'na, Sakarya ilinde Geyve Meslek Yüksekokulu'na, Bilecik ilinde Bozüyük Meslek Yüksekokulu'na, Bursa'da İbrahim Orhan ve Keles Meslek Yüksekokulları'na uygulanmıştır. Toplam 7 meslek yüksekokulunda 816 anket uygulanmıştır. 49 sorudan oluşan anket yüzde yöntemiyle aktarılmıştır.

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde; sırasıyla muhasebe eğitimi ve muhasebe eğitiminin önemi ile muhasebe eğitimi veren eğitim kurumları ve muhasebe eğitiminin geliştirilmesi için gerekli yöntem ve teknikler hakkında bilgi verilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; ortaöğretim ve önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren okullarımız hakkında bilgi verilmektedir. Öncelikle ortaöğretimde muhasebe eğitimi veren okullar, muhasebe ve finansman alan çerçeve programı, muhasebe finansman alanında yer alan dersler hakkında, sonrasında meslek yüksekokullarının genel özellikleri ve önemi, tarihi gelişimi, meslek yüksekokullarının mevcut durumu, meslek yüksekokullarına giriş şartları, sınavsız geçiş, dikey geçiş ve uygulanmakta olan ders programları ve ders içerikleri hakkında bilgi verilmektedir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde; Ticaret meslek lisesi mezunu Meslek Yüksekokul öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla 49 soruluk bir anket formu hazırlanmıştır. Bu anket formu, ana kütleyi temsil ettiği düşünülen Kocaeli, Sakarya, Bursa, Bilecik ilindeki 7 meslek yüksekokulunda muhasebe ve işletme programlarında okuyan 816 öğrenciye uygulanmıştır. Uygulanan anket formları SPSS programında değerlendirilmiştir. Her sorunun ardından bir değerlendirme yapılmıştır.

En son olarak problemler tespit edilerek sonuçlar çıkarılmış ve problemlere çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

BÖLÜM 1: MUHASEBE EĞİTİMİ VE ÖNEMİ

Eğitim, yakın bir gelecek için kişilere bilgi ve beceri kazandırma anlamına gelir (Üstün, 1997: 35). Kişileri ve toplumları mutlu kılan, doğruya ulaşmasını sağlayan yol eğitimden geçer. Bir beceri bir kere kazanıldığı zaman onu değiştirmek zordur. Bu yüzden, eğitimin doğru verilmesi gerekir.

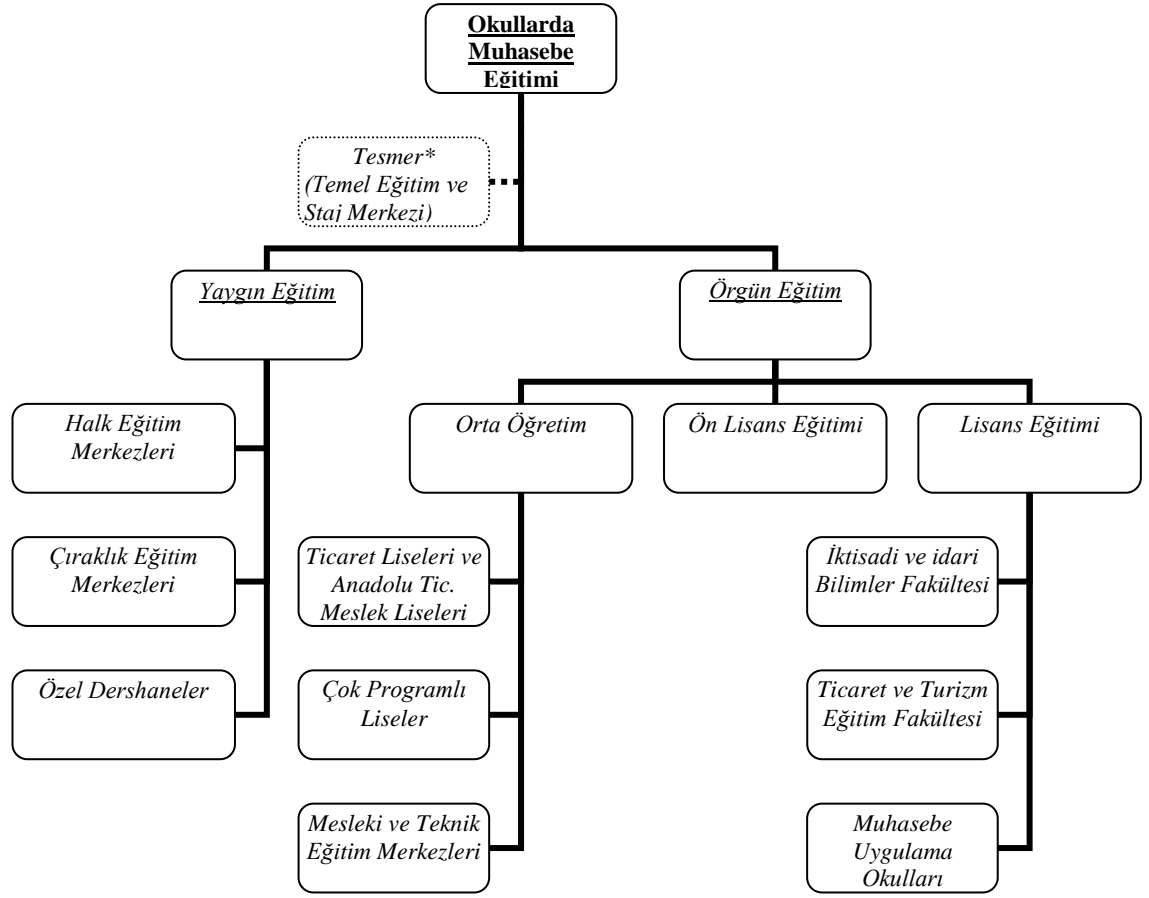
Bu bilgi ve beceri kazandırma genel alanlarda olduğu gibi mesleki alanlarda da olabilir. Meslek eğitimi, bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yetenekleri kazandırmak suretiyle birey yeteneklerini zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönden geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Şengel, 2001 :98).

Son yıllarda ekonomik sınırlar, ülkelerin coğrafi sınırlarının dışına taşmış, ticaretin uluslararası boyutu eskiye oranla daha da artmıştır. Ayrıca rekabetin ticari alanda yoğunlaşması; bilgisayar ve bilişim teknolojileri alanındaki yeni gelişmeler, muhasebe alanında da değişimler yaratmıştır. Bu değişim de muhasebe alanında yeterli birikime sahip kişilerin önemini artırmaktadır. Dolayısıyla muhasebe meslek elemanı yetiştirme eskisinden daha çok önem kazanmış durumdadır. Muhasebe meslek mensuplarının bugün artık sadece muhasebe kurallarını bilerek defter tutmaları yeterli değildir. Ulusal ve uluslararası alandaki çetin rekabet koşullarına ayak uydurabilecek düzeyde bilgi ve beceri birikimine sahip bireyler olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir.

1.1. Okullarda Muhasebe Eğitimi

Okullarda muhasebe eğitimi çeşitli düzeylerde verilmektedir. Ortaöğretimde ticaret meslek liselerinde, yükseköğretimde üniversite ve meslek yüksekokullarında verilmektedir. Okullarda muhasebe derslerinde teorik düzeyde eğitim yapılırken, öğrenciler iş yerlerinde staj yapma yoluyla muhasebede pratik kazanmaktadırlar. Stajla öğrenciler, okulda öğrendiklerini uygulama olanağı bulmaktadırlar.

Şekil 1: Muhasebe Eğitimi veren okullar

*Serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir, yeminli mali müşavirlerin eğitim ve staj olanaklarını organize eden kurumdur.

1.1.1. Yaygın Muhasebe Eğitimi

Muhasebe mesleğinin uygulayıcılarına, uygulayıcı adaylarına mesleğin gelecek aşamalarına hazırlık anlamında uygulama ağırlıklı, güncel eğitim verilir. Değişik organizasyonlar halinde özel muhasebe eğitimi veren dershaneler, kurslar bulunmaktadır. Bu grupta muhasebe eğitimi uygulama ağırlıklıdır.

1.1.2. Örgün Muhasebe Eğitimi

Muhasebe eğitiminin genel ve özel amaçları ortaöğretim düzeyi, lisans düzeyi, yüksek lisans düzeyi ve doktora düzeyi açısından aşağıdaki gibi sıralanabilir:

Ülkemizde muhasebe eğitimi veren okullarımızın amaçlarını Tablo 1’de görmekteyiz.

Tablo 1: Muhasebe Eğitiminin Amaçları

AŞAMA	Genel Amaçlar	Özel Amaçlar
Ortaöğretim Düzeyi	Sektörün ihtiyaçları, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli mesleki yeterlikleri kazanmış nitelikli meslek elemanları yetiştirmektir.	Muhasebe temel, bilgi ve becerileri, temel yeterlikleri kazandırmak. Dalın gerektirdiği işleri yapabilmelerini ve özel mesleki yeterlikleri kazandırmak.
Lisans Düzeyi	Öğrencilerin konular hakkında genel bilgi sahibi olmasını sağlamaktır.	Öğrencilere, iş hayatında muhasebe verilerini kolaylıkla ve doğru olarak değerlendirebilecekleri bilimsel ve mesleki formasyonu kazandırmaktır.
Yüksek Lisans Düzeyi	Öğrencilere lisans düzeyinde öğrendiği konular hakkında daha detaylı bilgiler vererek uzmanlaşmalarını sağlamaktır.	Öğrencileri muhasebe alanında bilimsel araştırmalara yöneltmek, bu konudaki yaratıcılıklarını artıracak formasyonu sağlamaktır.
Doktora Düzeyi	Konu hakkında detaylı bilgisi olan öğrencilerin hem uygulama hem de teorik anlamda ileri düzeyde çalışmalar yapmasını ve bilgi edinmesini sağlamaktır.	Literatüre, evrensel muhasebe bilimine katkı sağlayacak ve çağdaş bilimsel yenilikleri yansıtmaya özelliği gösteren çalışmalar kazandırmaktır.

Kaynak: ÇALDAĞ ve diğ., www.isletme.istanbul.edu.tr, (22.10.2007)

1.2. Muhasebe Eğitiminin Geliştirilmesi İçin Strateji, Yöntem ve Teknikler

Muhasebe eğitiminin geliştirilmesi; öğretim elemanı, öğrenci, yönetim, öğretim yöntemleri, öğretim araçları, derslik sayısı, öğrenci sayıları, ders materyalleri, materyallerin niteliği, ders programı ve içerikleri, sınav yöntemleri, teknolojik olanaklar, kütüphanelere bağlıdır. Öğrencilere verilecek muhasebe eğitimi ise teknolojiye uygun olmalıdır. Mezunlara, bilgisayar kullanma yeteneğiyle birlikte yazılı sözlü iletişim becerileri, analitik düşünce ve takım çalışması gibi beceriler de kazandırılmalıdır. Mevcut verilen dersler sürekli gözden geçirilerek çağa göre yenilenmelidir.

Uluslararası muhasebe standartlarının öğrencilere kazandırılması için, muhasebenin uluslararası önemi üzerinde durulmalı, bilgi teknolojileri öğretilmelidir ki, bu sistemleri daha yakından izleyip kullanabilsinler. İyi bir muhasebe eğitimi için ise, öncelikle muhasebe eğitimi veren kişilerin eğitimi ele alınmalı ve bunun sürekliliği sağlanmalıdır. Muhasebe eğitimi veren kişilerin, teknolojideki mevcut gelişmeleri takip ederek teknolojiye ayak uydurması, gelişmeleri tahmin yeteneğiyle gereken önlemleri alması, söz konusu değişikliklere göre programlar hazırlaması gerekmektedir.

Öğretme-öğrenme sürecinin etkililiği bakımından eğitim sürecinin niteliğini oluşturacak olan strateji, yöntem-teknik ve öğretim hedefleri ilişkisini dikkate almak gerekir.

Tablo 2: Eğitimde Strateji, Yöntem ve Teknikler

STRATEJİ	YÖNTE	TEKNİK	BİLİŞSEL ALAN	DUYUŞSA ALAN	PSİKOMOTO ALAN	DAVRANIŞ TİPİ	AKIL YÜRÜTME
Sunuş Yoluyla Öğrenme	-Düz Anlatım	-Soru Cevap -Anlatma -İnformal -Öğretmen Konuşmaları -Sempozyum -Söylev	-Bilgi		-Uyarılma	-Ezberden Aynen Söyleme -Yazma, -Tanıma, -Hatırlama	-Tümünden gelim
Buluş Yoluyla Öğrenme	- Örnek Olay - Güdümlü Tartışma	-Küçük- büyük Grup Tartışması -Soru Cevap -Çember -Zıt Panel -Görüşme -Açıkoturum	-Kavrama -Analiz	-Tepkide Bulunma -Değer Verme	-Değer Verme	-Grafığe, Simgeye, Formüle Çevirme Gerekçeleriyle söyleme -Benzerlik ve farklılıkları söyleme yazma	- Tümevarım -Diyalektik Yaklaşım
Araştırma Soruşturma Yoluyla Öğrenme	-Örnek Olay -Gösterip Yaptırma	-Workshop -Soru Cevap -Beyin Fırtınası -Problem Çözme -Gösteri Dramatizasyon -Deney -Gözlem	-Uygulama -Analiz -Sentez Değerlendirme	-Örgütlenme -Kişilik	-Uyarılma -Kılavuz Denetiminde Yapma -Beceri Haline Getirme -Duruma Uydurma -Yaratma	-İlkeleri Kullanma -Problem Çözme -Yapıp Gösterme -Karar Verme	-Hipotetik Dediktüf, Rediktüf Başa Dönme -Fuzi Lojik - Aksiyometik
Tam Öğrenme	-Karma Yöntem		HEDEFLER			Tüm Davranışlar	-Tüm Akıl Yürütme Yolları

Kaynak: ÇALDAĞ ve diğ., www.isletme.istanbul.edu.tr, (22.10.2007)

Öğretim üyelerinin TABLO 2'de verilen ilişkileri dikkate alan bir eğitim planlaması yapmaları gerekmektedir. Belirlenmiş olan eğitim hedeflerinin gerçekleşmesine hizmet edecek nitelikte uygun stratejiler seçilmeli ve uygun yöntem ve teknikler uygulanmalıdır. Eğitim çevresi imkânlarının tespit edilen stratejiyi işe koşmaya elverişli olmadığı durumlarda da eğitim hedeflerini gözden geçirmek gerekir (Çaldağ ve diğ., 2004: 3).

Strateji dersin amacına ulaşmasını sağlayan oldukça genel bir yaklaşımdır. Bu anlamda strateji, ilgili konunun seçimini, konunun kendi içinde analizi, sentezi ve konunun öğretiminde psikolojik temele göre hangi öğrenme modelinin uygulanacağını belirlenmesini kapsar. Öğretim üyesi tarafından belirlenen strateji dersle ilgili öğretim sürecine yön verir. Sözgelimi bir eğitim yaklaşımı olan "buluş yoluyla öğretimi" benimsemiş olan bir öğretim elemanı karşısına tartışma, grupla çalışma, soru cevap, laboratuvar, örnek olay vb. öğretim yöntemleri çıkacaktır. Öğretim elemanı da bunlar arasından hedeflere ulaşmasını sağlayacak en uygun yöntemi seçip uygulayacaktır. Bu nedenle eğitimin hedeflerine ulaşabilmesine öğretim elemanının uygulaması gereken yöntemler ve benimsemiş olduğu eğitim yaklaşımı yön vermektedir.

Yöntem, eğitimin hedeflerine ulaşması için kullanılacak tekniklerin işlenecek konunun araç, gereç ve kaynakların bütünlük oluşturacak biçimde örgütlenerek hizmete sunulan bir öğretme yoludur. Yöntem ve tekniği farklı olarak tanımlayan kişilerin yanında bu kavramları aynı olarak tanımlayanlar da bulunmaktadır. Aslında bu iki kavramı birden içeren öğretim metodu kavramını kullanmak daha iyi olacaktır. Öğretim metodu belirli bir görüş ilke ve kurallara göre geliştirilmiş olan öğretim yapma yoludur. Teknik ise, öğretim metodunu öğretim elemanının uygulamaya koyma biçimidir. Öğretim hedeflerine ulaşmada strateji, yöntem, teknik ve içeriği birbirini tamamlayan temel öğeler olarak görmek ve öğretimde strateji, yöntem, teknik ve konu birliği sağlamak etkili öğretim ve kalıcı öğrenmeler açısından gereklidir. Öğretim elemanlarının işe uygulayacakları her bir strateji, yöntem ve tekniğin ayrı bir etki gücü ve kendilerine has özellikleri vardır. Bunun içindir ki aynı öğrenciye aynı ortamlarda sunulacak iki farklı öğretim için duruma uygun düşecek farklı uygulamalara yer verilmesi gerekecektir. Aynı öğrenci grubu ve aynı öğretim elemanı için bile bir ders için verimli olan bir teknik aynı dersin bir başka saati için etkili olmayabilir.

Hiçbir ders için bir yöntem sihirli değnek değildir. Şu derste şu yöntem bu derste şu yöntem kullanılmalıdır denilemez. Öğretim teknik ve yöntemlerinin her birinin kullanılması için gerekli şartlar birbirinden farklıdır. Başarılı öğretim için öğretim elemanının bu yöntemler arasından kendisine, öğrencilerine, konu alanına, kazandırmak istedikleri davranışlara en uygun olanını seçmeleri önemlidir.

Seçilen eğitim yöntemi, öğretim sırasında öğrencilerde öğrenme isteği uyandırıp,

öğrencileri bedensel ve zihinsel faaliyetlere yönelterek, problemlere öğrencilerin kendi kendilerine cevap vermesine imkan verdiği ölçüde iyi bir yöntemdir. Öğretim elemanı öğretim sürecinde bu ilkelere uygun düşecek özellikteki strateji, yöntem ve teknikleri seçip, ilkelere uygun olarak öğretim sürecinde uygulayabilmelidir.

Muhasebe derslerine dinamizm kazandırmak ve öğrencileri derse dahil etmek amacıyla belki de özde aynı ama uygulama şekli açısından farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Muhasebe derslerinde dinamik bir ortam oluşturmak için aşağıda açıklandığı gibi beş aşamalı bir strateji kullanılabilir.

- Derslerin aktif öğrenme deneyimleri ile süslenmesi
- Sokratik soru sorma yöntemi
- Ders sonu izlenimleri yöntemi
- Gösterme/öğrenciye yaptırma yöntemi
- Grup çalışması yaptırma

Geleneksel öğretim yöntemleri ders anlatma ve problem çözme şeklinde ortaya çıkan öğretmen ağırlıklı yöntemlerdir. Bu tip yöntemlerde dersin içeriği, kullanılan materyaller ve başarı ölçüm teknikleri öğretmen tarafından belirlenmekte ve dersler genellikle öğretmenin konuyu anlatması yoluyla öğrencilere iletilmektedir. Buna göre, geleneksel yöntemlerde öğretim, bilginin öğretmenin notlarından öğrencilerin notlarına fazla bir mantıksal çaba sarf etmeden transfer olmasıdır (Akman, Muğan, 2004: 2).

Problem çözme yönteminin; yapıcı ve yaratıcı düşünme yeterliği geliştirme, ilgileri artırma, değişik kaynaklardan yararlanmayı sağlama, karar verme yeterliliklerini geliştirme gibi yararları vardır (Karaağaçlı, 2002).

Aktif öğrenmenin çeşitli tanımları olmasına rağmen aşağıdaki belirgin özellikleri göze çarpmaktadır:

- Öğrenciler konuyu sadece dinlemekle kalmaz, gerçekten konuyla ilgilenirler,
- Bilgiyi iletmekten çok öğrencilerin becerilerinin geliştirilmesine önem verilir,
- Öğrenciler daha yüksek seviyeli düşünce yapısına (analiz, sentez ve

değerlendirme),

- Öğrenciler faaldirler (okuyarak, tartışarak veya yazarak), ve
- Öğrencilerin kendi görüş ve değerlerini araştırmasına daha çok önem verilir.

Bu özelliklere göre aktif öğretim öğrencinin yaptığı işin parçası olması ve yaptıklarını düşünerek öğrenmesidir. Diğer bir deyişle, öğrenme sürecini didaktif-tümdengelimli bir süreç olarak değil, induktif-tümevarımlı olarak ele almak öğrenilen kavramların daha çok akılda tutulmasını ve uygulanmasını sağlamaktadır. Tümevarım yöntemleri ile öğrenerek mezun olan öğrencilerin bağımsız düşünce kapasitelerinin arttığı bunun sonucunda iş hayatında muhasebe standart ve yöntemlerini çok iyi öğrenmiş mezunlardan daha başarılı olacağı da öne sürülen savlar arasındadır.

Aktif öğretim yöntemlerini destekleyen stratejilerden bazıları aşağıdaki gibidir

- Görsel iletişim içeren materyaller (video, multimedya, slaytlar gibi) kullanarak ders içeriğinin öğrenciye iletilmesi,
- Ders esnasında öğrencileri yazı yazmaya teşvik eden stratejilerin ders anlatma ile birlikte kullanılması (Not tutma, dersin özetini çıkarma, çözülen bir problem ile ilgili kompozisyon yazma gibi),
- Ders sırasında veya laboratuvar ortamında bilgisayarlı öğretim verilmesi,
- Örnek olay çalışmaları kullanılarak, öğrencilerin problem çözmelerinin sağlanması,
- Canlandırma, simülasyon ve oyunlardan kurulu öğretim stratejileri kullanılması, ve
- Grupla çalışma yöntemleri ile öğrencilerin birlikte çalışmaya alıştırılması.

Değişen çevreye uyum sağlamak ve muhasebe eğitiminde kaliteyi artırmak için geleneksel öğretim metotlarının yerini daha çok uygulamaya dönük metotlar almalıdır. Bu metotlar içerisinde gerçek işletmelerle çalışma, vaka analizleri, teknoloji kullanımı, takım çalışmaları ve geri bildirim alıştırmaları gibi metotlar muhakkak yer almalıdır.

Muhasebede teori uygulamaya, konuları sistematik olarak ele almak, tartışmak suretiyle

yön vermek, daha iyi ifadeyle daha yararlı uygulamalar yapabilmeleri için katkıda bulunmayı hedeflerken, uygulama da üzerinde çalışılması gereken konuları belirlemek suretiyle teoriye katkıda bulunur. İkisinin birbiriyle uzlaşmaz değil, tam aksine uyumlu olduğunu kabul etmek bir muhasebe eğitimcisi için temel ilke olmalıdır. (Yücel, 2004: 7)

Günümüzde işletmelerin ihtiyacı olan kalifiye elemanlar, yükseköğretim kurumları tarafından yetiştirilmektedir. Olaya sistem yaklaşımı ile baktığımız zaman muhasebe eğitimi lisans öğrencileri, öğretim elemanları ve diğer yardımcı kişiler arasında oluşturulan bir örgüt tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu örgüt elemanları arasında gönüllü bir ilişki söz konusudur. Bu ilişki ile oluşturulan öğrenen örgütün dinamik yapısı sayesinde öğrenmenin bir kültür haline gelmesi amaçlanmaktadır. Öğrenen örgüt içerisinde, öğrenme kültürünün yerleşmesi ile birlikte sürekli öğrenmenin bir yaşam biçim haline gelmesi ile muhasebe derslerinde etkinlik ve verimlilik de artırılabacaktır. Öğrenmeye öncelik veren, öğrenmeyi hem bir süreç hem de bir değer olarak gören, değişimlere hızla ayak uyduran, esnek ve işbirlikçi bir yaklaşıma sahip olan öğrenen organizasyonlar ile muhasebe eğitiminde kalite artışını yakalayabiliriz (Özpeynirci ve diğ., 2004:4).

İşletmeleri etkileyen teknolojik ve ekonomik gelişmeler örgüt içerisinde örgüt kültürüne değer olarak eklenmektedir. Örgüt üyeleri olan lisans öğrencilerinin ortaya çıkan finansal gelişmeleri öğrenmesi sağlanarak lisans eğitimleri boyunca almış oldukları teorik bilgilerin öğrenme düzeyi arttırılmakta ve elde edilen bilgilerin pratiğe uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır (Özpeynirci ve diğ., 2004:4).

BÖLÜM 2: ORTAÖĞRETİM VE ÖNLİSANS DÜZEYİNDE MUHASEBE EĞİTİMİ

2.1. Orta Öğretim Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, en az dört yıllık öğrenim veren, genel ve mesleki teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsamaktadır. Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yollarını aramak, ülkenin sosyoekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi yeti ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, mesleğe, hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Ülkemizde ortaöğretim kurumları genel ortaöğretim kurumları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından oluşmaktadır. Genel ortaöğretim öğrencilerine asgari genel kültür kazanılmasına, toplumun sorunlarını tanımaya, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak insanlar olarak yetişmeye yönelik eğitim verilmektedir. Mesleki ve teknik ortaöğretimde ise öğrenciler hem genel ortaöğretim kurumlarının amaçlarına yönelik olarak eğitim görürken, aynı zamanda iş ve meslek alanlarına insan gücü olarak hazırlanır, hem de isterlerse yükseköğretime geçiş yapabilirler. Mesleki ve teknik ortaöğretim; erkek teknik öğretim okulları, kız teknik öğretim okulları, ticaret ve turizm eğitimi okulları, din eğitimi okulları, çok programlı liseler, özel eğitim okulları, özel öğrenim okulları ve sağlık eğitimi okullarından oluşmaktadır.

Türkiye'de ortaöğretim aşamasında verilen muhasebe eğitimi meslek liseleri bünyesinde yapılmaktadır. Bu eğitimde amaç, muhasebe mesleği için önemli olan ara insan gücünün yetiştirilmesidir. Tablo 3'te mesleki ve teknik ortaöğretimde okul, öğrenci ve öğretmen sayıları gösterilmiştir.

Tablo 3'teki verilere göre Türkiye'de muhasebe eğitimi 859 meslek lisesinde verilmektedir. Bu sayı mesleki ve teknik ortaöğretim okullarının %19,3'ünü oluşturmaktadır. Bu okullarda öğrenim gören toplam 273.719 öğrenci toplam öğrenci sayısının %21.64'ünü, yine bu alanda öğretim veren toplam 16.509 öğretmen ise bu alandaki öğretmenlerin %19.48'ini teşkil etmektedirler. Yine ticaret ve turizm

öğretiminde 1 öğretmene 16,58 öğrenci düşmektedir. Genel ortaöğretim kurumları ile karşılaştırıldığında toplam 1.980.452 öğrenciye karşılık 106.270 öğretmen ile (1 öğretmene 18.64 öğrenci) mesleki ve teknik ortaöğretimin durumu 1.264.870 öğrenciye 84.771 öğretmen ile (1 öğretmene 14,92 öğrenci) daha iyi gibi görünmektedir. Ancak bir öğretmene düşen öğrenci sayısı diğer mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında daha düşüktür. Bu durum muhasebe eğitiminin kalitesinin geliştirilmesi bakımından bir olumsuzluk olarak kabul edilebilir.

Tablo 3: 2007-2008 Öğretim Yılında Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

Okul Türü	Okul	Öğrenci	Öğretmen
Erkek Teknik	1.868	498.983	35.948
Kız Teknik	876	224.970	16.765
Ticaret Turizm	859	273.719	16.509
Din	456	129.274	9.227
Özel Eğitim ve Rehberlik	81	4.133	540
Özel Öğretim Kurumları	21	1015	322
Sağlık İşleri Dairesi	275	42.760	4.690
Diğer Bakanlık ve Kur. Bağlı	14	2.365	770
Açıköğretim	--	87.651	--
TOPLAM	4.450	1.264.870	84.771

Kaynak: sgb.meb.gov.tr/istatistik, (10.03.2008)

2.1.1. Ticaret Turizm Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Okullar

Ticaret ve turizm öğretimi okulları ülkemizin bilgisayarlı muhasebe, dış ticaret, bankacılık, kooperatifçilik, sigortacılık, sigorta satış temsilciliği, satış yönetimi, reklamcılık ve halkla ilişkiler, perakendecilik ve mağaza yönetimi, emlak komisyonculuğu, yönetim ve ticaret sekreterliği, hukuk sekreterliği, tıp sekreterliği, yöneticilik sekreterliği, büro hizmetleri, mahalli idareler, bilgisayar programcılığı, bilgisayar donanımı, masaüstü yayıncılık gibi alanlarda kamu ve özel sektörün gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiren ortaöğretim kurumlarıdır. Ticaret ve turizm öğretimi okulları sınavsız ve merkezi sınav sistemiyle öğrenci alan okulları mevcuttur. Sınavsız öğrenci alan okulları; Ticaret meslek lisesi, Mesleki ve teknik eğitim merkezi (METEM), Çok programlı lisedir. Merkezi sınav sistemiyle öğrenci alan okulları ise; Anadolu ticaret meslek lisesi, Anadolu otelcilik turizm meslek lisesi, Anadolu iletişim meslek lisesi, Adalet meslek liselerinden oluşmaktadır. Aşağıdaki tabloda 2007–2008 öğretim yılında Ticaret ve Turizm Öğretimindeki okul, öğrenci ve öğretmen sayıları gösterilmiştir.

Tablo 4: 2007-2008 Öğretim Yılı Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları

S.No	Okul Türü	Okul Sayısı	Öğretmen Sayısı	Toplam Öğrenci
1	Ticaret Meslek Liseleri	319	9.181	159.236
2	Anadolu Ticaret Mesl. Liseleri	205	1.652	36.854
3	Anadolu Otel.Tur.Mesl. Liseleri	95	2.087	24.311
4	Anadolu İletişim Mesl. Liseleri	16	127	2.803
5	Çok Programlı Liseler	217	3.039	48.346
6	Metem	4	84	1.478
7	Adalet Meslek Liseleri	3	20	546
8	Turizm Eğitim Merkezleri	10	2	631
TOPLAM		869	16.192	274.205

Kaynak: ttogm.meb.gov.tr/ticar/istatistik.htm ,10.02.2008

Tablo 4'te 217 olarak gözüken ÇPL'de 31 ÇPL Kademeli olarak Genel Lise'ye dönüştürülmüş olup, halen bu okulların mesleki eğitim programlarında öğrenim gören öğrenci bulunmaktadır. (217-31=186 ÇPL) Toplam okul sayısı: 869-31= 838 bulunmaktadır.

Ticaret Turizm Genel Müdürlüğüne bağlı 4 Metem dışında, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı 79 tane Metem bulunmaktadır.

Ticaret ve turizm alanında eğitim veren 319 ticaret meslek lisesi toplam okul sayısının %38,07'sini oluşturmaktadır. Meslek eğitimi alan öğrencilerin %58,07'si ticaret meslek liselerinde öğretim görmekte, yine meslek eğitimi veren öğretmenlerin %56,7'si bu okullarda görev yapmaktadır. Ticaret meslek liselerinde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 17,34 iken, bu alanda eğitim veren liselerin toplamında bu sayı 16,94'e düşmektedir.

Gelişen ve değişen dünyamızda önem kazanan ve hayatımızın her anında yaşadığımız; kıt kaynaklarla sınırsız insan ihtiyaçlarının karşılanması ilmi olan ekonominin ve buna bağlı olarak ön plana çıkan ticaret eğitiminin bilinçli ve sistemli olarak verildiği ilköğretim üzerine dört yıl eğitim süreli meslek liseleridir.

Bu okullarımızda 9. sınıf tüm genel, meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarında olduğu gibi ortaktır. 9. sınıfın sonunda öğrenci ilgi duyduğu alanı belirler ve 10. sınıfta bu alanda eğitim-öğretime başlar.

Alanda yer alan tüm dallara yönelik ortak yeterlikleri kazandıran dersler ağırlıklı olarak 10. ve 11. sınıfta verilmektedir. 12. sınıfta diplomaya götüren meslekî yeterlikleri içeren

dersler yer almaktadır.

Öğrenciler; 10'uncu sınıfın sonunda sektörel ihtiyaçlar, okulun donanımı, öğretmen durumu ve fizikî kapasitesi ile sahip oldukları yeterlikleri de dikkate alarak meslek/dal seçimi yaparlar. Öğrencilerin alan ve dal seçimlerinde mesleklerin bölgesel istihdam imkânları da dikkate alınır.

Programı tamamlayarak mezun olan öğrenci, alan diploması alarak yüksek öğrenime de devam edebilir. Mezun olan öğrenci öğrenimi sırasında seçtiği dalda/meslekte kazandığı yeterliklerin karşılığında sertifika da almaya hak kazanır. Öğretim programının herhangi bir yılından ayrılan öğrencinin kazandığı yeterlikler sertifika programlarında değerlendirilir.

Öğrencilere programın sonunda seçtiği dala/mesleğe yönelik olarak;

1. Tüm alanlardaki ortak temel, bilgi ve becerileri kazanabilecek,
2. Seçtiği alanın temel yeterliklerine sahip olabilecek,
3. Yöneldiği dalın/mesleğin gerektirdiği görev ve işleri yapabilecek,
4. Dalın/mesleğin gerektirdiği özel meslekî yeterlikleri kazanabilecek şekilde alanın ve mesleklerin yeterlikleri dikkate alınarak eğitim ve öğretim faaliyetleri uygulanır.

Öğrenciler, 3308 Sayılı Meslekî Eğitim Kanunu ile Meslekî ve Teknik Eğitim Yönetmeliği hükümlerine göre uygulamalı eğitimlerini gerçek iş ve hizmet ortamlarında yapmaktadırlar. Bu eğitim; haftada iki gün okulda teorik eğitim, üç gün işletmelerde uygulamalı eğitim olarak gerçekleştirilmektedir.

Programın özelliğine göre genellikle son sınıfta işletmelerde uygulamaya giden öğrenciler, öğrenim görürlerken iş hayatı ile de tanışmaktadırlar.

Takip ettikleri programlarına göre İşletmelerde Beceri Eğitimi için iş yerlerine gönderilen öğrencilere, ilgili iş yerlerince yaşlarına uygun olarak asgari ücretin en az % 30'u oranında ücret ödenmekte ve Bakanlığımızın imkânlarıyla sigortaları yapılmaktadır.

Mezun olanlar, yükseköğretim kurumlarına girebilmek için Öğrenci Seçme ve

Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) katılma hakkına sahiptirler.

Ayrıca, 4702 sayılı Kanun gereğince sınavsız olarak alanlarındaki meslek yüksekokulu programlarına girebilmektedirler.

2.1.1.1. TTOGM'ye Bağlı Sınavsız Öğrenci Alan Okullar

İlköğretim okulu mezunu kız ve erkek öğrenciler gündüzlü olarak kabul edilmektedir. Öğrenim görmek isteyen gençlerin aşağıdaki şartları taşımaları gerekmektedir (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

- 1- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- 2- İlköğretim Okulu mezunu olmak,
- 3- Sağlığı ve fiziki durumu istediği programın öğrenimine uygun olmak,
- 4- Öğrenim yılının başlayacağı yılda 19 yaşını bitirmemiş olmak.

2.1.1.1.1. Ticaret Meslek Liseleri

Muhasebe ve Finansman, Pazarlama ve Perakende, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Bilişim Teknolojileri, Elektrik-Elektronik Teknolojileri ve Ulaştırma Alanlarında kamu ve özel sektörde görev alacak veya kendi başına iş yapabilecek nitelikli insan gücünün yetiştirildiği ilköğretim üzerine dört yıl eğitim-öğretim veren okullardır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Ticaret Meslek Liselerinde, Türk Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplumun sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak ve yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik, meslekî ve teknik alanlarda mesleki formasyon kazandıran, öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda hayata, iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Uygulanan programlar ile öğrencilere, alanı ve mesleği ile ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra, yeniliğe ve değişime uyum sağlayabilen, çevresindeki

insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen, hedeflerini belirleyip bunlara ulaşmak için girişimlerde bulunabilen, yaratıcı, gelişime ve eleştiriye açık ve meslekî yeterliklere sahip bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

2.1.1.1.2. Çok Programlı Liseler

Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde, çevrenin ihtiyacına göre genel, meslekî ve teknik ortaöğretim programlarının bir yönetim altında uygulandığı ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim veren okullardır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Çok programlı liseler”in bünyesinde genel lise, ticaret meslek lisesi ile kız meslek lisesi, endüstri meslek lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi programlarından hangileri açılmış ise, bu okul türlerinde uygulanan ilgili programların aynısı çok programlı liselerde de uygulanır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

2.1.1.1.3. Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri

Meslekî ve teknik eğitim alanlarında ortaöğretimde diploma, sertifika ve belge programlarının uygulandığı örgün ve yaygın eğitim veren kurumlardır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezlerinde, Türk Millî Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplumun sorunlarını tanıtmak, çözüm yolları aramak ve yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik, meslekî ve teknik alanlarda mesleki formasyon kazandıran, öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda hayata, iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Bu Merkezlerde; meslekî ve teknik eğitim alanlarında ortaöğretimde örgün ve yaygın olarak uygulanan ilgili programların aynısı uygulanır. (<http://ttogm.meb.gov.tr>)

2.1.1.2. TTOGM'ye Bağlı Merkezi Sınavla Öğrenci Alan Okullar

Meslek Liselerine; ilköğretim okulu mezunu öğrenciler merkezi sınav sistemi ile kabul edilirler. Bazı programların özelliği gereğince bu sınavı kazanan öğrenciler mülakata tabi tutulurlar (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Meslek Liselerine; kayıtlarını yaptıran ve parasız yatılı olarak öğrenim görmek isteyen öğrencilerden parasız yatılı okuma şartlarını taşıyanlara, cinsiyetlerine uygun pansiyon bulunması halinde, yatılılık kontenjanı çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri gereğince bu sınavda aldıkları puana göre yapılacak seçme ve sıralama ile parasız yatılı okuma hakkı sağlanır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

Cinsiyetlerine uygun pansiyon ve kontenjan bulunmaması halinde bu haktan yararlanamazlar. Bu öğrencilerde ayrıca Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavını kazanmış olmak şartı aranmaz. Burslu okumak isteyenlerin ise ayrıca Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk sınavına girip başarılı olmaları gerekir. (<http://ttogm.meb.gov.tr>)

Meslek Liselerine; alınacak öğrencilerin aşağıdaki şartları taşımaları gerekmektedir (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

- 1- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- 2- İlköğretim Okulu mezunu olmak,
- 3- Sağlığı ve fiziki durumu istediği programın öğrenimine uygun olmak,
- 4- İlköğretimden sonra öğrenimine ara vermemiş olmak,
- 5- Ortaöğretim seviyesinde herhangi bir okula devam etmemiş olmak,
- 6- Merkezi sistemle yapılan sınavda başarılı olmak,
- 7- Evli, boşanmış ve nişanlı olmamak.

2.1.1.2.1. Anadolu Ticaret Meslek Lisesi

Muhasebe ve Finansman, Pazarlama ve Perakende, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Bilişim Teknolojileri, Elektrik-Elektronik Teknolojileri ve Ulaştırma Alanlarında kamu ve özel sektörde görev alacak veya kendi başına iş yapabilecek, yabancı dil bilir nitelikli

insan gücünün yetiştirildiği ilköğretim üzerine dört yıl eğitim-öğretim veren okullardır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

2.1.1.2.2. Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri

Hizmet sektörü içerisinde en önde gelen ve ülke ekonomisini kalkındıracak döviz girdisinde en büyük paya sahip olan turizm sektörünün; Yiyecek İçecek Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, Eğlence Hizmetleri, Gıda Teknolojisi, Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri, Hasta ve Yaşlı Hizmetleri ve Denizcilik alanlarında sektörde görev alacak veya kendi başına iş yapabilecek, yabancı dil bilir nitelikli elemanları yetiştiren, ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim veren okullardır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

2.1.1.2.3. İletişim Meslek Lisesi

İletişim Sektörünün ihtiyaç duyduğu; Gazetecilik, Radyo Televizyon, Halkla İlişkiler ve Organizasyon, Matbaa, Grafik ve Fotoğraf alanlarında istihdam edilecek yabancı dil bilir nitelikli ara insan gücünü yetiştiren, ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim veren okullardır (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

2.1.1.2.4. Adalet Meslek Lisesi

İlköğretim okulu üzerine öğrenim veren ve öğretim süresi dört yıl olan okullardır.

Adalet Meslek Liselerinde, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari olarak bir genel kültür vermek, onlara kişi ve toplumun problemlerini tanıtmak, çözüm yollarını aramak, yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırmak, bilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda adalet alanında istihdam edilecek orta kademedeki nitelikli insan gücünün yetiştirildiği meslek liseleridir (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

5450 Sayılı kanunla Bakanlığımıza devredilerek Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır. Adalet Meslek Lisesi mezunları özellikle Adalet Bakanlığı Merkez ve Taşra teşkilatına eleman yetiştirmek üzere kurulmuşlardır. Adalet Bakanlığı personel alım sınavında tercih edilen mezunlar arasında yer almakta olup, bu sınavları kazananlar Adalet Bakanlığına Zabıt Kâtibi olarak atanmaktadırlar (<http://ttogm.meb.gov.tr>).

2.1.1.3. Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi (Teorik Aşama)

Ülkemizde faaliyet gösteren tüm iş kollarının ortak ihtiyacı olan ve yasal zorunluluk taşıyan muhasebe ve finansman alanında gerçekleştirilecek sistemli bir eğitimin ülkemiz için büyük önemi vardır. Hem ülkemizde faaliyet gösteren tüm iş kollarının hem de çalışma alanları muhasebe ve finansman olan özel iş kollarının personel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için Muhasebe ve Finansman alanında öğretim programlarının oluşturulması mesleki eğitimimiz açısından önemli bir girişimdir.

MEGEP kapsamında Muhasebe ve Finansman alanı, sektör ihtiyaçları göz önüne alınarak bilgisayarlı muhasebe, dış ticaret ofis hizmetleri, finans ve borsa hizmetleri dallarında öğretim programları hazırlanmıştır.

MEGEP kapsamında bilgisayarlı muhasebe elemanlığı, dış ticaret ofis elemanlığı finans ve borsa hizmetleri elemanlığı programları, Millî Eğitim Bakanlığı'nda görevli uzmanları, alan öğretmenleri, sektör temsilcileri, üniversitelerin alan uzmanları ve meslek elemanları ile iş birliği içinde hazırlanmıştır.

Türkiye uzun süredir iş gücünün niteliğini yükseltmek ve ekonominin tüm sektörlerinde istihdam imkânlarını artırabilmek için mesleki eğitim sistemini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu çaba Türkiye'nin dünyanın önde gelen ekonomileri arasında rekabet edebilirliği ve Avrupa Birliği'ne giriş bağlamında daha da anlamlı hâle gelmektedir.

MEGEP eğitim bileşenlerinden biri olan, mevcut öğretim programlarının gözden geçirilmesine ilişkin etkinlikler çerçevesinde ele alınan alanlardan biri de Muhasebe ve Finansman alanıdır. Bu alanın MEGEP kapsamına alınması ve bu çerçevede programlarının sektör analizine dayalı olarak modüler esaslı hazırlanması, ülkemiz ekonomisi açısından çok önemli olan bu sektöre kalifiye eleman yetiştiren mesleki eğitim sistemine yeni bir anlayış getirecektir. Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programında;

1. Bilgisayarlı muhasebe,
2. Dış ticaret ofis hizmetleri,
3. Finans ve borsa hizmetleri dalları yer almaktadır (<http://www.megep.meb.gov.tr>).

Muhasebe, finans ve borsa hizmetleri tüm sektörlerin vazgeçilmez bir parçasıdır. Teknolojik gelişmelere paralel olarak bu meslekte aynı hızla gelişmeye ve değişmeye devam etmektedir. Muhasebe ve finansman hizmetleri bilgisayar ortamında yapılmaktadır. Bu gelişme ile meslek alanında hızlı değişimlere ayak uydurabilecek elemanlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Muhasebe ve Finansman alanında geliştirilecek olan eğitim programının iş yaşamı ihtiyaçlarına uygun olması gerekliliğinden yola çıkılarak sektör taraması ve meslek analizi yapılmıştır. Ayrıca çeşitli illerde alan araştırması yapılmıştır. Sektör çalışanları ile birebir görüşülerek iş analizleri yapılmıştır. Bu doğrultuda geliştirilen Muhasebe ve Finansman alanı programı yaşam boyu öğrenme ilkeleri paralelinde meslek elemanlarına, ulusal ve uluslararası yeterlikleri kazandırmayı hedefleyen bir yapıda tasarlanmıştır. Ticaret Meslek Liselerinde muhasebe eğitimi muhasebe finansman alanında verilmektedir.

2.1.1.4. Muhasebe ve Finansman Alanı Çerçeve Öğretim Programı

Muhasebe finansman alanı çerçeve öğretim programı aşağıdaki gibidir.

Tablo 5: Muhasebe ve Finansman Alanının Çerçeve Öğretim Programı

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	IX. SINIF	X. SINIF	XI. SINIF	XII. SINIF
ORTAK DERSLER		*DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	-	-
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	4	-	-	-
		FİZİK	2	-	-	-
		KİMYA	2	-	-	-
		BİYOLOJİ	2	-	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	2	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	3	3	-	-
		BEDEN EĞİTİMİ	2	-	-	-
		MİLLÎ GÜVENLİK BİLGİSİ	-	1	-	-
		TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	1	-
		TANITIM VE YÖNLENDİRME	2	-	-	-
	TOPLAM		29	14	8	3
ALAN / DAL DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ	2			
		MESLEKİ GELİŞİM		2		
		MATEMATİK		3		
		BÜRO HİZMETLERİ		2		
		BİLGİSAYAR DAYAZI		3		
		OFİS PROGRAMLARI		3		
		KURUMSAL BAŞVURULAR		3		
		*TİCARİ BELGELER		2		
		GENEL MUHASEBE 1		2		
	DAL DERSLERİ	İŞLETMELEERDE BECERİ EĞİTİMİ				
		İŞLETME YÖNETİMİ				
		GENEL MUHASEBE 2				
		*BİLGİSAYARLI MUHASEBE				
		ŞİRKETLER MUHASEBESİ				
		MALİYET MUHASEBESİ				
		İNŞAAT MUHASEBESİ				
		MESLEKİ YABANCI DİL				
		*DIŞ TİCARET İŞLEMLERİ			24	29
		DIŞ TİCARETTE TESLİM VE ÖDEME				
		DIŞ TİCARET MEVZUATI				
DIŞ TİCARET MUHASEBESİ						
BÜTÇELEME						
BANKA İŞLEMLERİ						
*SERMAYE PİYASASI						
FINANSAL YATIRIM						
SERMAYE PİYASASI KAYITLARI						
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI			2	20	24	29
SEÇMELİ DERSLER			3	-	2	2
REHBERLİK			1	1	1	1
GENEL TOPLAM			35	35	35	35

Not: (*) Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesi uyarınca yılsonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak dersleri ifade eder. Kaynak: <http://www.megep.meb.gov.tr>

2.1.1.5. Muhasebe-Finansman Programının Uygulanması

Mesleki Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında (<http://www.megep.meb.gov.tr>) Muhasebe ve Finansman alanı çerçeve öğretim programı ile öğrencilere, alan ve dallar ile ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra yeniliğe ve değişime uyum sağlayabilen, çevresindeki insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen, hedeflerini belirleyip bunlara ulaşmak için girişimlerde bulunabilen, yaratıcı, eleştiriye açık ve mesleki yeterliklere sahip bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir.

Program 4 yıl olarak tasarlanmıştır. 9. sınıfın dersleri tüm genel, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında ortaktır. 9. sınıfın sonunda öğrenci ilgi duyduğu alanı belirler ve 10. sınıfta bu alanda eğitim-öğretime başlar.

Programın temel yapısı oluşturulurken 9 ve 10. sınıflarda ortak dersler ile alan ortak dersleri, 11 ve 12. sınıflarda ise dallara özel derslerin öncelikli olarak okutulması planlanmıştır. Bu derslerin içerikleri belirlenirken ulusal ve uluslararası iş gücünden beklenen temel yeterlikler, sektör araştırmaları ve mesleki yeterlikler dikkate alınmıştır.

Alanda yer alan tüm dallara yönelik ortak yeterlikleri kazandıran dersler ağırlıklı olarak 10 ve 11. sınıfta verilmektedir. 12. sınıfta diplomaya götüren dala ait yeterlikleri içeren dersler yer almaktadır. 10. sınıfın sonunda, bölgesel ve sektörel ihtiyaçlar, okulun donanımı, öğretmen ve fizikî kapasitesi ile öğrencilerin mesleki yeterlikleri de dikkate alınarak dal seçimi yapılır. Öğrencilerin alan ve dal seçimlerinde bölgesel istihdam olanakları dikkate alınır.

Her okul sektör beklentilerini, değişen koşulları ve mesleklerin gelişimini programa yansıtabilir. 10. sınıfta alan ortak dersleri içerisinde tüm dallar ile ilgili modüllerin yer aldığı derste; öncelikle okulda açılacak dallara özgü modüller uygulanabilir. Gerekğinde 11 ve 12. sınıfta mesleğe özgü dersler, modüller ve modül içerikleri değiştirilip geliştirilebilir. Bu değişiklikler, koordinatör öğretmen, zümre öğretmenleri ve sektörden meslek elemanları ile iş birliği içinde yapılır. Değişiklikler ile ilgili yapılan çalışma bilgi için Bakanlığa, okulun bağlı bulunduğu ilgili öğretim dairesine gönderilir.

Haftalık Ders Çizelgelerinde; Ortak Dersler, Alan/Dal Dersleri ve Seçmeli Dersler belirtilmiştir. Alan/Dal dersleri modüllerden oluşmaktadır. Bu derslerdeki her modülün içeriğini öğrencilere kazandırmak için tasarlanan toplam öğrenme süresi 40 saat olarak

planlanmıştır. Bu süre; öğretmen rehberliğinde ve öğrencinin kendi kendine çalışacağı süreleri kapsamaktadır. Örneğin 40/32 olarak belirlenmiş bir modülün; 32 saati öğretmen rehberliğinde çalışılacak süreyi, kalan 8 saat ise öğrencinin kendi kendine bağımsız olarak çalışacağı süreyi göstermektedir.

Programı tamamlayarak mezun olan öğrenci, iş hayatına yönelebilir veya yüksek öğrenime devam edebilir. Öğretim programının herhangi bir yılından ayrılan öğrencinin kazandığı yeterlikler, sertifika programlarında değerlendirilir.

Programlar, uluslararası meslek sınıflandırması doğrultusunda, meslek standartları, eğitim standartları ve mesleklerin yeterliklerine göre hazırlanmıştır. Uygulamada bu standartlar ve yeterlikler sürekli dikkate alınmalıdır.

Çerçeve öğretim programları ve haftalık ders çizelgelerinde yer alan meslek ve Anadolu meslek liseleri; kız meslek, endüstri meslek, ticaret meslek, iletişim meslek, otelcilik ve turizm meslek vb. mesleki ve teknik eğitim alanında diplomaya götüren programların uygulandığı tüm ortaöğretim kurumlarını ifade eder.

2.1.1.6. Muhasebe ve Finansman Programında Yer Alan Dersler

2.1.1.6.1. Ortak Dersler

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının belirlemiş olduğu dersler, ders saatleri ve programları uygulanır.

2.1.1.6.1.1. Tanıtım ve Yönlendirme

Bütün sektörlerde yer alan ve meslek profillerini kapsayan meslek alanları, meslek dalları, meslekte kullanılan araç- gereçler, mesleğe giriş koşulları, mesleğin istihdam olanakları, mesleğin bugünkü durumu ve gelecekteki eğilimler, ilişkili meslekler, mesleğin çalışma koşulları ve meslekle ilgili sağlık sorunları hakkında bilgi verilerek sektör tanıtımının yapıldığı derstir.

Bu derste, öğrencinin tüm sektörleri ve meslekleri tanıyarak ilgi ve yönelimlerine uygun meslek seçimini doğru yapabilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 6: Tanıtım ve Yönlendirme Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları Tanıtım Modülü	40/32	Mesleki ve teknik eğitim gerektiren meslek alanlarını ve meslekleri tanımak
Akademik, Spor ve Sanat Eğitim Alanları Tanıtım Modülü	40/32	Akademik eğitim gerektiren meslek alanlarını tanımak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.2. Alan/Dal Dersleri

Muhasebe ve Finansman alanında yer alan meslekler/dallar için temel bilgi ve becerileri kapsayan ders grubunu oluşturur. Alan ve dalların özelliklerine göre, öncelikle 10. , 11. ve 12. sınıflar olmak üzere, üç yıla yayılarak programa yerleştirilmiştir.

Tablo-5'teki Alan/dal dersleri içinde (*) ile belirtilen dersler alan ve dalların zorunlu dersleridir. Bu dersler Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesi uyarınca yıl sonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak derslerdir (http://ogm.meb.gov.tr/yon_sn_sinav.doc).

Muhasebe ve Finansman alanında yer alan dallar/meslekler için alınması zorunlu olan dersler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 7: Muhasebe-Finansman Alanının Dallarına Göre Zorunlu Dersler

DALLAR	ZORUNLU DERSLER
Bilgisayarlı Muhasebe Dalı	• Ticari Belgeler • Bilgisayarlı Muhasebe
Dış Ticaret Ofis Hizmetleri Dalı	• Ticari Belgeler • Dış Ticaret İşlemleri
Finans ve Borsa Hizmetleri Dalı	• Ticari Belgeler • Sermaye Piyasası

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.3. Alan Ortak Dersleri

Muhasebe ve Finansman alanının, alan ve tüm dalları ile ilgili ortak yeterlikleri ve mesleki yeterlikleri kazandırmayı amaçlayan derslerdir.

2.1.1.6.3.1. Bilgi ve İletişim Teknolojisi

Bilgisayar temel donanım ve programlarının (Word, Excel vb.) kullanımı ile internet uygulamalarının verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye bilgisayarda doküman hazırlamak için gerekli olan temel bilgi ve

becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tablo 8: Bilgi ve İletişim Teknolojisi Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Bilgisayar Kullanma	40/32	Bilgisayar, temel donanım ve programlarını (Word, Excel vb.) kullanmak
Doküman Hazırlama	40/32	Bilgisayarda doküman hazırlamak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.3.2. Mesleki Gelişim

Öğrenciye, bütün alanlarda ortak olan, yaşam boyu kullanabileceği ve mesleki gelişmelerinde yararlı olabilecek, üretken, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, beceri düzeyi yüksek iş gücü yetiştirilmesi, iyi ilişkiler kurabilme, işe uyum sağlayabilme, genel bilgi ve becerilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, meslek elemanlarının sahip olması gerekli olan ulusal ve uluslararası iş gücünden beklenen yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 9: Mesleki Gelişim Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Sosyal Hayatta İletişim	40/16	Sosyal hayatta sağlıklı ve etkili iletişim kurmak ve sürdürmek.
İş Hayatında İletişim	40/16	İş hayatında sağlıklı ve etkili iletişim kurmak.
Diksiyon 1	40/32	Türkçe'yi doğru konuşmak
Diksiyon 2	40/32	
Kişisel Gelişim	40/16	Mesleği ile ilgili gelişmeleri izlemek ve kendini kişisel olarak sürekli geliştirmek
Girişimcilik	40/24	İş kurma becerileri kazanmak
Çevre Koruma	40/16	Çevreyi korumak
Meslek Etiği	40/16	Meslek etiği gereklerine uymak
İş Organizasyonu	40/16	İş planı, programı ve iş organizasyonu yapmak
İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı	40/24	İşçi sağlığı mevzuatına uymak ve iş güvenliği önlemlerini almak
Araştırma Teknikleri	40/16	Temel düzeyde araştırma yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

Haftalık Ders Çizelgesinde bu ders için ayrılan süre, alanın özelliğine ve çevre koşullarına göre dersin altındaki modüllerden seçilerek uygulanır. Bu derste alınamayan modüller gerektiğinde dal derslerindeki modüller ile birlikte de alınabilir.

2.1.1.6.3.3. Büro Hizmetleri

Büro hizmetleri ve bilgisayar kullanma becerileri ile ilgili bilgilerin verildiği derstir. Bu derste öğrenciye, büro hizmetlerini yürütme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 10: Büro Hizmetleri Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Kişisel Bakım	40/8	Kişisel bakım yapmak
İş Planı	40/16	İş planı yapmak
Büro Düzenleme	40/16	Büroyu, çalışmaya uygun hâle getirmek
Evrak Takibi	40/16	Bürodaki evrak akışını takip etmek ve arşivlemek

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.3.4. Bilgisayarda Yazı

Bilgisayarda F klavye ile bakmadan on parmak yazı yazma, biçimleme standartları, kâğıt ve zarf çeşitleri ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, bilgisayarda F klavyeyi kullanarak bakmadan on parmakla yazı yazma ve standartlara uygun biçimleme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 11: Bilgisayarda Yazı Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
F Klavye 1	40/32	Bilgisayarda yazı yazmak
F Klavye 2	40/32	
Yazı Biçimleme	40/32	Bilgisayarda resmî yazı hazırlamak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.3.5. Bilgisayarda Ofis Programları

Bilgisayar ortamında kelime işlemci, elektronik tablo ve sunu oluşturma, yazılım programları ve internet ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Tablo 12: Bilgisayarda Ofis Programları Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Kelime İşlemci	40/32	Bilgisayarda metin dosyası oluşturmak
Elektronik Tablo	40/32	Bilgisayarda matematiksel ve mantıksal dosya oluşturmak
Sunu	40/32	Sunu oluşturmak
Bilgisayarla İletişim	40/32	İnternet üzerinden bilgiye ulaşmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

Bu derste öğrenciye, bilgisayar ofis programlarını kullanarak her türlü bilgiye ulaşma ve işyerlerinde kullanılan ofis dosyaları oluşturma yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

2.1.1.6.3.6. Kurumsal Başvurular

Tacirin sorumlulukları ve hakları ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, defter ve belgeleri temin etme, işletmenin sorumlu olduğu kurum ve kuruluşlara karşı yapması gereken işlemleri yerine getirme ile ilgili yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 13: Kurumsal Başvurular Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Ticari Defter ve Belgeler	40/16	Defter ve belgeleri temin etmek ve tasdik ettirmek
Vergi Dairesi İşlemleri	40/16	Vergi dairesi ile ilgili işlemleri yapmak
Belediye İşlemleri	40/16	Belediye ile ilgili işlemleri yapmak
Sosyal Güvenlik 1	40/16	İşçinin sosyal güvenlik işlemlerini yapmak
Sosyal Güvenlik 2	40/16	İş verenin sosyal güvenlik işlemlerini yapmak
İş-Kur, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşlemleri	40/16	İş-Kur, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşlemlerini yapmak
Ticaret Sicili İşlemleri	40/16	Ticaret sicili işlemlerini yapmak
Mesleki Kuruluş İşlemleri	40/8	Mesleki kuruluş işlemlerini yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.3.7. Ticarî Belgeler

Tacirin ticari belgeleri düzenlemesi ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Tablo 14: Ticari Belgeler Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Perakende Satış Belgeleri	40/16	Perakende satış belgeleri düzenlemek
Fatura ve İrsaliye	40/16	Fatura ve irsaliye düzenlemek
Fatura Yerine Geçen Belgeler	40/16	Fatura yerine geçen belgeleri düzenlemek
Türk Ticaret Kanunu'nda Yer Alan Belgeler	40/16	Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan belgeleri düzenlemek
Menkul Kıymetler	40/16	Menkul kıymetler piyasasını takip etmek

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

Bu derste öğrenciye, ticari belgeleri temin etme ve düzenleme yeterliliklerini

kazandırmak amaçlanmaktadır.

2.1.1.6.3.8. Genel Muhasebe 1

İşletme defteri, serbest meslek kazanç defteri ve beyannameler ile ilgili konularının verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, yasal çerçevede basit usulde defter tutma yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 15: Genel Muhasebe 1 Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
İşletme Defteri	40/24	İşletme defteri tutmak
Beyannameler	40/24	Beyannameleri düzenlemek
Serbest Meslek Kazanç Defteri	40/24	Serbest meslek kazanç defteri tutmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4. Dal Dersleri

Muhasebe ve Finansman alanında yer alan dallara özel ve mesleği destekleyici yeterlikleri kazandıracak dal dersleri, ağırlıklı son sınıflarda yer alan, iş başında veya işletmelerde uygulanması öngörülen derslerdir.

Çerçeve öğretim programı haftalık ders çizelgesinden dalın özelliğine uygun dersler, okul türüne ve okutulacağı yıla göre seçilir. Dallarda diplomaya götürecekt derslerin belirlenmesinde dalı destekleyici diğer derslerden de seçim yapılarak program oluşturulur.

Seçilen derslerin içeriği ise çevredeki meslek elemanlarının, okuldaki koordinatör öğretmenlerin ve alan öğretmenlerinin kararı ile bölgesel düzeyde mesleğin yeterliklerini ve sektörün ihtiyaçlarını karşılayan modüllerden seçilerek oluşturulur. Seçilen derslerin ders saatleri, derslerin altındaki modüllerin süresine ve içeriğine göre belirlenir.

2.1.1.6.4.1. İşletmelerde Beceri Eğitimi

Her okul, İşletmelerde Beceri Eğitimi dersinin içeriğini, ağırlıklı olarak dala ait modüller olmak üzere, bölgesel özellikler ve sektörün beklentilerini yansıttacak modüllerden oluşturur. Ancak bölgesel özellikler ve sektör beklentilerini yansıttacak

modüller programda yer almıyorsa, yeni modül içerikleri hazırlanarak programa eklenir. Dersin içeriği; sektör temsilcileri, okuldaki koordinatör öğretmenler ve alan öğretmenlerinin kararı ile planlanarak uygulanır.

İşletmelerde Beceri Eğitimi dersi Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılır. İşletmelerde beceri eğitimi yapılamayan okul türlerinde öğrenciler, ilgili mevzuat doğrultusunda yaz döneminde staj yaparlar (<http://www.megep.meb.gov.tr>).

2.1.1.6.4.2. İşletme Yönetimi

Ekonomik gelişmeler ve faaliyet alanları ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, ekonomik gelişmeleri takip etme, faaliyet alanını seçme ve iş yeri açma fikri geliştirme yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 16: İşletme Yönetimi Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Piyasaları İzlemek	40/24	Ekonomik hareketleri ve değişiklikleri takip etmek
Faaliyet Alanı	40/24	Faaliyet alanlarını araştırmak
İş Yeri Açmak	40/24	İş yeri açma ve geliştirme fikri oluşturmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.3. Genel Muhasebe 2

Tek düzen muhasebe sistemine göre ticari işlemleri temel mali tablolar ve muhasebe defterlerine kayıt ederek dönem sonu işlemlerini yapabilme yeterliklerinin kazandırıldığı derstir.

Tablo 17: Genel Muhasebe 2 Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Bilanço	40/32	Bilanço düzenlemek
Yevmiye Defteri	40/32	Yevmiye defteri tutmak
Envanter İşlemleri	40/32	Envanter İşlemlerini yapmak
Gelir Tablosu	40/24	Gelir tablosu düzenlemek

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

Bu derste öğrenciye, tek düzen muhasebe sistemi ve bilanço esasına göre defter tutma ve mali tabloları düzenleme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

2.1.1.6.4.3. Bilgisayarlı Muhasebe

Tek düzen muhasebe sistemi ve işletme kayıtları ile ilgili gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, tek düzen muhasebe sistemine göre bilgisayarda muhasebe paket programlarını kullanma ve verileri kaydetme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 18: Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Program Yükleme	40/16	Paket programı yüklemek ve çalıştırmak
Cari Hesap	40/24	Cari hesap işlemleri yapmak
Çek Senet	40/24	Çek senet takibi yapmak
Ön Muhasebe	40/24	Ön muhasebe işlemleri yapmak
Muhasebe	40/24	Muhasebe işlemleri yapmak
Entegrasyon	40/24	Entegrasyon işlemleri yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.4. Şirketler Muhasebesi

Şirket kurma işlemleri, şirket işlemlerindeki değişiklikler ve şirketlerin kapanış işlemleriyle ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, şirket türleri ve özelliklerine göre şirket işlemlerinin muhasebe kayıtlarını tutma yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 19: Şirketler Muhasebesi Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Şahıs Şirketleri	40/16	Şahıs şirketi işlemleri yapmak
Sermaye Şirketleri	40/24	Sermaye şirketinin işlemlerini yapmak
Şirket Kapanış İşlemleri	40/24	Şirketlerin kapanış işlemlerini yapmak
Kooperatifler	40/24	Kooperatif kayıtlarını tutmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.5. Maliyet Muhasebesi

Üretilen mal ve hizmetlerin maliyetinin hesaplanması ve kaydedilmesi ile ilgili gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, üretilen mal ve hizmetlerin maliyetlerini hesaplama ve kayıtlarını tutma yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 20: Maliyet Muhasebesi Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Ürün ve Hizmet Maliyeti	40/32	Ürün ve hizmet maliyetini hesaplamak
Maliyet Kayıtları	40/32	Maliyet kayıtları yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.6. İnşaat Muhasebesi

İnşaat işletmelerinde kullanılan belgeler ve ilgili muhasebe kayıtları ile ilgili gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, inşaat işletmelerini sınıflandırarak kullanılan belgeleri ilgili defterlere kaydetme yeterliklerini kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 21: İnşaat Muhasebesi Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
İnşaat İşletmeleri	40/32	İnşaat işletmelerini belirlemek
İnşaat Kayıtları	40/32	İnşaat kayıtları yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.7. Mesleki Yabancı Dil

Alanında yabancı kaynaklar, mesleki konular, dış ticaret, borsa ve finans kavramları ile mesleki terimlerin yabancı dildeki anlamları ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, mesleğinin gerektirdiği terminolojiyi kullanarak yabancı dilde dinleme, okuma, yazma, konuşma ve iletişim kurma yeterliklerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tablo 22: Mesleki Yabancı Dil Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Mesleki Yabancı Dil (Dış Ticaret-İngilizce) 1	40/32	Yabancı dilde mesleki konuları dinlemek, konuşmak, okumak ve
Mesleki Yabancı Dil (Dış Ticaret-İngilizce) 2	40/32	
Mesleki Yabancı Dil (Borsa ve Finansman-İngilizce) 1	40/32	Yabancı dilde mesleki konuları dinlemek, konuşmak, okumak ve
Mesleki Yabancı Dil (Borsa ve Finansman-İngilizce) 2	40/32	

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.8. Dış Ticaret İşlemleri

Dış ticarete teslim ve ödeme, dış ticarete izin veren kurum ve kuruluşlar ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, dış ticarete teslim ve ödeme şekilleri ve dış ticarete başvuru kuruluşları ile ilgili işlemleri yerine getirme yeterlikleri kazandırılmak amaçlanmaktadır.

Tablo 23: Dış Ticaret İşlemleri Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Dış Ticaret Kavramları	40/16	Dış ticaret kavramlarını tespit etmek
Dış Ticaret Bağlantıları	40/16	Dış ticaret bağlantıları kurmak
Gümrük Belgeleri	40/16	Gümrük işlemlerini yapmak
Bakanlıklarda Dış Ticaret İşlemleri	40/16	Bakanlıklarda dış ticaret işlemleri yapmak
İhracatçı Birlikleri ve Devlet Yardımları	40/16	İhracatçı birlikleri ve devlet yardımları işlemleri yapmak
KDV İstisnası İşlemleri	40/8	KDV istisnası ile ilgili işlemleri yapmak
Sigorta Kuruluşları İşlemleri	40/8	Sigorta kuruluşları ile ilgili işlemleri yapmak
Oda ve Borsa İşlemleri	40/8	Oda ve Borsa ile ilgili işlemleri yapmak
Diğer Kuruluş İşlemleri	40/8	İzin veren diğer kuruluşlarla ilgili işlemleri yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.9. Dış Ticarete Teslim ve Ödeme

Dış ticarete teslim ve ödeme ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, dış ticarete teslim ve ödeme şekilleri ile ilgili işlemleri yerine getirme yeterlikleri kazandırılmak amaçlanmaktadır.

Tablo 24: Dış Ticarete Teslim ve Ödeme Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Dış Ticarete Teslim Şekilleri	40/24	Dış ticarete teslim şekillerini tespit etmek
Dış Ticarete Ödeme Şekilleri	40/24	Dış ticarete ödeme şekillerini takip etmek

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.10. Dış Ticaret Mevzuatı

Dış ticaret mevzuatı, dış ticaret mevzuatı ile ilgili konuların verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, ithalat, ihracat, sigorta, gümrük ve kambiyo işlemleri ile ilgili bilgi ve becerilerin öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 25: Dış Ticaret Mevzuatı Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
İhracat	40/16	İhracat işlemlerini yapmak
İthalat	40/16	İthalat işlemlerini yapmak
Gümrük Tarifeleri	40/24	Gümrük tarifelerini takip etmek
Banka ve Kambiyo İşlemleri	40/24	Banka ve kambiyo işlemlerini yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.11. Dış Ticaret Muhasebesi

Dış ticaret muhasebesi, dış ticaret muhasebesi ile ilgili konuların verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, dış ticaret muhasebesi ile ilgili bilgi ve becerilerin öğretilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 26: Dış Ticaret Muhasebesi Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Mali Tablolar	40/16	Mali tabloları düzenlemek
Dış Ticaret Muhasebe Sistemi	40/16	Muhasebe sistemini oluşturmak
İthalat Kayıtları	40/16	İthalat işlemlerini kaydetmek
İhracat Kayıtları	40/16	İhracat işlemlerini kaydetmek
Dış Ticaret Finansmanı	40/16	Dış ticaret finansmanı sağlamak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.12. Bütçeleme

Bütçe ve vergi ile ilgili gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, bütçe ve vergi işlemleri yapma ile ilgili yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 27: Bütçeleme Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Bütçe İşlemleri	40/32	Bütçe ile ilgili işlemleri yapmak
Vergi	40/32	Vergi ile ilgili işlemleri yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.13. Banka İşlemleri

Banka ve sigorta işlemleri ile ilgili konularda gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, banka kuruluşunu araştırma, mevduat, kambiyo, hizmet ve sigorta işlemleri ile ilgili yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 28: Banka İşlemleri Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Banka Kuruluşu	40/16	Banka kuruluş işlemlerini yapmak
Mevduat İşlemleri	40/32	Mevduat işlemlerini yapmak
Kambiyo İşlemleri	40/32	Kambiyo işlemlerini yapmak
Hizmet İşlemleri	40/24	Hizmet işlemlerini yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.13. Sermaye Piyasası

Sermaye piyasası faaliyetleri ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, sermaye piyasası faaliyetleri ve piyasada faaliyet gösteren finansal kuruluşları araştırma yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.

Tablo 29: Sermaye Piyasası Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Sermaye Piyasası Faaliyetleri	40/32	Sermaye piyasası faaliyetlerini tespit etmek
Finansal Kuruluşlar	40/32	Finansal kuruluşları seçmek
Türkiye'de Finansal Piyasalar	40/32	Türkiye'de finansal piyasaları takip etmek

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.14. Finansal Yatırım

Finansal yatırım alanları ile ilgili gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, finansal piyasalarda yatırım yapacağı araçlar ile ilgili yeterliklerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tablo 30: Finansal Yatırım Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Finansal Yatırım Araçları	40/24	Finansal yatırım araçlarını
Türev Piyasa Araçları	40/24	Türev piyasa araçlarını değerlendirmek
Finansal İşlemler	40/24	Finansal işlemleri yapmak

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.4.15. Sermaye Piyasası Kayıtları

Sermaye piyasası kayıtları ile ilgili gerekli bilgilerin verildiği derstir.

Bu derste öğrenciye, sermaye piyasası kayıtları ile ilgili yeterliklerin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Tablo 31: Sermaye Piyasası Kayıtları Dersinin Modülleri

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Şirket Analizi	40/24	Şirket analizi yapmak
Finansal Kurumlar Muhasebesi	40/24	Muhasebe kayıtları yapmak
Finansal Tablo ve Raporlar	40/24	Tablo ve raporları düzenlemek

Kaynak: www.megep.meb.gov.tr, (10.02.2008)

2.1.1.6.5. Seçmeli Dersler

Seçmeli derslerin, çizelgede belirtilen haftalık ders saati kadar alınması zorunludur.

Alınabilecek seçmeli dersler; zümre öğretmenleri ve koordinatör öğretmenler ile iş birliği içinde alanın ve dalların özellikleri doğrultusunda belirlenir.

Seçmeli derslerin seçiminde, varsa o derse ait diğer programlar sıra takip eder ve önceden alınması gereken dersler göz önünde bulundurulur.

Seçmeli dersler, seçmeli dersler tablosundan ya da gerektiğinde alan/dal derslerinden veya diğer alanlardan da seçilebilir.

2.2. Önlisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Türkiye'de yükseköğretim aşamasında muhasebe eğitimi iki ana kategoride değerlendirilmektedir. Birinci kategori iki yıllık eğitim veren yüksekokullar, diğeri ise dört yıllık eğitim veren fakültelerdir. Amaç yüksekokulların muhasebe eğitiminin değerlendirilmesi olduğundan meslek yüksekokulları üzerinde durulacaktır.

2.2.1. Meslek Yüksekokullarının Genel Özellikleri ve Önemi

Bugün ülkemiz küreselleşmekte olan dünyaya kapılarını açmıştır. Avrupa Birliği'ne girme yolundadır. Bu gelişmeler ülke endüstrisini dünyadaki rakipleriyle rekabete girmeye zorlamaktadır. Kaliteli ürünler ülke sınırlarına rahatlıkla girmekte, ucuz bir şekilde tüketiciye satışa sunulmaktadır. Kapıların dünyaya açılması ile birlikte, Türk endüstrisinin hayatını sürdürebilmesi, rekabet edebilmesi, malını dünyanın her yerinde istenilen fiyatla satabilmesi; ürününü kaliteli ve ucuz bir şekilde üretmesine bağlıdır. Bu da ileri teknoloji ve kaliteli eleman kullanımı ile gerçekleşecektir. Dünyanın birçok

yerinde olduğu gibi ülkemizde de mühendis ile becerikli işçi arasında iletişimi kurabilecek, sorumluluk verilebilen ara elemanlara gerek duyulmaktadır. İşte meslek yüksekokulları sanayi, ticaret ve hizmet sektöründe ihtiyaç duyulan nitelikli ara elemanları yetiştirmek amacıyla kurulmuşlardır (Şimşek, Yenitepe, Ay, 1996: 248-249).

1970'li yılların başından itibaren yükseköğretime olan talebin giderek artması, yeni arayışlara yol açmıştır. Bu arayışların sonucunda 1974 yılında üniversitelerin bünyesinde ön lisans yüksekokulları, 1975 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak YAYKUR meslek yüksekokulları açılmıştır. Ön lisans eğitime ilişkin yasa niteliğindeki ilk belge III. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)'dir. Bu plana göre üniversite ve akademilerdeki eğitim, ön lisans, lisans ve lisansüstü kademelerinden oluşacaktı. Ön lisans kademesi iki yıllık bir süreyi kapsayacak ve "teknik ve mesleki yardımcı eleman" yetiştirmeyi amaçlayacaktı. Kalkınma planında yer alan ön lisans kademesi farklı adlarla da (lisans öncesi, temel bilimler gibi) olsa, 1973'te yürürlüğe giren 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile 1750 Sayılı Üniversiteler Kanununa da yansımıştır. Bu yasal düzenlemeler sonucu o dönemin Yükseköğretim Kurulu tarafından saptanmış olan ön lisans öğretiminin amaçları şunlardır (Kavak, 1992: 34-36):

- Öğrencilerin ortaöğretimdeki yetişmeleri yönünden aralarında mevcut seviye farklarını yükseköğretim sırasında telafi etme fırsatını vermek,
- Orta öğrenimleri sırasında yükseköğretimin ancak temel öğrenim alanlarına yönelmiş olan öğrencilere lisans öğreniminin çeşitli dallarından yeteneklerine gerçekten uyan birisine tam bir isabetle yönelebilme imkanı sağlamak,
- Yükseköğretime girdikleri halde ilk yıllardaki başarı durumları lisans öğrenimi için yeterli bulunmayan veya kısa yoldan hayata atılmak isteyen gençlere, ortaöğretim diploması ile lisans diploması arasında geçerli olacak ön lisans seviyesinde bir ara diploma vermek,
- Yükseköğretim de daha üst öğrenim yolunu ancak belli bir başarı gösterenlere açmak suretiyle ilk yılları çok daha fazla kitlesel olan yüksek öğrenimin ileri yıllarına daha çok bireysel eğitim imkanı yaratmak, böylece çalışmayı teşvik ederek yükseköğretimin kalitesini yükseltmek.

Bu amaçlar incelendiğinde, ön lisans öğretiminin öğrencileri belli bir mesleğe hazırlamak ve/veya lisans programına yöneltmek gibi ikili bir görevi yerine getireceği anlaşılmaktadır.

Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin nicelik ve niteliksel olarak bugünkü durumundan daha ileri bir düzeye götürülmesi gerekmektedir. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştiren tek kaynak olan meslek Yüksekokulları, yükseköğretimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırmak, okul toplum bütünleşmesini sağlamak gibi gerekçelerle ortaöğretim ile yükseköğretimin lisans kademesi arasında iki yıl öğrenim süreli olarak ön lisans kademesi adıyla kurulmuşlardır (Henden, Tunç, 2001: 227).

Ayrıca bu okullar kuruldukları çevreye eleman yetiştirme, satın alma gücü yaratma ve ekonomik hareketlilik açısından da yarar sağlayabilir. Meslek yüksekokullarının, kim ne zaman, neyi öğrenmek istiyorsa onu gerçekleştirme misyonuna sahip çıkması aşama şansını artıracaktır (Akpınar, 2003: 12-13). 2006-2007 öğretim yılında 522 meslek yüksekokulunda öğrencilere öğretim verilmektedir (YÖK, 2007:19).

2.2.2. Meslek Yüksekokullarının Tarihi Gelişimi

Türk örf adet ve kültüründe meslek sahibi, zanaatçı ve ticaret erbabına büyük önem verilmesine ve kişilerin değerlerinin topluma verdikleri hizmetin yararı ile ölçülmesine rağmen, Türkiye'de 1930'lu yıllarda bilim ve teknolojinin ilerlemesini sağlamak amacıyla Atatürk tarafından çok kısa sürede kurulan ve güçlendirilen mesleki eğitim kuruluşlarının dışında bu alanda istenilen gelişmeler gerçekleştirilememiştir.

Ülkemizde ortaöğretime dayalı kısa süreli yükseköğretim yoluyla ekonominin tekniker ihtiyacını karşılamaya yönelik ilk uygulamalar tekniker ve yüksek tekniker okullarıdır. Tekniker okullarının geçmişi 1911 yılında kurulan "Kondüktör Mektebi"ne kadar uzanmaktadır. 1922 yılında okulun adı "Nafia Fen Mektebi" olarak değiştirilmiş, öğrenim süresi ortaokuldan sonra iki yıl olarak belirlenmiştir. Bu okulun öğrenim süresi 1926-27 öğrenim yılında 2,5 yıla, 1930 yılında da 3 yıla çıkarılmış, 1937 yılına kadar fen memuru yetiştiren okula aynı yıl mühendislik bölümü eklenmiş, ve adı da teknik okul olmuştur. Daha önce Bayındırlık Bakanlığına bağlı olan okul 1944 yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmış ve aynı yıl okula sanat ve yapı enstitüsü mezunları

alınmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ara insan gücüne olan ihtiyacın artmasının sonucu olarak 1952 yılından itibaren erkek sanat ve yapı enstitülerine dayalı yükseköğretim düzeyinde tekniker okulları kurulmuştur. bu okulların öğrenim süresi gündüzleri iki, geceleri ise üç yıldır. Tekniker okulunu bitiren öğrencilerin devam edebildiği bir yıl süreli tekniker yüksekokulu ise Ankara ve İstanbul'da 1965 yılında kurulmuştur.

Türk sanayindeki hızlı gelişmeler sonucu ara insan gücü potansiyelinin eksikliği, yetkilileri yeni çözüm yolları aramaya yöneltmiş, 1975 yılında Yaygın Yükseköğretim Kurumu (YAYKUR) kurulmuş ve gerçek anlamda 40 meslek yüksekokulu açılmıştır. Meslek yüksekokulu sayısı 1975-76 öğretim yılında 24 iken, 1981-1982 öğretim yılında 56'ya yükselmiştir. Ancak bu okullar Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yeterli gelişmeyi sağlayamamışlar, dönemin üniversiteleri de bunlara yardımcı olmayınca bu okullar MEB'in ortaöğretim felsefesi içinde bocalamışlardır. YAYKUR bünyesindeki meslek yüksekokulları 2547 Sayılı Kanun ve bunu tamamlayan 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1981 yılında üniversitelere devredilmiştir (Bedük, 1996: 80–81; Kavak, 1992: 38-39).

1980'li yıllardan sonra ekonomik kalkınmasını endüstrileşmeye ve endüstriyel büyümeye dayandıran Türkiye'de eğitim, üretim ve istihdam ilişkilerinin önemi daha iyi anlaşılmıştır. Buna bağlı olarak başta endüstri olmak üzere tüm hizmet kesimleri için nitelikli ve becerikli insan gücünün yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Bunun için ilk planda mesleki ve teknik eğitimin yeniden düzenlenmesi amaçlanmıştır. Bu nedenle Türkiye'de nitelikli ara eleman yetiştiren çok önemli kaynaklardan biri olan meslek yüksekokullarının, Türkiye'nin ekonomik ve endüstriyel ihtiyaçları ve çağın teknolojik gerekleriyle bağdaşacak bir düzeye getirilmesi kaçınılmaz olmuştur.

Bu amaçla iç finansman kaynaklarının yanı sıra Dünya Bankası kaynaklarından da yararlanma yoluna gidilmiş, 16 Nisan 1984'de YÖK ile Dünya Bankası arasında I. Endüstriyel Öğretim Projesi imzalanmıştır. Bu proje ile Dünya Bankasından 32.7 Milyon ABD doları tutarında kredi kullanılarak 8 meslek yüksekokulunun ders programları yeniden düzenlenmiş, yönetici ve öğretim elemanları yurt içi ve yurt dışı hizmet içi eğitimden geçirilmiş ve eğitim amaçlı makine ve teçhizat alınmıştır (Gümüş, 1996: 232). Bu proje ile 8 meslek yüksekokulu tamamen yeni bir yapılanma ile batıdaki

emsalleri arasına girmiştir. Bu projenin ardından II. YÖK/Dünya Bankası Eğitim Projesi 8 Nisan 1988 tarihinde imzalanmış ve 110 Milyon ABD Doları Dünya Bankası kredisi kullanılarak 22 yüksekokulda daha iyileştirmeye gidilmiştir. Bu projeler ile dünya Standartlarına uygun makine ve teçhizat alımı gerçekleştirilmiş, yönetici ve öğretim elemanları yurt içi ve yurt dışında değişik zamanlarda eğitilmiş, özellikle ihracata yönelik sanayi dalları ile hizmet sektörünün öncelikleri göz önüne alınarak modern eğitim öğretim programları açılmış, yönetim hizmetleri ve öğretim programları modern teknolojilerin yoğun olarak kullanılacağı makine ve teçhizat ile desteklenmiş, ihtiyaç duyulan fiziki mekanlar genel bütçeden ödenek tahsisi ile belli oranda karşılanmıştır. Böylece toplam 30 Meslek Yüksekokulu batı ülkeleri Standartlarına ulaştırılmıştır (Balcı, Kavak, 1996: 306–307).

Günümüzde MYO'ların büyük çoğunluğu üniversite önündeki aşırı yığılmayı önlemek amacıyla gerekli alt yapı oluşturulmadan, siyasi tercümelemlerin ön plana çıkmasıyla açılmışlardır. Dolayısıyla proje kapsamındaki 30 meslek yüksekokulu ile aralarında çok büyük bir kalite farkı ortaya çıkmıştır. Gerekli alt yapı hazırlanmadan açılan proje kapsamı dışındaki çoğu yüksekokul sanayi-meslek yüksekokulu ilişkisini olumsuz yönde etkilemektedir. Buna bağlı olarak hem ekonomik kaynaklar hem de insan kaynakları israf edilmektedir (Balcı, Kavak, 1996: 308).

2.2.3. Mevcut Durum

Türkiye'de üniversiteye aşırı şekilde talebin iki temel nedeni bulunmaktadır. Bunlardan birincisi toplumsal statüdür. Toplumda, mesleki eğitim yerine akademik eğitim alanlarının statüsünün yüksek olduğu inancı yaygındır. İkincisi ise, üniversite mezunlarının iş bulma şanslarının, lise mezunlarından fazla olmasıdır. Ortaöğretimdeki öğrenciler, üniversitelerin lisans programlarına girme şanslarının daha büyük olacağı düşüncesiyle, meslek liseleri yerine genel liseleri tercih etmekte ve bu nedenle meslek liseleri ikinci sınıf lise olarak algılanmaktadır. Diğer yandan yükseköğretimdeki lisans kontenjanlarının, başvuruda bulunanların sadece %10'unu karşılaması nedeniyle üniversiteye giremeyen genel lise çıkışlı büyük öğrenci kitlesi, mesleki bir beceri de kazanamamış olduğundan hem eğitime devamdan hem iş bulma şansından yoksun kalmakta, birkaç yılını, önemli bir ekonomik bedel de ödeyerek, hiçbir mesleki becerinin kazandırılmadığı dersanelerde geçirmektedir (Şahin ve diğ., 2007: 4).

Genel bir durum itibarıyla, Türkiye'deki iş ve eğitim durumuna şöyle bir baktığımızda, bir taraftan iş dünyasında nitelikli eleman ihtiyacı, öte yandan iş bekleyen ancak beceri eğitiminden yoksun büyük bir genç nüfus bulunmaktadır. İlköğretimden yükseköğretime kadar eğitimin tüm basamaklarını doğrudan etkileyen bu durum, mesleki eğitim sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 32: YÖK, Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi, Taslak rapor, 2006

	Üniversite Sayısı	Fakülte Sayısı	Enstitü Sayısı	Yüksek okul Sayısı	MYO Sayısı	Toplam Birim Sayısı
Devlet Üniversitesi	68	549	259	236	599	1643
Vakıf Üniversitesi	25	131	71	30	28	260
4702 Sayılı Kanunla Vakfa Bağlı Olarak Kurulan MYO'ları					5	5
Genel Toplam	93	680	330	266	632	1908

Kaynak: www.yok.gov.tr/duyuru/, (20.01.2008)

YÖK'ün 2006 Yükseköğretim Stratejisi Taslak Raporu' na göre Türkiye'de meslek yüksekokullarının örgün eğitim içindeki payı % 30'dur. MYO sayısı 632 olarak görülmesini karşın 2005–2006 ders yılında 495 meslek yüksekokulunda öğrencilere 262 programla öğretim verilmektedir. Zira kurulu 137 MYO faal değildir. Faal MYO'ların % 95'i devlet üniversitelerince, % 5'i vakıf yükseköğretim kurumlarınca yürütülmekte olduğu değerlendirilmektedir.

YÖK'ün 9 Aralık 2007 tarihli Yükseköğretim Kurulu Faaliyet Raporu'nda 2006–2007 öğretim yılında MYO sayısının 522 çıktığı görülmektedir(YÖK, 2007: 19).

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi 2007-2008 öğretim yılı Yükseköğretim İstatistiklerine göre; 7.855 öğretim elemanının görev yaptığı bu okullara, 2007-2008 eğitim öğretim yılında kaydolun öğrenci sayısı 193.634, okuyan öğrenci sayısı 502.622, mezun sayısı 116.384 olduğu görülmektedir. Bu rakamlara göre örgün yükseköğretimde okuyan 2.264.936 öğrencinin %20,1'i mesleki eğitimdedir (OSYM,,2008).

Türkiye'deki MYO'larda 262 ayrı programda eğitim verilmektedir. Öğrenciler tarafından en çok tercih edilen ilk 5 program sırasıyla, Muhasebe, Bilgisayar, İşletme, Elektrik ve makine programlarıdır. MYO'ların sayıca %10'u illerde, %83'ü ilçelerde, %7'si beldelerdedir. Öğrenci sayısı bakımından illerdeki oran %58, ilçelerdeki, %39, beldelerdeki ise %3'dür (Şahin ve diğ., 2007: 5).

Türkiye’de MYO'larda bugün için öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı 64'tür. Bu sayı yükseköğretimin geneli için 28, ortaöğretim için 14'tür. Oysa, bazı ülkelere baktığımızda, MYO'larda öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı, Almanya’da 5, Japonya’da 9, Belçika’da 10, Kore ve ABD’de 21, Finlandiya’da ise 23'tür (Şahin ve diğ., 2007: 6).

2.2.4. Meslek Yüksekokulu Kriterleri

Bir meslek yüksekokulunun hangi yerleşim birimlerinde, hangi şartlarla açılacağı konusu çok önemlidir. Meslek yüksekokullarının çevreye sağladığı fayda tartışılmaz. Bir yörede meslek yüksekokulu kurulurken dikkat edilmesi gereken ana ilkeler Yükseköğretim Kurulu Endüstriyel Eğitim Projesi Başkanlığı tarafından saptanmıştır (YÖK, 2003:3).

- Meslek Yüksekokulları prensip olarak büyük yerleşim bölgelerinde kurulmalıdır.
- Meslek Yüksekokullarının kurulmasında yöre halkı, yerel yönetim ve bölgedeki özel ve kamu kuruluşlarının yardım ve destekleri mutlaka gereklidir.
- Meslek Yüksekokulları sanayi, hizmet, ticaret bölgelerinde veya bu bölgelere çok yakın mekanlarda kurulmalıdır.
- Öğrencilerin sanayi, hizmet, ticaret bölgelerinde pratik eğitim yapabilme olanakları önemle dikkate alınmalıdır.
- Öğrenci kaynağının devamlılığı olmalıdır.
- Ulaşım imkanları yeterli ve kolay olmalıdır.
- Program seçimi çok önemlidir. Eğitim-öğretime, piyasa geçerliliği olan programlarla başlanmalıdır.
- Meslek Yüksekokulu eğitiminin bir üniversite eğitimi olduğu daima dikkate alınmalıdır.
- Yeterli sayıda ve bilhassa kaliteli öğretim elemanlarının bulunması önemli ve öncelikli bir konudur.

- Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı kabul edilmiş standartlara yakın olmalıdır.
- Özellikle teknik programlarda yeterli laboratuvar ve atölye imkanları olmalıdır.
- Açılması istenen programların veya programın ihtiyaç duyduğu personel, atölye/laboratuvar, makine teçhizat gereksinimi karşılanmalıdır.
- Meslek Yüksekokulunun adı, açılan programın adı olamaz. Okula açıldığı yörenin ismi verilmeli ve bünyesinde en az iki program olmalıdır.
- Önemli bağış yapan ve maddi destekte bulunan şahısların ve kurumların isimleri meslek yüksekokullarına verilebilir.(Örnek: Emel AKIN Meslek Yüksekokulu)
- Açılması talep edilen meslek yüksekokulunun ilgili üniversite tarafından teşkil edilecek bir komisyon tarafından yerinde incelenerek, belirtilen kriterlere uygunluk değerlendirilmesi yapılmalıdır.

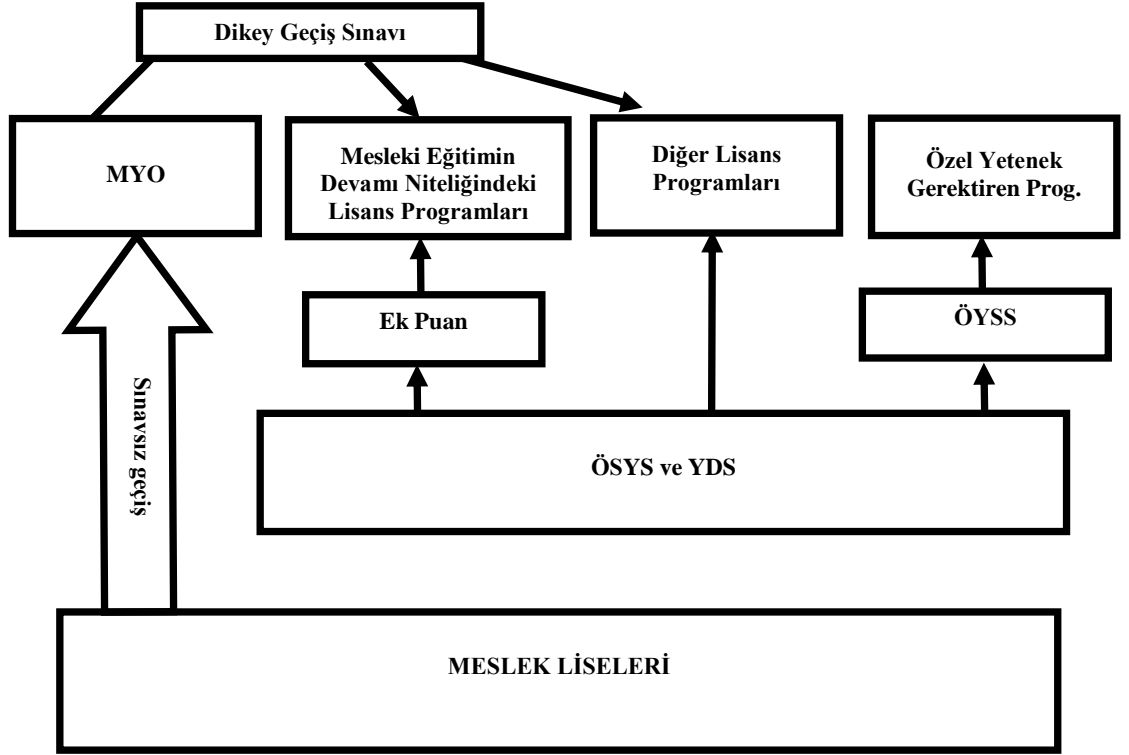
2.2.5. Meslek Yüksekokullarına Giriş Şartları

2002-2003 öğretim yılına kadar ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler üniversite seçme ve yerleştirme sınavı sonuçlarına göre merkezi yerleştirme sistemi ile meslek yüksekokullarına yerleştiriliyorlardı.

2002-2003 öğretim yılından itibaren meslek yüksekokullarına giriş sistemi değiştirilmiştir. Ortaöğretim mezunu olan öğrenciler ya sınavsız geçiş veya isterlerse üniversite seçme sınavı sonuçlarına göre meslek yüksekokullarına yerleştirilebilirler.

4702 Sayılı Kanununun 2. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı kanununun 45. Maddesi, meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi meslekî ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilebilirler. Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına devam ederek mezun olan öğrencilerin yüzde onundan az olmamak üzere ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapmaları sağlanır (YÖK, 2001:1).

Şekil 2: Mesleki ve Teknik Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş

2.2.5.1. Snavsız Geçiş Projesi Hangi İhtiyaçtan Doğmuştur

Küreselleşmede, bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler, günümüz sanayi toplumlarının bilgi toplumuna dönüştürülmesinde öncü olmaktadır. Günümüzde hayatın her alanında yaşadığımız değişiklikler nedeniyle, iş yaşamıyla birlikte ihtiyaç duyulan insan kaynaklarının niteliği de değişmiştir. Beyin gücünün önemi artmış, bilgiyi yorumlayan, kullanan ve yeni teknolojiler üreten insan ihtiyacı ön plana çıkmıştır (YÖK, 2004:71-77).

İnsan kaynaklarını geliştirme politikalarında, yetişmiş insan gücü ile ülkenin ihtiyaç duyduğu insan gücünün nitelik ve nicelik yönünden birbiriyle uyumlu hale getirilmesinin ön plana çıktığı görülmektedir. Bunun için, eğitim arzının insan gücü ihtiyaçlarına paralel şekilde geliştirilmesi ve eğitim ile işgücü piyasası arasındaki işbirliği ve etkileşimi güçlendirerek, işgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun eleman yetiştirilmesinin sağlanması beklenmektedir (YÖK, 2004:71-77).

Bu durum, mesleki ve teknik eğitime önem, öncelik ve ağırlık verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Mesleki ve teknik eğitim sistemimizin sanayi ve hizmet

sektörlerinin ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli insan gücünü yetiştirerek uluslararası rekabet gücümüzü artırması ve ekonomik kalkınmayı hızlandırma görevlerini daha etkin ve verimli bir şekilde yerine getirmesi beklenmektedir (YÖK, 2004:71-77).

Ülkemizde de uluslararası rekabet koşullarına uyum sağlayabilecek mal ve hizmetlerin üretilmesinde görev alacak iş gücünün yetiştirilmesinde bugüne kadar uygulanmakta olan yaklaşımlardan daha farklı yaklaşımlara ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır (YÖK, 2004:71-77).

Bu çerçevede 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Beş Yıllık Kalkınma Planları ve Hükümet programlarında yer alan amaç, ilke, hedef ve politikalar doğrultusunda 16'ncı Milli Eğitim Şurası'nda çok önemli kararlar alınmış ve 8 yıllık ilköğretim eğitiminden sonra, mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı bir eğitim sistemi oluşturulması ve hayata geçirilmesi görüşü benimsenmiştir (YÖK, 2004:71-77).

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda 2000-2005 yılları arasında okullaşma oranlarının zorunlu sekiz yıllık eğitimde %100, ortaöğretimde genel liselerde % 40, meslek liselerinde % 35 olmak üzere % 75 ve yükseköğretimde ise % 37.3 olması hedeflenmiştir. Ülkemizin giderek artan mesleki ve teknik eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı'nca yapılan planlamalarda; Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde olduğu gibi milli eğitim sisteminin mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı bir yapıya kavuşturulması ve ortaöğretimde okullaşma oranlarının genel eğitimde % 35, mesleki eğitimde % 65 olması öngörülmüştür. Ancak, şimdiye kadar alınmış ve alınmakta olan tüm önlemlere rağmen plan hedeflerinin gerisinde kalmıştır (YÖK, 2004:71-77).

Mesleki ve teknik eğitimin yükseköğretim boyutunun da gerek nicelik gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bir gerçek olmakla birlikte, sayıları her geçen gün artmakta olan meslek yüksekokulları (MYO) iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünü yetiştirme istikametinde olumlu gelişmeler kaydetmeye devam etmektedir (YÖK, 2004:71-77).

Yapılan araştırmalar 2000'li yıllarda iş dünyasının iş gücü ihtiyacının dörtte üçünün ön lisans seviyesinde eğitimle yetiştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır. Ancak, ülkemizdeki iş gücünün % 7'si okuma yazma bilmemektedir.% 70'i ilköğretim,

% 15'i ortaöğretim ve % 8'i de yükseköğretim düzeyinde eğitim almıştır. Bu kadar düşük eğitim seviyesi ile Türk endüstrisinin gelişmiş ülkelerde rekabet etmesi mümkün değildir (YÖK, 2004:71-77).

Mesleki ve teknik eğitimdeki bilinen dar boğazları aşmak, beş yıllık kalkınma planları ve hükümet programlarındaki plan hedeflerine ulaşabilmek için birçok çözüm önerisi geliştirilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır (YÖK, 2004:71-77):

- i) Meslek yüksekokulu sayısının artırılması,
- ii) İkinci öğretime daha fazla öğrenci alınması,
- iii) Büyük illerde MYO kurulması,
- iv) Mesleki ve teknik eğitimde uzaktan öğretimin yaygınlaştırılması,
- v) Dünya Bankası fonlarından istifade edilerek mesleki eğitimin sisteminin geliştirilmesi,
- vi) Vakıf üniversitelerinin daha fazla MYO açması,
- vii) Mesleki ve teknik liselerden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş projesinin hayata geçirilmesi.

Her çalışmanın ve çözüm önerisinin, darboğazların aşılmasında ayrı bir yeri ve katkısı olduğu bir gerçektir. Ancak yapılan çalışmalar sonunda, “*Mesleki ve Teknik Orta ve Yükseköğretim Kurumları arasında Program Bütünlüğünün ve Devamlılığının Sağlanması Projesi* veya diğer adıyla *Sınavsız Geçiş Projesi*” nin meslek yüksekokullarında okuyan öğrenci sayılarının artırılmasına ve dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranının yükseltilerek çağdaş ülkeler seviyesine yaklaştırılmasına önemli katkılarda bulunacağı değerlendirilmiştir. Bu proje, 1998 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuştur. Tasarı, 4702 Sayılı Kanun olarak 10 Temmuz 2001'de yasalaşmış ve 24458 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4702 Sayılı Kanun'un tam olarak uygulama alanına sokulması ile ülkemizin mesleki ve teknik eğitim alanında önemli başarılarla imza atacağı ve bunun sonunda mesleki ve teknik eğitimde reform niteliğinde sonuçlara ulaşılacağı umulmaktadır (YÖK, 2004:71-77).

2.2.5.2. Sınavsız Geçişin Amaçları

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları mezunlarının meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilmeleri, aşağıdaki amaçların gerçekleşmesine yardımcı olacaktır (YÖK, 2004:71-77).

- i) Ülkemizin sahip olduğu kaynakları verimli ve etkin bir şekilde kullanmak.
- ii) Mesleki ve teknik eğitimde, ortaöğretimle yükseköğretim arasında bugüne kadar kurulamamış olan ilişkiyi kurmak ve güçlendirmek.
- iii) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları ile meslek yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığını sağlamak.
- iv) Çağımızda kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek, iş hayatının ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ara kademe insan gücünü yetiştirmek.
- v) Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırmak, daha çok gencimize ön lisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitim imkanı sağlamak.
- vi) Mesleki ve teknik ortaöğretim okul mezunlarının kendi alanlarında ileri meslek eğitimi almalarını sağlamak.
- vii) Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talep baskısını azaltmak.

2.2.5.3. Sınavsız Geçiş İle İlgili Önemli Hususlar

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki, meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilebilirler (YÖK, 2004:71-77).

Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına yerleştirilip mezun olanlar, mezunların yüzde onundan az olmamak üzere, ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans

programlarına başlayarak dikey geçiş yapabilirler(YÖK, 2004:71-77).

Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB), bir veya daha fazla meslek yüksekokuluyla öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilmiş mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından oluşan eğitim bölgesidir. Her ilde en az bir METEB kurulabilir (YÖK, 2004:71-77).

METEB'lerde, çağdaş bilim ve teknolojidaki değişme ve gelişmelere uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek üzere, bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilir(YÖK, 2004:71-77).

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından birini bitirip de sınavsız geçişle herhangi bir meslek yüksekokulu veya açıköğretim ön lisans programına girmek istemeyen öğrenciler, üniversite sınavlarına girmek ve kazanmak suretiyle arzu ettikleri lisans programlarına devam edebilirler. Başka bir deyişle, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından herhangi birini bitirip de METEB kapsamı dışındaki bir yükseköğretim programına girmek isteyen öğrenciler, üniversite giriş sınavlarına başvurmak ve sınavlarda başarılı olmak suretiyle fakülte ve yüksekokulların lisans programlarına devam edebilirler. Bu öğrencilerin yerleştirilmeleri mevcut ve yürürlükte olan usullere göre ÖSYM tarafından yapılmaya devam edilir(YÖK, 2004:71-77).

2.2.5.4. Sınavsız Geçiş İle İlgili Başvuru ve Yerleştirme Esasları

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olanların sınavsız olarak meslek yüksekokullarına veya açıköğretim ön lisans programlarına yerleştirilmeleri Yükseköğretim Kurulu'nun karar ve talimatları doğrultusunda ÖSYM tarafından yapılmaktadır. Bu maksatla sistemin ilk uygulama yılı olan 2002-2003 eğitim-öğretim yılında sınavsız geçişle ilgili esasları düzenleyen 2002 MSG (Meslek Liselerinden Sınavsız Geçiş) Kılavuzu hazırlanmış ve dağıtılmıştır. Bilahare 2003 MSG hazırlanmış olup 2004-MSG alışmaları da tamamlanmış durumdadır. Sınavsız geçişle ilgili başvurular ve yerleştirmeler bu kılavuzlardaki esaslara göre yapılmıştır/yapılacaktır. MSG kılavuzları ÖSYS'ye başvurmayan mesleki ve teknik ortaöğretim okullarından mezun olanlara hitap etmektedir. ÖSYS'ye başvuran mesleki ve teknik lise

mezunlarının sınavsız geçiş için ayrıca başvurularına gerek yoktur. Bu adaylar sınavsız geçiş için de başvurmuş sayılmaktadırlar (YÖK, 2004:71-77).

Sınavsız olarak yerleştirme; önce genel yerleştirme, sonra ek yerleştirme olmak üzere iki aşamada uygulanmıştır. Genel yerleştirmede sadece sınavsız geçiş hakkı olanların yerleştirilmeleri yapılmıştır. Genel lise mezunları ancak ek yerleştirmede tercih yapıp yerleşebilmişlerdir. MSG’de adaylar öncelikle, varsa kendi METEB’i içinde yer alan MYO’lara yerleştirilmişlerdir. Mezunların yerleştirilmelerinde MYO programlarında sağlanan kontenjanlara bağlı kalınmıştır (YÖK, 2004:71-77).

Mesleki ve teknik lise mezunlarının yerleştirilmelerinde aşağıdaki ölçütler dikkate alınmıştır (YÖK, 2004:71-77).

Mezuniyet yılları

Öğrenim süreleri

Okul türleri

METEB’leri

Mesleki ortaöğretim başarı puanları (MOBP)

Tercihleri

Kontenjanlar

2.2.6. Meslek Yüksekokullarından, Lisans Programlarına Dikey Geçiş

İlk kez 2002-2003 eğitim-öğretim yılında sınavsız olarak meslek yüksekokulları ve açıköğretim ön lisans programlarına yerleştirilen adaylar 2004 DGS ile lisans programlarına dikey geçiş hakkını kazanmış olmaktadır. Hangi meslek yüksekokulu ve açıköğretim ön lisans programlarından hangi lisans programlarına dikey geçiş yapılacağı ve bu programlara ayrılan kontenjanlar DGS-2004 Kılavuzunda belirtilmiştir. 4702 Sayılı Kanun’da belirtilen “Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına yerleştirilip mezun olanlar, mezunların yüzde onundan az olmamak üzere ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapabilirler” hükmü gereğince 7813 kontenjan ayrılmış ve DGS-2004 kılavuzunda yayınlanmıştır (YÖK, 2004:36-37).

Meslek yüksekokullarındaki öğrencileri daha başarılı olmaya özendirmek, yetenekli ve başarılı öğrencilerin lisans öğrenimi yapabilmelerine olanak sağlamak amacıyla yeni bir Dikey Geçiş Yönetmeliği hazırlanmış ve 15 Ekim 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik, 4702 Sayılı Kanundan sonra sınavsız geçişe uygun olarak yeniden düzenlenmiş ve 19 Şubat 2002 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır (YÖK, 2004:36-37)..

Bu yönetmeliğe göre, meslek yüksekokulu mezunları, dikey geçiş için örgün lisans programlarına başvurabileceği gibi açıköğretim lisans programlarına da başvurabilirler. Keza açıköğretim ön lisans mezunları da gerek açıköğretim lisans programlarına ve gerekse alanlarındaki örgün lisans programlarına başvurabilirler (YÖK, 2004:36-37).

Ortaöğretim başarı düzeyi düşük olan ve sınavsız geçişle MYO eğitimine başlayan öğrencilerin önemli bir bölümü dikey geçiş sınavlarında başarılı olamamakta, başarılı olarak herhangi bir lisans programına yerleştirilenler ise programı takip etmekte zorlukla karşılaştığından üniversite ile ilişkileri kesilmektedir. (YÖK, 2004:36-37).

2.2.7. MYO'larda Uygulanmakta Olan Ders Programları ve Ders İçerikleri

Eğitim dokumuz içerisinde mesleki ve teknik eğitimin ilk kademesi mesleki ve teknik orta eğitim, ikinci kademesi ise meslek yüksekokullarında ön lisans düzeyinde verilen eğitimidir. Bu iki kademenin müfredatlarının birbirinin devamı şeklinde olması gerekir. Ancak bugünkü yapıda bu devamlılığın olduğundan söz edilemez. Ayrıca 2000-2001 öğretim yılında faal halde bulunan 413 MYO'da 298 farklı program bulunmaktaydı. Bu çeşitliliğin yanında 2002-2003 öğretim yılına kadar aynı veya benzer isimli programlarda uygulanan ders programları da okuldan okula değişmekteydi. Örneğin bir ildeki muhasebe programında uygulanan müfredat programı ile bir başka il veya ilçedeki ders programları arasında önemli farklılıklar bulunmaktaydı. Bu durum öğrencilerin hem farklı yörelerdeki yüksekokullar arasındaki geçişlerinde (yatay geçiş), hem de mezun olduktan sonra kendi alanlarının devamı niteliğinde olan 4 yıllık lisans programlarına geçişlerinde (dikey geçiş) çeşitli sorunlar yaratmaktaydı.

Bu sakıncaları ortadan kaldırmak amacıyla 4702 Sayılı Yasa ile meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin kendi dallarındaki meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş uygulaması getirilmiştir. Eğitimin her alanında olduğu gibi ortaöğretimde de öğrenci maliyetleri

oldukça yüksektir. Mesleki ve teknik liselerdeki öğrenci maliyetleri genel liselerdeki öğrenci maliyetlerinin çok üstündedir.

2001-2002 öğretim yılında meslek yüksekokullarına giren öğrencilerin ancak yarısı mesleki ve teknik lise mezunu olup, geri kalan bölümü genel lise kökenli öğrencilerdir. Bu durum bazı alanlarda genel lise eğitimine nazaran beş-altı misli daha pahalı olan mesleki ve teknik lise kaynaklı öğrencilerin bir anlamda sistem dışına çıkması gibi olumsuz bir ekonomik tablo ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle, mesleki ve teknik eğitimde ortaöğretim ile yükseköğretim arasında bugüne kadar kurulmamış olan ilişkiyi kurmak, her iki düzeydeki eğitim kurumlarında mevcut olan fiziki kapasite ile öğretmen ve öğretim elemanı kapasitesini ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratmak, mesleki ve teknik eğitimi teşvik etmek için mesleki ve teknik liselerden meslek yüksekokullarına sınavsız geçişleri sağlamak amaçları ile program bütünlüğü içinde ilişkilendirilmiş lise ve meslek yüksekokullarından oluşan, Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB) kurulmasını, bu bölgeler içinde faaliyet gösteren sınai, zirai ve ticari kuruluşların imkanlarını da eğitime açmalarını öngören 4702 Sayılı Yasa 26 Haziran 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4702 Sayılı Yasaya göre mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler istedikleri takdirde 2002-2003 öğretim yılından itibaren bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilmişlerdir. Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına devam eden öğrencilerin yüzde onundan az olmamak üzere ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapma olanağı sağlanmıştır.

4702 Sayılı Yasanın en önemli tarafı; mesleki ve teknik eğitimde bütünlüğü sağlamaktır. Bu nedenle Milli Eğitim Bakanlığı-Yükseköğretim Kurulu Program Geliştirme projesi uygulamaya konulmuştur. Bu projede amaç, 4702 Sayılı Kanun uyarınca mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız olarak öğrenci alınması hükmünün getirilmesi nedeniyle bu geçişin program açısından tutarlılığını ve devamlılığını sağlayabilmek ve ileride modüler sisteme geçiş imkan verecek ve aynı zamanda istihdam kesiminin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde

meslek yüksekokulları eğitim programlarını geliştirmektedir. Proje 10 aralık 2001 tarihinde başlamış, 30 Mayıs 2002 tarihinde tamamlanmıştır. Bu projede, 298 farklı eğitim programındaki öğrencilerin %70'ini kapsayan 15 program seçilmiş ve bu programlardaki öğretim planları belli ilkeler göz önüne alınarak yeniden geliştirilmiştir (MEB-YÖK, 2002).

3 Haziran 2002 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK'ün ortak çalışmalarıyla yayınlanan "MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi Sonuç Raporu'na göre bu ilkeler özet olarak şöyle sıralanabilir:

Yeterlilik: Unvanı taşıyanın vizyonu, rolü, becerileri ve davranış şekilleri göz önüne alınarak mesleğinde erişmesi beklenen yeterlilik tanımları yapılmıştır.

Geçerlilik: Öğretim Programlarının gelişen teknolojiye ve endüstrinin beklentilerine uygun olabilmesi için MYO'lardan mezun olup da bir iş yerinde çalışan kişilerin görüşleri alınarak bu görüşler eğitim Programlarının hazırlanmasında referans olarak kabul edilmiştir.

Uyumluluk: Eğitim Programlarının hem gelişen teknoloji ve endüstrinin beklentilerine, hem de mesleki ve teknik ortaöğretimden meslek yüksekokulu eğitimine ve ön lisans eğitiminden lisans eğitimine geçişte birbirine uyumlu olarak hazırlanmasına dikkat edilmiştir.

Çeşitlilik: Programlarda eğitim gören öğrencilere ilk iki yarıyıl orta eğitim verildikten sonra son iki yarıyıl da bölgesel ihtiyaçlara göre hazırlanan alt dallardan bir tanesinde eğitim görme olanağı sağlanmıştır.

Esneklik: Eğitim programlarına 3. ve 4. yarıyıl da konulan en az dörder saatlik seçmeli dersler ile esneklik kazandırılmıştır.

Gerçek ortamda eğitim: Öğrencinin iş hayatına kendini daha iyi hazırlayabilmesi ve meslek yüksekokulu ile endüstri arasında güçlü bir ilişkinin kurulabilmesi için her yarıyıl da en az 6 hafta olmak üzere toplam 12 hafta staj zorunluluğu getirilmiştir.

Akreditasyon: Uluslararası kabul görmüş akreditasyon kurullarının akredite ettiği meslek yüksekokulu dengi iki yıllık mesleki ve teknik okulların eğitim programları incelenerek gelecekte uluslararası akreditasyon kurullarınca akredite olabilecek bir

yapıda olması sağlanmıştır.

Bilgisayar ve Yabancı Dil Kullanımı: Öğrencilerin bilgisayar ve yabancı dil bilgi ve becerilerini geliştirmek için müfredat programlarında bu iki alana özel önem verilmiştir.

Bu çerçevede bazı programlar birleştirilmiş, bazı programların adı aynen korunarak öğretim programları yeniden geliştirilmiştir. Örneğin turizm-otelcilik programı turizm ve otel işletmeciliği ve turizm seyahat işletmeciliği olarak iki programa ayrılmıştır. Büro yönetimi ve sekreterlik programının adı dal ayrımına gerek görülmeden korunmuştur. Pazarlama programının adı aynen korunmuş, 2. sınıfta satış-yönetim ve pazarlama olarak iki dala ayrılmıştır. İşletmecilik programının adı işletme olarak değiştirilmiş, 2. sınıfta yönetim ve finansman adlı iki dala ayrılmıştır. Muhasebe programı ise mesleki ve teknik ortaöğretim programlarındaki alan/kol/bölüm yapılanması da göz önünde bulundurularak meslek yüksekokullarındaki muhasebe programı adı altında toplanabilecek programlar incelenmiş, aşağıdaki tabloda belirtilen şekliyle isim değişikliği yapılmıştır (MEB-YÖK, 2002: 19). Böylece değişik yörelerdeki meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi veren programlardaki isim kargaşası ortadan kaldırılmıştır.

Tablo 33: MYO'larda Muhasebe Eğitimi Veren Programlar İçin Kararlaştırılan Program Adı

MESLEKİ VE TEKNİK ORTA ÖĞRETİM ALAN / KOL / BÖLÜM	MEVCUT MESLEK YÜKSEKOKULLARI PROGRAMLARI	ÖNERİLEN PROGRAM İSMİ
A Grubu (Tic. L. Fen)		
Bankacılık		
Borsa Hizmetleri	Bilgisayar Destekli Muhasebe	
Deniz ve Liman İşlt.		
Dış Ticaret		
Emlâk Komisyoncl.	Bilg. Muhasebe ve Vergi Uyg.	Muhasebe
İşletme		
İşletmecilik (D.Yolu)		
Muhasebe	Muhasebe	
Sigortacılık		
Tesis İşletmeciliği		
Ticaret		

Kaynak: MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi, Muhasebe Programı: 19

Meslek yüksekokulları muhasebe Programlarının dört yarı yılda uygulanan haftalık ders programları aşağıdaki gibidir.

Tablo 34: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü I. Yıl I. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi

Dersin Adı	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Türk Dili –I	Z	2	2	0	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi –I	Z	2	2	0	2
Beden Eğitimi –I	S	1*	0	1	0
Güzel Sanatlar I –I	S	1*	0	1	0
Yabancı Dil –I	Z	4	4	0	4
Genel Muhasebe	Z	4	3	1	4
Bilgisayara Giriş	Z	2	1	1	2
Genel İşletme	Z	4	3	1	4
Büro Yönetimi ve İletişim Teknikleri	Z	2	1	1	2
İktisada Giriş	Z	2	2	0	2
Matematik	Z	3	2	1	3
Genel Hukuk Bilgisi	Z	2	2	0	2
TOPLAM		27	22	5	27

Kaynak: MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi, Muhasebe Programı: 20-155

Kısaltmalar: Z: Zorunlu S: Seçmeli

Beden Eğitimi ve Güzel Sanatlar derslerinden sadece biri seçilecektir.

Genel Muhasebe dersini başarmış olan öğrencinin, muhasebe ile ilgili temel kavram ve belgeleri tanıyabilmesi, finansal tablolardan bilanço ve gelir tablosu düzenleme ile ilgili temel ilkeleri kavrayabilmesi, bilanço ve gelir tablosu hesaplarının işleyişini kavrayarak geçici mizan düzenleyebilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 35: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü I. Yıl 2. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi

Dersin Adı	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Türk Dili –II	Z	2	2	0	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi –II	Z	2	2	0	2
Beden Eğitimi –II	S	1*	0	1	0
Güzel Sanatlar –II	S	1*	0	1	0
Yabancı Dil –II	Z	4	4	0	4
Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri	Z	4	3	1	4
Bilgisayar Büro Programları	Z	4	3	1	4
İşletme Becerileri Grup Çalışması	Z	2	1	1	2
Makro İktisat	Z	2	2	0	2
Ticari Matematik	Z	2	1	1	2
Ticaret Hukuku Bilgisi	Z	2	2	0	2
İstatistik	Z	2	1	1	2
TOPLAM		26	21	5	26

Kaynak: MEB-YOK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi, Muhasebe Programı: 20-155

Kısaltmalar: Z: Zorunlu S: Seçmeli

Beden Eğitimi ve Güzel Sanatlar derslerinden sadece biri seçilecektir.

"Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri" dersini başarmış olan öğrencinin genel muhasebe

dersinde edinilen bilgi ve becerileri geliştirerek bunları daha karmaşık nitelikteki işletme konularına uygulayabilmesi, işletmelerin dönem sonu ile ilgili olarak yapmaları gereken çalışmalarını (muhasabe içi ve muhasabe dışı envanter) kavrayarak bunlarla ilgili kayıtları uygulayabilmesi, işletmelerin dönem sonunda düzenlemeleri gereken mali tabloları özellikleriyle birlikte düzenleyebilmesi, mali tablolar arasındaki belirgin farkları kavrayarak yorumlayabilmesi amaçlanmaktadır.

Tablo 36: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü II Yıl 3. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi

Dersin Adı	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Bilgisayarlı Muhasebe –I	Z	4	3	1	4
Vergi Hukuku	Z	4	3	1	4
Maliyet Muhasebesi	Z	4	3	1	4
Şirketler Muhasebesi	Z	3	2	1	3
Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi	Z	2	1	1	2
Yönlendirilmiş Çalışma -I	Z	3	2	1	3
TOPLAM		20	14	6	20
Secmeli Dersler (*)		8			
Mesleki Yabancı Dil -I	S	4	2	2	3
Finansal Yönetim	S	4	3	1	4
Muhasebe Sistemleri ve Organizasyonu	S	2	1	1	2
Kooperatif Muhasebesi	S	2	1	1	2
Borçlar Hukuku	S	2	2	0	2
Kamu Maliyesi	S	2	2	0	2
İnşaat Muhasebesi	S	2	1	1	2
Diğer Seçmeli Dersler					
GENEL TOPLAM		28			

Kaynak: MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi, Muhasebe Programı. 20-155

Kısaltmalar: Z: Zorunlu S: Seçmeli

Seçmeli derslerden 8 kredilik ders seçilecektir.

Yüksek okullar yerel, bölgesel ve yeni teknolojik gelişmelere göre ilave seçmeli dersler koyabilirler.

"*Bilgisayarlı Muhasebe I*" dersini başarmış olan öğrencinin, muhasabe ile ilgili temel kavramları tanıyabilmesi, finansal tablolardan bilanço ve gelir tablosu düzenleme ile ilgili ilkeleri kavrayabilmesi, bilgisayar ortamında finansal tabloları düzenleyebilmesi, muhasabe ile ilgili paket programları kullanabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Vergi Hukuku*" dersini başarmış olan öğrencinin, vergi hukukunun hukuk sistemi içindeki yerini kavrayabilmesi, vergiye ilişkin temel kavramları, vergilendirme sürecini, vergi borcunu sona erdiren nedenleri açıklayabilmesi, vergi hukukundaki süreleri, vergi suç ve cezalarını, vergi yargısını kavrayabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Maliyet Muhasebesi*" dersini başarmış olan öğrencinin; maliyet muhasebesi ile ilgili temel kavramları bilmesi, maliyetlerin sınıflandırılmasını ve maliyet unsurlarını kavrayabilmesi, maliyet yerleri ve maliyet dağıtım yöntemlerini uygulayabilmesi ve maliyet hesaplama sistemlerini kavrayıp uygulayabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Şirketler Muhasebesi*" dersini başarmış olan öğrencinin şirketlerin kuruluş işlemlerini, sermaye değişikliklerini, kar-zarar dağıtımını, vergilendirilmelerini, birleşme, tasfiye ve tür değiştirme gibi işlemlerini kavrayarak uygulayabilmeleri amaçlanmaktadır.

"*Finansal Yönetim*" dersini başarmış olan öğrencinin, finansmanla ilgili temel kavramları tanıyabilmesi, finansal tabloların analizinde kullanılan oranları kavrayabilmesi, bir işletme için varlıkların yönetimi, kaynakların bulunması ve yatırım kararlarının verilmesinde kullanılan yöntemleri kavrayabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Muhasebe Sistemleri ve Organizasyonu*" dersini başarmış olan öğrencinin, muhasebe sistem kavramını tanıyabilmesi, muhasebe sistemlerini tanıyabilmesi, ülkemizde uygulanmakta olan Hesap Planını kavrayabilmesi, muhasebe organizasyonu ve kapsamını tanıyabilmesi, muhasebe organizasyonu kurabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Kooperatif muhasebesi*" dersini başarmış olan öğrencinin kooperatiflere has muhasebe işlemlerini kavrayabilmesi, kooperatiflerde gelir gider farkının (risturn) dağıtımını yapabileceği amaçlanmaktadır.

"*İnşaat Muhasebesi*" dersini başarmış olan öğrencinin inşaat muhasebesi ile ilgili temel kavramları tanıyabilmesi, inşaat işlerinde tekdüzen hesap planının kullanımını ve inşaat işlerine özgü hesapları kavrayabilmesi, inşaat işlerinde muhasebe ve vergi uygulamaları yapabileceği amaçlanmaktadır.

Tablo 37: Meslek Yüksekokulları Muhasebe Bölümü II Yıl 4. Yarıyıl Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi

Dersin Adı	Z/S	Haftalık Ders Saati			Toplam Kredi
		Toplam	Teori	Uygulama	
Bilgisayarlı Muhasebe –II	Z	4	3	1	4
Türk Vergi Sistemi	Z	4	3	1	4
Muhasebe Denetimi	Z	3	2	1	3
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku	Z	2	1	1	2
Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi	Z	2	1	1	2
Yönlendirilmiş Çalışma –II	Z	3	2	1	3
TOPLAM		18	12	6	18
Seçmeli Dersler (*)		8			
Mesleki Yabancı Dil -II	S	4	2	2	3
Mali Tablolar Analizi	S	4	3	1	4
Banka Muhasebesi	S	3	2	1	3
Masa Üstü Yayıncılık	S	4	3	1	4
Enflasyon Muhasebesi	S	2	1	1	2
Konaklama Muhasebesi	S	2	1	1	2
Diğer Seçmeli Dersler					
TOPLAM		26			

Kaynak: MEB-YÖK Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi, Muhasebe Programı: 20-155

Kısaltmalar: Z: Zorunlu S: Seçmeli

Seçmeli derslerden 8 kredilik ders seçilecektir.

Yüksek okullar yerel, bölgesel ve yeni teknolojik gelişmelere göre ilave seçmeli dersler koyabilirler.

"*Bilgisayarlı Muhasebe II*" dersini başarmış olan öğrencinin, işletme hesabı esasını kavrayarak paket programda uygulayabilmesi, işçi takibi ve sigorta işlemlerini bilgisayar ortamında kullanabilmesi, işletmelerin çek-senet, stok takiplerini ve ürün maliyetlerini hesaplayabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Türk Vergi Sistemi*" dersini başarmış olan öğrencinin, Türk vergi mevzuatında yer alan gelir, servet ve harcama üzerinden alınan vergilerin teorisini ve uygulamasını kavrayabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Muhasebe Denetimi*" dersini başarmış olan öğrencinin, muhasebe denetimi ile ilgili temel kavramları, genel kabul görmüş denetim Standartlarını, denetim raporu, süreci ve planlamasını, iç kontrol sistemini ve bu sistemin muhasebe denetimi açısından önemini, varlık, kaynak ve sonuç hesaplarının denetimini kavrayabilmesi amaçlanmaktadır.

"*Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi*" dersini alan öğrencinin, Türk dış ticaret rejimi ve kambiyo özelliklerini tanıyabilmesi, dış ticaret işlemlerine yönelik hesap planı ve muhasebe işlemlerini kavrayabilmesi, döviz, menkul kıymet ve avans işlemleri, ithalat

ve ihracat işlemleri ile ilgili kayıtların yapabildiği, belge akışını kavrayabilmesi amaçlanmaktadır.

"Mali Tablolar Analizi" dersini başarmış olan öğrencinin, işletmelerin mali analizinde kullanılan teknikleri uygulayabilmesi, mali analiz sonuçlarına göre işletmenin mevcut durumunu ve gelişme eğilimini yorumlayabilmesi, bilgisayar ile mali analiz tekniklerini uygulayabilmesi amaçlanmaktadır.

"Banka Muhasebesi" dersini başarmış olan öğrencinin banka ile ilgili temel kavramları ve bankaların ekonomide üstlendiği rolü kavrayabilmesi, bankaların kuruluş ve muhasebe işlemlerini uygulayabilmesi amaçlanmaktadır.

"Enflasyon Muhasebesi" dersini başarmış olan öğrencinin, enflasyonun işletmeler üzerindeki olumsuz etkilerini kavrayabilmesi, enflasyon etkisinin muhasebe bilgilerine ve finansal tablolara yansıtılması işlemini yapabileceği, enflasyon etkisini gidermede kullanılan yöntemleri tanıyabilmesi, enflasyon muhasebesi ile ilgili muhasebe standartlarını kavrayabilmesi, ülkemizde enflasyon muhasebesi ile ilgili uygulama örneklerini açıklayabilmesi amaçlanmaktadır.

"Konaklama Muhasebesi" dersini başarmış olan öğrencinin, konaklama muhasebesi ile ilgili temel kavramları, konaklama muhasebesinin özelliklerini, müşterilere sunulan hizmetlerin maliyetini hesaplama yöntemlerini, bu işletmelerdeki çeşitli bölümlerin gelir ve giderlerinin ayrı ayrı tespit ve tayin yöntemlerini kavrayabilmesi, işletmenin temel finansal tablolarını düzenleyebilmesi amaçlanmaktadır.

2.2.8. Meslek Yüksekokulu Muhasebe Bölümü Mezunlarının İstihdam Olanakları

Meslek yüksekokullarında muhasebe eğitimi alan öğrenciler, mezuniyetlerinden sonra çeşitli alanlarda çalışabilmektedirler.

Kamu kuruluşlarının muhasebe bölümleri, çeşitli özel şirketler, bankalar ve finans kuruluşları, oteller, kooperatifler mezunların iş alanlarının arasında sayılabilir.

Özellikle kendi adına muhasebe bürosu açmak isteyenler, serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavirlerin yanında çalışarak mesleğe atılmayı tercih etmektedirler. Mezunların istihdamında muhasebe bürolarının önemli bir yer tuttuğu açıktır.

MYO öğrencilerinin okulda almış oldukları muhasebe eğitiminin yeterliliği, öğrencilerin ve günümüz beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığı konusunda bir sonraki bölümde bir anket çalışması yapılmış, sonuçlar verilen cevaplara dayanılarak değerlendirilmiştir.

BÖLÜM 3: TİCARET MESLEK LİSESİ MEZUNU MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN BEKLENTİLERİ

3.1. Araştırmanın Metodolojisi

3.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı ticaret lisesinden mezun olan ve meslek yüksekokulu muhasebe ve işletme programlarında okuyan öğrencilerin beklentilerinin gerçekleşip, gerçekleşmediğinin araştırılmasıdır.

3.1.2. Araştırmanın kapsamı

Ticaret lisesinden mezun olan öğrencilerin sınavsız geçiş hakkını kullanarak devam ettikleri meslek yüksekokullarında muhasebe derslerinin durumu tespit etmek için meslek yüksekokullarına başvurmak gerekmektedir. Başta Kocaeli, Sakarya, Bursa ve Bilecik illerinde bulunan 7 meslek yüksekokuluna başvurulmuştur. Bu meslek yüksekokullarında okuyan Muhasebe ve İşletme bölümü öğrencileri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

3.1.3. Varsayımlar

Ticaret lisesinden mezun olan MYO öğrencilerinin bilinçli bir şekilde bölümlerini tercih ettikleri ve devam ettikleri varsayılmaktadır.

Ekte yer alan anketle amaçlara uygun veri toplanacağı varsayılmaktadır. Katılımcıların beklentilerinin karşılandığı varsayılmaktadır.

3.1.4. Sınırlılıklar

- Bu çalışma, 2007-2008 öğretim yılındaki uygulamayla sınırlıdır.
- Bu çalışma, öğrenci görüşleriyle sınırlıdır.
- Bu çalışma, programda kayıtlı olan muhasebe ve işletme öğrencileriyle sınırlıdır.

3.1.5. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada ticaret lisesi mezunu meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla anket uygulamasına gidilmiştir. Kocaeli ilinde

Kandıra, Kullar ve Arslanbey Meslek Yüksekokulları'na, Sakarya ilinde Geyve Meslek Yüksekokulu'na, Bilecik ilinde Bozüyük Meslek Yüksekokulu'na, Bursa'da İbrahim Orhan ve Keles Meslek Yüksekokulları'na uygulanmıştır. Toplam 7 meslek yüksekokulunda 816 anket uygulanmıştır. 49 sorudan oluşan anket yüzde yöntemiyle aktarılmıştır.

Verilerin çözümüne geçilmeden önce, Exploratory Data Analysis (Açıklayıcı Veri Analizi) ile toplanan verilerin belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hatalar barındırıp barındırmadığı kontrol edilmiş, gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anket sorularına verdikleri yanıtlar sonrası elde edilen puanlara göre algılamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını görmek üzere cinsiyet değişkeni için t-testi; yaş, mezun oldukları lise ve liseden mezuniyet dereceleri için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA sonrası, sonuçları anlamlı bulunanlardan (F değerinin anlamlı olduğu durumda, $p < 0.05$), farklılıkların kaynağını belirlemek üzere *post-hoc LSD testi* (en küçük anlamlı farklar) uygulanmıştır. Söz konusu istatistiki analizler *SPSS 15.0 for Windows* paket programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir.

Demografik değişken grupları arasında gözlenen ortalamaların, anlamlı bir farka işaret edip etmediği araştırılırken $\alpha < 0,05$ anlamlılık değeri kullanılmıştır.

Anket formunun sonuçları frekans analizi, güvenilirlik analizi ve faktör analizine tabi tutulmuştur. Anket yüzde yöntemi ile değerlendirilmiş ve elde edilen verilere göre öneri ve varsayımlarda bulunulmuştur.

Ankete tabi tutulan öğrencilerin soruları doğru olarak cevaplandıkları kabul edilmiş, seçilen örnek kütlelerin, ana kütleyle anlamlı olarak tespit ettiği cevap verenlerin kesinlikle yönlendirilmediği varsayılmıştır.

3.1.6. Veri Toplama ve Ölçüm Aracı

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Anket formu iki temel bölüm halinde hazırlanmıştır. Anket formunun birinci bölümünde demografik özelliklere ilişkin kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde ise “Yüksekokul öğrencilerinin Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi” için Meslek Yüksekokullarının çeşitli

bölümlerinde okuyan öğrencilerin bölümlerini nasıl algıladıklarını araştırmaya yönelik çeşitli sorular yer almıştır.

Anketin öğrencilerin bölümlerindeki eğitimi algılamalarına yönelik üç tip soru hazırlanmıştır. Bölümlerini tercih etme nedeni, bölüme girdikten sonra beklentileri karşılandıysa veya karşılanmadıysa bunların hangileri olduğu ve muhasebe derslerini etkileyen faktörler için Likert tipi, 5 dereceli sorular sorulmuştur. Kapalı uçlu soru tipinde seçtikleri bölümün beklentilerini karşılayıp, karşılamadığı, bölümü bitirdikten sonra hangi mesleğe yönelmeyi düşündükleri, okudukları bölümün bu mesleğe onları hazırlayıp, hazırlamadığı, MYO’ da muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniğinin ne olduğu ve muhasebe derslerini en iyi nasıl öğrendikleri sorulmuştur. Son olarak ise öğrencilere mezun oldukları meslek lisesinden farklı olarak MYO’ da gördükleri muhasebe derslerinin isimleri ile muhasebe derslerinin verimliliğinin geliştirilmesi için önerilerinin sorulduğu açık uçlu sorular sorulmuştur.

Tablo 38: Öğrencilerin ölçeklerin ifadelerini puanlanması

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Kesinlikle Katılmıyorum	1.00–1.49
2	Katılmıyorum	1.50–2.49
3	Kararsızım	2.50–3.49
4	Katılıyorum	3.50–4.49
5	Kesinlikle Katılıyorum	4.50–5.00

Öğrenciler, ölçekleri puanlarken yukarıdaki katılma düzeylerine göre işaretleme yapmışlardır. 5 dereceli Likert tipi ölçek için cevap seçenekleri ve değerleri tablodaki gibidir (Tablo 38).

3.1.7. Frekans ve Yüzde Dağılımları

Anketin birinci bölümünde deneklerin kişisel (demografik) özellikleri ve anketin ikinci bölümünde yer alan sorulara verdikleri yanıtların dağılımı araştırılmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleri; cinsiyeti, yaşı, bir işte çalışması, medeni durumu, MYO’ da hangi bölümde okuduğu, daha önce mezun olduğu lise ve liseden mezuniyet derecesidir.

Araştırma sürecinde elde edilen demografik verilere göre örneklem grubunu oluşturan ve MYO’ da eğitimlerini sürdüren 816 öğrencinin profilini belirlemek üzere frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırasıyla tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 39: Öğrencilerin, cinsiyet değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Cinsiyet	<i>f</i>	%	<i>Geç.%</i>
Bay	350	42,9	42,9
Bayan	466	57,1	57,1
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkeni bakımından dağılımları yukarıdaki, Tablo 39’da özetlenmiştir. Örneklemdaki öğrencilerin %42,9’unu erkeler oluştururken, bayanların oranı %57,1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 40: Öğrencilerin, yaş değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Yaş	<i>f</i>	%	<i>Geç.%</i>
17–19	368	45,1	45,1
19–21	376	46,1	46,1
21 den büyük	72	8,8	8,8
Toplam	816	100,0	100,0

Öğrencilerin yaş dağılımını incelediğimizde (Tablo 40), 17–19 yaşındaki öğrencilerin örneklemin %45,1’ini, 19–21 yaşındakilerin ise örneklemin %46,1’ini oluşturduğu görülmektedir. En küçük yaş grubu ise %8,8 ile 21 yaşından büyük öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 41: Öğrencilerin, bir işte çalışma değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Bir işte çalışma	<i>f</i>	%	<i>Geç.%</i>
Evet	80	9,8	9,8
Hayır	736	90,2	90,2
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin okurken aynı zamanda bir işte çalışıp çalışmadıkları sorulduğunda, %9,8’inin çalıştığı, %90,2’sinin ise bir işte çalışmadığı görülmüştür (Tablo 41).

Tablo 42: Öğrencilerin, medeni durum değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Medeni durum	<i>f</i>	%	Geç.%
Evli	18	2,2	2,2
Bekâr	798	97,8	97,8
Toplam	816	100,0	100,0

Örneklemdaki öğrencilerin medeni durumuna bakıldığında (Tablo 42), yaş dağılımları ile de tutarlı biçimde, sadece %2,2'sinin evli, %97,8'inin ise bekâr olduğu görülmektedir.

Tablo 43: Öğrencilerin, eğitim görülen bölüm değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Eğitim görülen bölüm	<i>f</i>	%	Geç.%
Muhasebe	491	60,2	60,2
İşletme	292	35,8	35,8
Dış Ticaret	33	4,0	4,0
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları incelendiğinde (Tablo 43), en büyük grubu %60,2 ile Muhasebe bölümünde öğrenim görenlerin oluşturduğu görülmektedir. İşletme bölümünde okuyan öğrenciler örneklemin %35,8'ini ve son olarak Dış Ticaret bölümünde okuyanlar ise örneklemin %4'ünü meydana getirmektedir.

Tablo 44: Öğrencilerin, mezun olunan lise türü değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Mezun olunan lise	<i>f</i>	%	Geç.%
Fen Lisesi	2	0,2	0,2
Anadolu Lisesi	6	0,7	0,7
Süper Lise	21	2,6	2,6
Düz Lise	92	11,3	11,3
Ticaret Lisesi	663	81,3	81,3
Diğer Meslek Liseleri	32	3,9	3,9
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin en büyük bölümünü Ticaret Lisesi mezunları %81,3 ile meydana getirmektedirler (Tablo 44). Düz Lise mezunları örneklemin %11,3'ünü oluştururken, diğer meslek liseleri mezunları örneklemin %3,9'unu, Süper Lise mezunları %2,6'sını, Anadolu Lisesi mezunları %0,7'ini ve Fen Lisesi mezunları örneklemin %0,2'sini oluşturmaktadır.

Tablo 45: Öğrencilerin, lise mezuniyet derecesi değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Lise mezuniyet derecesi	<i>f</i>	%	<i>Geç.%</i>
2.00 – 2.50	21	2,6	2,6
2.50 – 3.00	105	12,9	12,9
3.00 – 3.50	226	27,7	27,7
3.50 – 4.00	260	31,9	31,9
4.00 – 4.50	133	16,3	16,3
4.50 – 5.00	71	8,7	8,7
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin liseden mezun olma notları bakımından dağılımlarına bakıldığında (Tablo 45), en büyük grubu %31,9 ile liseyi 3.50 – 4.00 bitirenlerin oluşturduğu görülmektedir. Genel olarak bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin daha çok 2.50 – 4.50 arasında yer aldıkları söylenebilir. 2.00 – 2.50 derecesi ile liseyi bitirenler örneklemin %2,6'sını, 4.50 – 5.00 derecesi ile bitirenler ise örneklemin %8,7'sini oluşturmaktadır.

Öğrencilerin okudukları bölümü tercih etmiş olma nedenlerine ait 12 ifade verilmiş ve 'Kesinlikle Katılmıyorum' ile 'Kesinlikle Katılıyorum' arasında bir seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilerin bu nedenlere ilişkin yaptıkları seçimin frekans dağılımı, yüzde dağılımı, standart sapma değeri ile ortalama değer yukarıda, Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46: Öğrencilerin, okudukları bölümü tercih etme nedenlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları (\bar{X})

Tercih etme nedenleri	N		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	ss	\bar{X}
8- Mezun olduğum lise avantaj sağladığı için	778	<i>n</i> %	67 8,60	68 8,70	89 11,40	331 42,50	223 28,70	1,21	3,74
9- MYO'dan mezun olmak ile liseden mezun olmak arasında fark olduğu için,	779	<i>n</i> %	38 4,90	85 10,90	107 13,70	329 42,20	220 28,20	1,12	3,78
10- Niteliklerimi iş hayatının beklentilerini karşılayacak düzeyde tutabilmek için,	774	<i>n</i> %	16 2,10	35 4,50	146 18,90	363 46,90	214 27,60	0,91	3,94
11- Toplum içinde prestij kazanmak için,	773	<i>n</i> %	35 4,50	102 13,20	139 18,00	306 39,60	191 24,70	1,12	3,67
12- Mesleğimdeki ilerlememe yardımcı olacağını düşündüğüm için,	796	<i>n</i> %	15 1,90	33 4,10	77 9,70	343 43,10	328 41,20	0,90	4,18
13- Öğrenimimi tamamlayınca iyi bir işte çalışabileceğimi düşündüğüm için,	793	<i>n</i> %	21 2,60	52 6,60	124 15,60	322 40,60	274 34,60	1,00	3,98
14- Bilgi ve kültürümü arttırmak için,	787	<i>n</i> %	28 3,60	47 6,00	86 10,90	386 49,00	240 30,50	0,99	3,97
15- Başka hiçbir yükseköğretim programına giremediğim için,	760	<i>n</i> %	220 28,90	264 34,70	88 11,60	103 13,60	85 11,20	1,33	2,43
16- Askerliğimi tecil ettirmek için,	666	<i>n</i> %	220 33,00	138 20,70	226 33,90	44 6,60	38 5,70	1,16	2,31
17- Şu anda ve emeklilikte daha üst dereceden ve kademedan maaş alabilmek için,	736	<i>n</i> %	95 12,90	146 19,80	133 18,10	224 30,40	138 18,80	1,31	3,22
18- Çalışırken okumak zorunda olduğum için,	722	<i>n</i> %	208 28,80	291 40,30	108 15,00	60 8,30	55 7,60	1,18	2,26
19- Zamanında okuma fırsatım olmadığı için,	735	<i>n</i> %	276 37,60	269 36,60	84 11,40	49 6,70	57 7,80	1,20	2,10

İfadeler için elde edilen ortalama değerlere bakıldığında, en yüksek ortalama değer $\bar{X}=4,18$ ile “Toplum içinde prestij kazanmak için” ifadesine ait olduğu görülmektedir. En düşük ortalama değer ise, $\bar{X}=2,10$ ile “Zamanında okuma fırsatım olmadığı için” ifadesi için verilmiştir. Askerliği tecil ettirmek için seçeneğinde ise 350 erkeğin dışında işaretleme yapan 316 bayan öğrenci bulunmaktadır. Bu açıdan bu soruda bayanların katılmıyorum veya kesinlikle katılmıyorumu işaretlediği düşünüldüğünde, büyük bir çoğunluğun kararsız olduğu görülmektedir.

Tablo 47: Öğrencilerin, seçilen bölümün beklentileri karşılayıp karşılamadığına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Seçilen bölümün beklentileri karşılaması	<i>f</i>	%	Geç.%
Evet	532	65,2	65,2
Hayır	284	34,8	34,8
Toplam	816	100,0	100,0

Öğrencilere seçtikleri bölümün beklentilerini karşılayıp, karşılamadığı sorulduğunda, %65,2'nin buna olumlu, %34,8'inin ise bu soruya olumsuz yanıt verdiği görülmektedir (Tablo 47).

Tablo 48: Öğrencilerin, seçilen bölümün karşılanan beklentilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları (\bar{X})

Karşılanan beklentiler	<i>N</i>		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	ss	\bar{X}
20- Liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	479	<i>n</i> %	6 1,30	56 11,70	123 25,70	196 40,90	98 20,50	0,97	3,68
22- Mesleki teori ile pratiği bir arada analiz etme yeteneği edindim.	510	<i>n</i> %	10 2,00	30 5,90	89 17,50	267 52,40	114 22,40	0,89	3,87
23- Sosyal sorumluluk edinmemi sağladı.	528	<i>n</i> %	6 1,10	20 3,80	42 8,00	272 51,50	188 35,60	0,81	4,17
24- Bir organizasyon içinde yer alan ve ekip çalışmasını edindim.	512	<i>n</i> %	20 3,90	43 8,40	63 12,30	246 48,00	140 27,30	1,03	3,87
25- MYO' da okumak olaylara bakış açımı değiştirdi.	522	<i>n</i> %	8 1,50	41 7,90	73 14,00	231 44,30	169 32,40	0,96	3,98

Öğrencilerden seçtikleri bölümün beklentilerini karşıladığı yanıtı verenlere hangi beklentilerinin karşılandığı 5 ifade ile sorulmuş ve alınan yanıtların sonuçları yukarıda, Tablo 48'de özetlenmiştir. Buna göre öğrenciler “*Sosyal sorumluluk edinmemi sağladı*” ifadesine $\bar{X} = 4,17$ ile en yüksek ortalama değeri vermişlerdir. En düşük ortalama değer ise $\bar{X} = 3,68$ ile “*Liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı*” ifadesi için verilmiştir.

Öğrencilerden seçtikleri bölümün beklentilerini karşılamadığı yanıtı verenlere hangi beklentilerinin karşılanmadığı yine 5 ifade ile sorulmuş ve alınan yanıtların sonuçları

yukarıda, Tablo 49’da özetlenmiştir.

Tablo 49: Öğrencilerin, seçilen bölümün karşılanmayan beklentilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları (\bar{X})

Karşılanmayan beklentiler	N		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	ss	\bar{X}
26- Bu mesleğin benim için uygun olmadığını kavradım.	259	<i>n</i> %	34 13,10	43 16,60	60 23,20	61 23,60	61 23,60	1,34	3,28
27- Lisedeki bilgilerimden çok farklı değil.	263	<i>n</i> %	36 13,70	51 19,40	30 11,40	96 36,50	50 19,00	1,34	3,28
28- Okulun Eğitim kadrosunun lise öğretmenlerinden oluşması.	239	<i>n</i> %	49 20,50	72 30,10	61 25,50	33 13,80	24 10,00	1,24	2,63
29- Meslek lisesinden mezun olan birisinin bu bölümü okumasına gerek yok.	240	<i>n</i> %	43 17,90	66 27,50	50 20,80	47 19,60	34 14,20	1,32	2,85
30- Okulun ders materyallerinin yetersizliği.	232	<i>n</i> %	34 14,70	29 12,50	42 18,10	63 27,20	64 27,60	1,39	3,41

Tablo 49’a göre öğrenciler “Okulun ders materyallerinin yetersizliği” ifadesine $\bar{X}=3,41$ ile en yüksek ortalama değeri vermişlerdir. En düşük ortalama değer ise $\bar{X}=2,63$ ile “Okulun eğitim kadrosunun lise öğretmenlerinden oluşması” ifadesi için verilmiştir.

Tablo 50: Öğrencilerin, bölüm sonrası yönelmeyi düşünülen meslek değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Bölüm sonrası yönelecek meslek	<i>f</i>	%	Geç.%
Bankacılık - Finans	202	24,8	24,8
Sigortacılık	15	1,8	1,8
Mali Müşavirlik	329	40,3	40,3
Girişimcilik	59	7,2	7,2
Diğer	211	25,9	25,9
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin, bölümlerini bitirdiklerinde yönelmeyi düşündükleri mesleklere ilişkin dağılımlara baktığımızda (Tablo 50), %24,8’inin Bankacılık-Finans, %1,8’inin Sigortacılık, %40,3’ünün Mali Müşavirlik, %7,2’sinin Girişimcilik ve

%25,9'unun ise başka meslekler yanıtını verdikleri görülmektedir.

Tablo 51: Öğrencilerin, okunan bölümün gelecekteki mesleğe yönelik beklentileri karşılması değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Okunan bölümün gelecekteki mesleğe yönelik beklentileri karşılması	<i>f</i>	%	Geç.%
Evet	589	72,2	72,2
Hayır	227	27,8	27,8
Toplam	816	100,0	100,0

Örnekleme yer alan öğrencilere, öğrenim gördükleri bölümün, gelecekte çalışmayı düşündükleri mesleğe yönelik onların beklentilerini karşılayıp, karşılamadığı sorulduğunda, %72,2'si buna olumlu, %27,8'i ise buna olumsuz yanıt vermişlerdir (Tablo 51).

Tablo 52: Öğrencilerin, mezun oldukları liseden farklı olarak gördükleri Muhasebe dersleri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Mezun oldukları liseden farklı olarak gördükleri Muhasebe dersleri	<i>f</i>	%
Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri	134	13,43
Bilgisayarlı Muhasebe	56	5,6
Maliyet Muhasebesi	187	18,74
Genel Muhasebe	26	2,6
Finansal Yönetim	92	9,22
Muhasebe Denetimi	90	9,02
Mali Tablolar Analizi	69	6,92
Enflasyon Muhasebesi	74	7,42
Ticari Belgeler	30	3
Şirketler Muhasebesi	93	9,32
İnşaat Muhasebesi	87	8,72
Dış Ticaret Muhasebesi	48	4,81
Muhasebe Sistemleri ve Organizasyonu	5	0,5
Bankacılık Muhasebesi	7	0,7
Toplam	998*	100,0

*Açık Uçlu olarak sorduğumuz soruda 497 öğrencinin vermiş olduğu cevapları içermektedir. Öğrenciler birden fazla ders ismi belirtmiş olup sadece muhasebe dersleri dikkate alınmıştır.

Örnekleme yer alan öğrencilere, mezun oldukları meslek lisesinden farklı olarak,

MYO’da gördükleri Muhasebe dersleri sorulduğunda, bu soruya cevap veren 497 öğrenci olmuştur. Açık uçlu olarak sorulan soruda %18,74 oranında Maliyet Muhasebesi, %13,43 Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri, %9,32 Şirketler Muhasebesi, %9,22 Finansal Yönetim, %9,02 Muhasebe Denetimi, %8,72 İnşaat Muhasebesi, %7,42 Enflasyon Muhasebesi, %6,92 Mali Tablolara Analizi, %5,6 Bilgisayarlı Muhasebe, %4,81 Dış Ticaret Muhasebesi, %3 Ticari Belgeler, %2,6 Genel Muhasebe, %0,7 Bankacılık Muhasebesi, %0,5 Muhasebe Sistemleri ve Organizasyonu olarak cevapladıkları görülmektedir (Tablo 52).

Tablo 53: Öğrencilerin, MYO’ da muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniği değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

MYO’ da muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniği	<i>f</i>	%	<i>Geç.%</i>
Öğretim üyesinin anlatımı ile öğrenme	482	59,1	59,1
Öğretim üyesi ve konunun uzmanı ile birlikte anlatım sonucu öğrenme	53	6,5	6,5
Öğretim üyesi ve öğrencilerin karşılıklı bilgi aktarımı yolu ile öğrenme	225	27,6	27,6
Çeşitli teknolojilerin kullanımı ile öğrenme	33	4,0	4,0
Diğer	211	25,9	25,9
Toplam	816	100,0	100,0

Öğrencilerin MYO’ da gördükleri muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniklerine ilişkin düşüncelerinin dağılımlarına bakıldığında (Tablo 53), öğrencilerin %59,1’inin “Öğretim üyesinin anlatımı ile öğrenme”, %6,5’inin “Öğretim üyesi ve konunun uzmanı ile birlikte anlatım sonucu öğrenme”, %27,6’sının “Öğretim üyesi ve öğrencilerin karşılıklı bilgi aktarımı yoluyla öğrenme”, %4,0’ünün “Çeşitli teknolojilerin kullanımı ile öğrenme” ve son olarak %25,9’unun “Diğer” yöntemlerle öğrenme dedikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilere muhasebe derslerini en iyi nasıl öğrendikleri sorulduğunda, %44,4’ü “Derste öğretim üyesi anlatırken”, %22,3’ü “Kendim çalışırken öğreniyorum”, %12,5’i “Bir arkadaşım bana anlattığında öğreniyorum”, %12,7’si “Arkadaş grubumla birlikte çalışırken öğreniyorum” ve %8,1’i diğer yöntemlerle öğrendiklerini belirtmektedir (Tablo 54).

Tablo 54: Öğrencilerin, muhasebe derslerini en iyi nasıl öğrendikleri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Muhasebe derslerini en iyi öğrenme yöntemi	f	%	Geç.%
Derste öğretim üyesi anlatırken öğreniyorum	362	44,4	44,4
Kendim çalışırken öğreniyorum	182	22,3	22,3
Bir arkadaşım bana anlattığında öğreniyorum	102	12,5	12,5
Arkadaş gurubumla birlikte çalışırken öğreniyorum	104	12,7	12,7
Diğer	66	8,1	8,1
Toplam	816	100,0	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerden, muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörlere ilişkin sorulan 13 ifadeyi puanlamalar istenmiş ve elde edilen dağılımlar yukarıda, Tablo 55’te özetlenmiştir. Öğrencilere sorulan 13 ifadeden ilk altısı muhasebe derslerinde verimliliği etkileyen kişisel faktörler, sonraki üç tanesi muhasebe dersinin grup halinde alınmasının avantajı, kalan 4 tanesi ise muhasebe dersinin grup halinde alınmasının dezavantajları ile ilgili faktörlerdir.

Öğrenciler ilk bölümden “*Sınıf genel başarısının yüksek olmasını*” ifadesini $\bar{X}=3,11$ ortalama değerle muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen en önemli faktör olarak puanlamışlardır. “*Kişisel bilgim ve ilgim*” ifadesi ise $\bar{X}=2,17$ ile en az önemli faktör olarak puanlanmıştır.

Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının avantajları faktörleri arasında “*Derste benim aklıma gelmeyen bir konuya arkadaşımın değinmesi veya soru sorması yeni bilgiler edinmemi ve farklı bakış açısı kazanmamı sağlamakta*” ifadesi $\bar{X}=4,05$ ile en önemli faktör olmuştur. “*Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarılmakta*” ifadesi ise $\bar{X}=3,59$ ile en düşük puanlanan faktör olmuştur.

Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının dezavantajları faktörleri arasında “*Sınıflar kalabalık olduğu için dersi dinlemede ve dikkati toplamada güçlük çekiyorum*” ifadesi $\bar{X}=3,71$ ile en yüksek puanlanan faktördür. Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının dezavantajları faktörleri arasında “*Arkadaşlarımın yanında anlamadığım konuları soramıyorum*” ifadesi $\bar{X}=2,66$ ile en düşük puanlanan faktör

olmuştur.

Tablo 55: Öğrencilerin, muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörlere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları, standart sapma (ss) ve ortalama puanları (\bar{X})

Muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörler	N		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	ss	\bar{X}
36- Kişisel bilgi ve ilgin	737	<i>n</i> %	209 28,40	317 43,00	119 16,10	60 8,10	32 4,30	1,07	2,17
37- Verilen örneklerin gerçek hayattan olması	740	<i>n</i> %	132 17,80	311 42,00	133 18,00	117 15,80	47 6,40	1,14	2,51
38- Sınıfın genel başarı düzeyinin yüksek olması	742	<i>n</i> %	83 11,20	170 22,90	172 23,20	214 28,80	103 13,90	1,23	3,11
39- Öğretim üyesinin dersi etkin ve verimli aktarımı ile birlikte	754	<i>n</i> %	179 23,70	278 36,90	148 19,60	94 12,50	55 7,30	1,19	2,43
40- Okul yönetiminin sunduğu imkânlar	722	<i>n</i> %	93 12,90	191 26,50	194 26,90	133 18,40	111 15,40	1,26	2,97
41 –Ders içi ve ders dışı eğitim çalışmalarının yapılması	708	<i>n</i> %	101 14,30	158 22,30	171 24,20	176 24,90	102 14,40	1,27	3,03
Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının avantajları									
42- Derste benim aklıma gelmeyen bir konuya arkadaşımın değinmesi veya soru sorması yeni bilgiler edinmemi ve farklı bakış açışı kazanmamı sağlamakta	768	<i>n</i> %	25 3,30	43 5,60	89 11,60	321 41,80	290 37,80	1,00	4,05
43- Öğrenciler arasında doğal bir iletişim ağı kurulmakta	760	<i>n</i> %	49 6,40	79 10,40	143 18,80	310 40,80	179 23,60	1,14	3,65
44- Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarılmakta	758	<i>n</i> %	42 5,50	85 11,20	177 23,40	294 38,80	160 21,10	1,11	3,59
Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının dezavantajları									
45- Arkadaşlarımın yanında anlamadığım konuları soramıyorum.	753	<i>n</i> %	160 21,20	241 32,00	141 18,70	119 15,80	92 12,20	1,30	2,66
46- Sınıflar kalabalık olduğu için dersi dinlemede ve dikkati toplamada güçlük çekiyorum.	788	<i>n</i> %	63 8,00	109 13,80	107 13,60	223 28,30	286 36,30	1,30	3,71
47- Ders süresinin etkin kullanılmaması.	746	<i>n</i> %	108 14,50	170 22,80	165 22,10	169 22,70	134 18,00	1,32	3,07
48- Sınıf içi öğrenim ve algılama düzeyindeki farklılıkların olması	719	<i>n</i> %	50 7,00	76 10,60	162 22,50	221 30,70	210 29,20	1,20	3,65

Araştırmaya katılan öğrencilere son olarak 49. soruda muhasebe derslerinin verimliliğinin artırılması için yapılabilecekler sorulmuştur. Açık uçlu olarak sorulan bu soruyu 365 kişi cevaplandırmıştır. Öğrencilerin cevapları şöyledir; “uygulamalı eğitime

önem verilmesi”, “bol bol örnek çözmek”, “öğrencilerin seviyesine inilmesi ve daha anlaşılır anlatılmalı”, “güncel hayattan örneklerin olması”, “kalabalık sınıfların azaltılması ve sınıfta sessizliğin sağlanması”, “derslerde teknolojiden yararlanılması”, “öğrencilerin derse hazırlıklı gelmeleri”, “devamsızlığın kalkması”, “güncel hayattan örneklerin verilmesi”, “grup çalışması yapmak”, “öğrencilere görev ve ödev vermek”, “hocalarla öğrenciler arası ilişkilerin uzak olmaması”, “öğrencilerin rahatlıkla sorularını sorabilmeleri”, “muhasabe derslerinin ezbere dayalı olarak işlenmemesi gerekir” “hocaların kendi branşları dışında derslere girmemesi”, “derse giren hocalar konularına hakim olmaları gerekmektedir” şeklinde olduğu görülmektedir.

3.1.8. Ölçekler (Faktör Analizi, Geçerlik-Güvenirlilik)

Ankette temel olarak dört ölçeğe yer verilmiştir. **Birinci ölçek** öğrencilerin okudukları bölümü tercih etme nedenleri ile ilgili olup, toplam 12 maddeden meydana gelmektedir. Bu ölçeğin ilk 7 maddesi olumlu, kalan 5 maddesi ise olumsuz yüklemli olarak hazırlanmıştır. Öğrencilerden bu ifadeleri 1=Kesinlikle Katılıyorum – 5=Kesinlikle Katılmıyorum (5’li Likert tipi) şeklinde puanlamaları istenmiştir. Ölçeğin 15, 16, 17, 18 ve 19. maddeleri olumsuz, diğer maddeleri ise olumlu ifadelerden oluşmaktadır (analizlerde ifadelerin olumlu ve olumsuz olmaları dikkate alınmıştır).

Faktör analizi yapılmadan önce, verilerin bu analiz için uygunluğu konusunda temel göstergelerden Kaiser Meyer Olkin (KMO) değerleri hesaplanmıştır. Yapılan analizlerde KMO değeri, $KMO=,818$ ve $p<0,001$ olarak bulunduğundan, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmıştır (Tablo 58) Bu sonuçlar testi oluşturan maddelerin faktör analizine uygun olduğunu ve ölçülen özelliğin örneklemin seçildiği evrende çok boyutluluk özelliği taşıdığını ortaya koymaktadır.

Faktör analizlerinde Principal Component Analysis, Varimax with Kaiser Normalization teknikleri kullanılmıştır. Bu analizlerde Eigen değeri (özdeğer) 1 olarak tercih edilmiştir.

Eigen değeri 1 olarak kabul edildiğinde, maddelerin 2 alt boyut içerisinde gruplandığı belirlenmiştir. Bu alt boyutlardan ilki toplam varyansın %28,215’ini, ikincisi ise toplam varyansın %19,334’sini açıkladığı görülmektedir (Tablo 56).

Tablo 56: Bölümü tercih nedeni ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu

Mad.	Özdeğer (Initial Eigenvalues)			Karesi Alınmış Yük Toplamlarının Döndürülmesi		
	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde
1	3,545	29,538	29,538	3,386	28,215	28,215
2	2,161	18,011	47,549	2,320	19,334	47,549
3	0,904	7,537	55,086			
4	0,872	7,265	62,351			
5	0,802	6,683	69,033			
6	0,703	5,862	74,895			
7	0,644	5,363	80,258			
8	0,596	4,964	85,222			
9	0,531	4,429	89,651			
10	0,493	4,112	93,764			
11	0,418	3,486	97,249			
12	0,330	2,751	100,000			

Metot: Principal Component Analizi

Tablo 57' de maddelerin hangi faktörlerin içinde yer aldığını belirlerken minimum puan olarak 0,40 değeri kabul edilmiştir. Aynı anda birden fazla faktörden yük alındığı ve 0,40 değerinden küçük olduğunda, ifadenin analizden çıkarılmasına karar verilmiştir (Leech, 2005, s.83).

Tablo 57: Bölümü tercih nedeni maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2
12 Mesleğimdeki ilerlememe yardımcı olacağını düşündüğüm için,	0,769	
13 Öğrenimimi tamamlayınca iyi bir işte çalışabileceğimi düşündüğüm için,	0,765	
10 Niteliklerimi iş hayatının beklentilerini karşılayacak düzeyde tutabilmek için,	0,730	
11 Toplum içinde prestij kazanmak için,	0,675	
14 Bilgi ve kültürümü arttırmak için,	0,646	
9 MYO' dan mezun olmak ile liseden mezun olmak arasında fark olduğu için,	0,566	
8 Mezun olduğum lise avantaj sağladığı için,	0,486	
17 Şu anda ve emeklilikte daha üst dereceden ve kademedden maaş alabilmek için,	0,383	0,351
19 Zamanında okuma fırsatım olmadığı için,		0,809
18 Çalışırken okumak zorunda olduğum için,		0,772
15 Başka hiçbir yükseköğretim programına giremediğim için,		0,669
16 Askerliğimi tecil ettirmek için,		0,662

Döndürme Metodu: Varimax with Kaiser Normalization.

Buna bağı olarak, tabloda da görüldüğü gibi (Tablo 57), ölçeğin 17. maddesi “Şu anda ve emeklilikte daha üst dereceden ve kademedan maaş alabilmek için” iki faktörde birden yer aldığı ve yük değeri 0,40’ dan da düşük olduğı için ölçekten çıkarılmıştır.

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinden sonra, belirlenen her bir alt boyut için yeniden güvenilirlik katsayıları hesaplanmış, sonuçlar yukarıda, Tablo 58’de sunulmuştur.

Tablo 58: Bölümü tercih nedeni faktör analizi sonuç tablosu

Faktör Yükleri	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenirlilik (Cronbach's Alpha)
Faktör 1 (Bölümü İsteyerek Seçme)			
12 Mesleğimdeki ilerlememe yardımcı olacağını düşündüğüm için,	0,769	28,215	0,769
13 Öğrenimimi tamamlayınca iyi bir işte çalışabileceğimi düşündüğüm için, Niteliklerimi iş hayatının beklentilerini karşılayacak düzeyde tutabilmek için,	0,765		
10 Toplum içinde prestij kazanmak için,	0,730		
11 Bilgi ve kültürümü arttırmak için, MYO’ dan mezun olmak ile liseden mezun olmak arasında fark olduğı için,	0,675		
14 Toplum içinde prestij kazanmak için,	0,646		
9 Mezun olduğum lise avantaj sağladığı için,	0,566		
8 Mezun olduğum lise avantaj sağladığı için,	0,486		
Faktör 2 (Bölümü Zorunlu Olarak Seçme)			
19 Zamanında okuma fırsatım olmadığı için,	0,747	19,334	0,704
18 Çalışırken okumak zorunda olduğum için,	0,713		
15 Başka hiçbir yükseköğretim programına giremediğim için,	0,704		
16 Askerliğimi tecil ettirmek için,	0,681		
Faktörlerin Açıkladığı Toplam Varyans (%):			47,549
Kaiser Meyer Olkin (KMO) Ölçek Geçerliliği:			0,818
sd:			66
p değeri:			0,000

Bölümü tercih nedeni ölçeğinin alt boyutlarının güvenilirliğini (iç tutarlılık) belirlemek üzere yapılan analizlerde, 1. faktör için Cronbach’s Alpha değeri $\alpha = ,769$ ve 2. faktör için Cronbach’s Alpha değeri $\alpha = ,704$ olarak hesaplanmıştır (Tablo 4.21).

Bölümü İsteyerek Seçme faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon* analizi sonucunda, tüm ifadeler arasında istatistiksel açıdan $p < ,001$ düzeyinde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo59).

Tablo 59: Bölümü İsteyerek Seçme faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 8	Md 9	Md 10	Md 11	Md 12	Md 13	Md 14
Md 8	<i>r</i>	1	,260**	,221**	,220**	,262**	,288**	,192**
	<i>p</i>		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Md 9	<i>r</i>		1	,352**	,329**	,315**	,232**	,226**
	<i>p</i>			0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Md 10	<i>r</i>			1	,448**	,469**	,442**	,338**
	<i>p</i>				0,000	0,000	0,000	0,000
Md 11	<i>r</i>				1	,384**	,385**	,362**
	<i>p</i>					0,000	0,000	0,000
Md 12	<i>r</i>					1	,529**	,359**
	<i>p</i>						0,000	0,000
Md 13	<i>r</i>						1	,418**
	<i>p</i>							0,000
Md 14	<i>r</i>							1
	<i>p</i>							

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 60: Bölümü Zorunlu Olarak Seçme faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 15	Md 16	Md 18	Md 19
Md 15	<i>r</i>	1	,274**	,316**	,342**
	<i>p</i>		0,000	0,000	0,000
Md 16	<i>r</i>		1	,318**	,356**
	<i>p</i>			0,000	0,000
Md 18	<i>r</i>			1	,561**
	<i>p</i>				0,000
Md 19	<i>r</i>				1
	<i>p</i>				

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Bölümü Zorunlu Olarak Seçme faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi* sonucunda, yine tüm ifadeler arasında istatistiksel açıdan $p < ,001$ düzeyinde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu

belirlenmiştir (Tablo 60). Maddeler arasında en kuvvetli ilişki Md 18 “Çalışırken okumak zorunda olduğum için” ile Md 19 “Zamanında okuma fırsatım olmadığı için” arasında bulunmuştur ($r=,561$ ve $p<,001$).

Anketin ikinci ölçeği, öğrencilerin okudukları bölümün, onların beklentilerini karşılamış olduğuna yönelik ifadelerden oluşmakta olup, toplam 4 maddeden meydana gelmektedir. Öğrencilerden bu ifadeleri 1=Kesinlikle Katılıyorum – 5=Kesinlikle Katılmıyorum (5’li Likert tipi) şeklinde puanlamaları istenmiştir.

Anketin, öğrencilerce seçilen bölümün beklentilerini karşılamış olduğuna ilişkin ifadelerle ait faktör analizi yapılmadan önce, verilerin bu analiz için uygunluğu konusunda Kaiser Meyer Olkin (KMO) değerleri hesaplanmıştır. Yapılan analizlerde KMO değeri, $KMO=,766$ ve $p<0,001$ olarak bulunduğundan, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmıştır (Tablo 63). Bu sonuçlar testi oluşturan maddelerin faktör analizine uygun olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 61: Seçilen bölümün beklentileri karşılaması ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu

Mad.	Özdeğer (Initial Eigenvalues)			Karesi Alınmış Yük Toplamlarının Döndürülmesi		
	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde
1	2,321	46,427	46,427	2,321	46,427	46,427
2	0,851	17,012	63,439			
3	0,737	14,731	78,170			
4	0,566	11,328	89,498			
5	0,525	10,502	100,000			

Metot: Principal Component Analizi

Faktör analizlerinde Principal Component Analysis, Varimax with Kaiser Normalization teknikleri kullanılmıştır. Bu analizlerde Eigen değeri (özdeğer) 1 olarak tercih edilmiştir.

Eigen değeri 1 olarak kabul edildiğinde, maddelerin tek bir boyut içerisinde gruplandığı belirlenmiştir. Bu tek boyutun, toplam varyansın %47,427’ini açıkladığı görülmektedir (Tablo 61).

Tablo 62: Bölümün beklentileri karşılması maddelerinin döndürölmüş faktör matrisi

Maddeler	Faktör 1
22 Mesleki teori ile pratiği bir arada analiz etme yeteneği edindim.	0,746
23 Sosyal sorumluluk edinmemi sağladı.	0,742
24 Bir organizasyon içinde yer alan ve ekip çalışmasını edindim.	0,732
21 Toplum içinde prestij kazanmak için,	0,618
25 MYO' da okumak olaylara bakış açımı değiştirdi.	0,545

Döndürme Metodu: Varimax with Kaiser Normalization.

Ölçeğin hangi maddelerin faktör içerisinde yer aldığını ve yük değerini belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda, 4 ifadenin de 0,40 değerinden yüksek olduğu görölmüştür (Tablo 62). Bu nedenle ölçekten hiçbir ifadenin çıkarılmasına gerek görölmemiştir. İfadelerin içerikleri düşünölerek faktöre “Karşılanan Beklentiler” adı verilmiştir (Tablo 63).

Tablo 63: Bölümün beklentileri karşılması faktör analizi sonuç tablosu

Faktör Yükleri	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenirlilik (Cronbach's Alpha)
Faktör 1 (Karşılanan Beklentiler)			
22 Mesleki teori ile pratiği bir arada analiz etme yeteneği edindim.	0,746	46,427	0,702
23 Sosyal sorumluluk edinmemi sağladı.	0,742		
24 Bir organizasyon içinde yer alan ve ekip çalışmasını edindim.	0,732		
21 Toplum içinde prestij kazanmak için,	0,618		
25 MYO' da okumak olaylara bakış açımı değiştirdi.	0,545		
Faktörlerin Açıkladığı Toplam Varyans (%):			46,427
Kaiser Meyer Olkin (KMO) Ölçek Geçerliliği:			0,766
sd:			10
p değeri:			0,000

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinden sonra, Karşılanan Beklentiler faktörünün güvenirliliğini (iç tutarlılık) belirlemek üzere yapılan analizlerde Cronbach's Alpha değeri $\alpha = ,702$ olarak hesaplanmıştır (Tablo 63).

Karşılanan Beklentiler faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon* analizi sonucunda, tüm ifadeler arasında istatistiksel açıdan $p < ,001$ düzeyinde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 64).

Tablo 64: Karşılanan Beklentiler faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 21	Md 22	Md 23	Md 24	Md 25
Md 21	<i>r</i>	1	,372**	,306**	,286**	,202**
	<i>p</i>		0,000	0,000	0,000	0,000
Md 22	<i>r</i>		1	,389**	,443**	,227**
	<i>p</i>			0,000	0,000	0,000
Md 23	<i>r</i>			1	,409**	,344**
	<i>p</i>				0,000	0,000
Md 24	<i>r</i>				1	,254**
	<i>P</i>					0,000
Md 25	<i>R</i>					1
	<i>P</i>					

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Maddeler arasında en kuvvetli ilişkinin Md 22 “Mesleki teori ile pratiği bir arada analiz etme yeteneği edindim” ile Md 24 “Bir organizasyon içinde yer alan ve ekip çalışmasını edindim” arasında olduğu bulunmuştur ($r=,443$ ve $p<,001$). Maddeler arasında en zayıf ilişkinin ise Md 21 “Toplum içinde prestij kazanmak için” ile Md 25 “MYO’ da okumak olaylara bakış açımı değiştirdi” arasında olduğu bulunmuştur ($r=,202$ ve $p<,001$).

Anketin üçüncü ölçeğinde, öğrencilerce seçilen bölümün beklentilerini karşılamamış olduğuna ilişkin ifadelerle ait faktör analizi yapılmadan önce, verilerin bu analiz için uygunluğu konusunda Kaiser Meyer Olkin (KMO) değerleri hesaplanmıştır. Yapılan analizlerde KMO değeri, $KMO=,742$ ve $p<,001$ olarak bulunduğundan, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmıştır (Tablo 67). Bu sonuçlar testi oluşturan maddelerin faktör analizine uygun olduğunu ortaya koymaktadır.

Eigen değeri 1 olarak kabul edildiğinde, maddelerin tek bir boyut içerisinde gruplandığı belirlenmiştir. Bu tek boyutun, toplam varyansın %38,811’ini açıkladığı görülmektedir (Tablo 65).

Tablo 65: Seçilen bölümün beklentileri karşılamaması ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu

Mad.	Özdeğer (Initial Eigenvalues)			Karesi Alınmış Yük Toplamlarının Döndürülmesi		
	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde
1	1,941	38,811	38,811	1,941	38,811	38,811
2	0,986	19,717	58,528			
3	0,888	17,759	76,287			
4	0,665	13,294	89,581			
5	0,521	10,419	100,000			

Metot: *Principal Component Analizi*

Ölçeğin hangi maddelerin faktör içerisinde yer aldığını ve yük değerini belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda, 5 ifadenin de 0,40 değerinden yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 66).

Tablo 66: Bölümün beklentileri karşılamaması maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi

Maddeler	Faktör 1
29 Meslek lisesinden mezun olan birisinin bu bölümü okumasına gerek yok.	0,739
28 Okulun Eğitim kadrosunun lise öğretmenlerinden oluşması.	0,729
30 Okulun ders materyallerinin yetersizliği.	0,622
26 Bu mesleğin benim için uygun olmadığını kavradım.	0,513
27 Lisedeki bilgilerimden çok farklı değil.	0,462

Döndürme Metodu: *Varimax with Kaiser Normalization.*

Bu nedenle ölçekten hiçbir ifadenin çıkarılmasına gerek görülmemiştir. İfadelerin içerikleri düşünülerek faktöre “Karşılanmayan Beklentiler” adı verilmiştir.

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinden sonra, Karşılanmayan Beklentiler faktörünün güvenilirliğini (iç tutarlılık) belirlemek üzere yapılan analizlerde *Cronbach's Alpha* değeri $\alpha = ,789$ olarak hesaplanmıştır (Tablo 67). Bu da bize Karşılanmayan Beklentiler faktörünün güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir (Leech, 2005, s.67).

Tablo 67: Bölümün beklentileri karşılması faktör analizi sonuç tablosu

Faktör Yükleri	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenirlilik (Cronbach's Alpha)
Faktör 1 (Karşılanmayan Beklentiler)			
29 Meslek lisesinden mezun olan birisinin bu bölümü okumasına gerek yok.	0,739	38,811	0,789
28 Okulun Eğitim kadrosunun lise öğretmenlerinden oluşması.	0,729		
30 Okulun ders materyallerinin yetersizliği.	0,622		
26 Bu mesleğin benim için uygun olmadığını kavradım.	0,513		
27 Lisedeki bilgilerimden çok farklı değil.	0,462		
Faktörlerin Açıkladığı Toplam Varyans (%):			38,811
Kaiser Meyer Olkin (KMO) Ölçek Geçerliliği:			0,742
sd:			10
p değeri:			0,000

Karşılanmayan Beklentiler faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon* analizi sonucunda, Md 26 ile Md 27, Md 26 ile Md 30 ve Md 27 ile Md 30 arasında istatistiksel açıdan $p < ,001$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur. Diğer ifadeler arasında ise pozitif yönde ve $p < ,001$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır (Tablo 68).

Tablo 68: Karşılanmayan Beklentiler faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 26	Md 27	Md 28	Md 29	Md 30
Md 26	<i>r</i>	1	0,113	,283**	,231**	-0,044
	<i>p</i>		0,074	0,000	0,000	0,518
Md 27	<i>r</i>		1	,177**	,200**	0,115
	<i>p</i>			0,000	0,002	0,082
Md 28	<i>r</i>			1	,337**	,344**
	<i>p</i>				0,000	0,000
Md 29	<i>r</i>				1	,342**
	<i>p</i>					0,000
Md 30	<i>r</i>					1
	<i>p</i>					

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Maddeler arasında en kuvvetli ilişkinin Md 28 “Okulun Eğitim kadrosunun lise

öğretmenlerinden oluşması” ile Md 30 “Okulun ders materyallerinin yetersizliği” arasında olduğu bulunmuştur ($r=,344$ ve $p<,001$). Maddeler arasında en zayıf ilişkinin ise Md 27 “Lisedeki bilgilerimden çok farklı değil” ile Md 28 “Okulun Eğitim kadrosunun lise öğretmenlerinden oluşması” arasında olduğu bulunmuştur ($r=,177$ ve $p<,001$).

Ankettin son ölçeğinde muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörleri öğrencilerin algılamalarını belirlemeye yönelik 13 madde sorulmuştur. İlk 6 maddede öğrencilere muhasebe dersinde verimliliği etkileyen kişisel faktörler sorulmuş, sonraki 3 maddede muhasebe derslerinin grupça alınmasının avantajları ve son 4 maddede ise muhasebe derslerinin grupça alınmasının dezavantajları hakkında ifadeler sorulmuştur. Öğrencilerden bu ifadeleri 1=Kesinlikle Katılıyorum – 5=Kesinlikle Katılmıyorum (5’li Likert tipi) şeklinde puanlamaları istenmiştir. Ölçeğin 45, 46, 47 ve 48. maddeleri olumsuz, diğer maddeleri ise olumlu ifadelerden oluşmaktadır (analizlerde ifadelerin olumlu ve olumsuz olmaları dikkate alınmıştır).

Faktör analizi yapılmadan önce, verilerin bu analiz için uygunluğu konusunda *Kaiser Meyer Olkin* (KMO) değerleri hesaplanmıştır. Yapılan analizlerde *KMO* değeri, $KMO=,807$ ve $p<0,001$ olarak bulunduğundan, ölçeğin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmıştır (Tablo 71). Bu sonuçlar testi oluşturan maddelerin faktör analizine uygun olduğunu ve ölçülen özelliğin örneklemin seçildiği evrende çok boyutluluk özelliği taşıdığını ortaya koymaktadır.

Faktör analizlerinde Principal Component Analysis, Varimax with Kaiser Normalization teknikleri kullanılmıştır. Bu analizlerde Eigen değeri (özdeğer) 1 olarak alınmıştır.

Eigen değeri 1 olarak kabul edildiğinde, maddelerin 3 alt boyut içerisinde gruplandığı belirlenmiştir. Bu alt boyutlardan ilki toplam varyansın %22,586’sını, ikincisi toplam varyansın %16,418’ini ve üçüncü boyut ise toplam varyansın %15,959’unu açıkladığı görülmüştür (Tablo 69).

Tablo 69: Muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen faktörler ölçeğinin açıklanan toplam varyans tablosu

Mad.	Özdeğer (Initial Eigenvalues)			Karesi Alınmış Yük Toplamlarının Döndürülmesi		
	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde	Toplam	Varyansın Yüzdesi	Yığılmalı Yüzde
1	3,778	29,063	29,063	2,936	22,586	22,586
2	2,057	15,824	44,887	2,134	16,418	39,004
3	1,310	10,076	54,962	2,075	15,959	54,962
4	0,991	7,622	62,584			
5	0,818	6,295	68,879			
6	0,687	5,284	74,163			
7	0,616	4,737	78,900			
8	0,566	4,354	83,255			
9	0,537	4,132	87,387			
10	0,504	3,879	91,265			
11	0,461	3,545	94,810			
12	0,370	2,844	97,654			
13	0,305	2,346	100,000			

Metot: Principal Component Analizi

Tablo 70: Muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen faktörler ölçeğinin maddelerinin döndürülmüş faktör matrisi

Maddeler	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
40 Okul yönetiminin sunduğu imkanlar	0,776		
41 Ders içi ve ders dışı eğitim çalışmalarının yapılması	0,721		
39 Öğretim üyesinin dersi etkin ve verimli aktarımı ile birlikte	0,697		
37 Verilen örneklerin gerçek hayattan olması	0,653		
38 Sınıfın genel başarı düzeyinin yüksek olması	0,585		
36 Kişisel bilgi ve ilgim	0,520		
43 Öğrenciler arasında doğal bir iletişim ağı kurulmakta		0,832	
42 Derste benim aklıma gelmeyen bir konuya arkadaşımın değinmesi veya soru sorması yeni bilgiler edinmemi ve farklı bakış açısı kazanmamı sağlamakta		0,789	
44 Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarılmakta		0,762	
Sınıflar kalabalık olduğu için dersi dinlemede ve dikkati toplamada güçlük çekiyorum.			0,791
48 Sınıf içi öğrenim ve algılama düzeyindeki farklılıkların olması			0,753
47 Ders süresinin etkin kullanılmaması.			0,708
45 Arkadaşlarımın yanında anlamadığım konuları soramıyorum.			0,597

Döndürme Metodu: Varimax with Kaiser Normalization.

Maddelerin hangi faktörlerin içinde yer aldığını belirlerken minimum puan olarak 0,40 değeri kabul edilmiştir. Aynı anda birden fazla faktörden yük alındığı ve 0,40 değerinden küçük olduğunda veya birden fazla faktörden yük alındığında ifadenin analizden çıkarılmasına karar verilmiştir (Leech, 2005, s.83). Ancak, tabloda da görüldüğü gibi (Tablo 70), ölçeğin tüm maddeleri sadece tek bir faktör altında toplanmış ve hiç biri de 0,40 değerinin altında yük almamış olduğundan, tüm maddeler analizlere dâhil edilmiştir.

Tablo 71: Muhasebe dersinin verimliliğini etkileyen faktörlerin faktör analizi sonuç tablosu

Faktör Yükleri	Faktör Ağırlıkları	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenirlilik (Cronbach's Alpha)
Faktör 1 (Verimlilik)			
40 Okul yönetiminin sunduğu imkanlar	0,776	22,586	0,766
41 Ders içi ve ders dışı eğitim çalışmalarının yapılması	0,721		
39 Öğretim üyesinin dersi etkin ve verimli aktarımı ile birlikte	0,697		
37 Verilen örneklerin gerçek hayattan olması	0,653		
38 Sınıfın genel başarı düzeyinin yüksek olması	0,585		
36 Kişisel bilgi ve ilgin	0,520		
Faktör 2 (Grup Avantajı)			
43 Öğrenciler arasında doğal bir iletişim ağı kurulmakta	0,832	16,418	0,803
Derste benim aklıma gelmeyen bir konuya arkadaşımın değinmesi veya soru sorması yeni bilgiler edinmemi ve farklı bakış açısı kazanmamı sağlamakta	0,789		
42 Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarmakta	0,762		
44			
Faktör 3 (Grup Dezavantajı)			
46 Sınıflar kalabalık olduğu için dersi dinlemede ve dikkati toplamada güçlük çekiyorum.	0,791	15,959	0,777
48 Sınıf içi öğrenim ve algılama düzeyindeki farklılıkların olması	0,753		
47 Ders süresinin etkin kullanılmaması.	0,708		
45 Arkadaşlarımın yanında anlamadığım konuları soramıyorum.	0,597		
Faktörlerin Açıkladığı Toplam Varyans (%):			54,962
Kaiser Meyer Olkin (KMO) Ölçek Geçerliliği:			0,807
sd:			78
p değeri:			0,000

Her bir faktör içinde yer alan maddeler incelenmiş ve yoğunlaşılan konu dikkate alınarak birinci faktörün “Verimlilik”, ikinci faktörün “Grup Avantajı” ve üçüncü faktörün ise “Grup Dezavantajı” olarak isimlendirilmesine karar verilmiştir (Tablo 71).

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinden sonra, faktörlerin güvenilirliğini (iç tutarlılık) belirlemek üzere yapılan analizlerde *Cronbach's Alpha* değeri “Verimlilik” faktörü için $\alpha = ,766$, “Grup Avantajı” faktörü için $\alpha = ,803$ ve “Grup Dezavantajı” faktörü için $\alpha = ,777$ olarak hesaplanmıştır (Tablo 71).

Tablo 72: Verimlilik faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 36	Md 37	Md 38	Md 39	Md 40	Md 41
Md 36	<i>r</i>	1	,350**	,204**	,264**	,225**	,236**
	<i>p</i>		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Md 37	<i>r</i>		1	,317**	,360**	,337**	,292**
	<i>p</i>			0,000	0,000	0,000	0,000
Md 38	<i>r</i>			1	,295**	,323**	,315**
	<i>p</i>				0,000	0,000	0,000
Md 39	<i>r</i>				1	,491**	,444**
	<i>p</i>					0,000	0,000
Md 40	<i>r</i>					1	,592**
	<i>p</i>						0,000
Md 41	<i>r</i>						1
	<i>p</i>						

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Verimlilik faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon* analizi sonucunda, tüm ifadeler arasında istatistiksel açıdan $p < ,001$ düzeyinde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 72). Maddeler arasında en kuvvetli ilişkinin Md 40 “Okul yönetiminin sunduğu imkânlar” ile Md 41 “Ders içi ve ders dışı eğitim çalışmalarının yapılması” arasında olduğu bulunmuştur ($r = ,592$ ve $p < ,001$). Maddeler arasında en zayıf ilişkinin ise Md 36 “Kişisel bilgi ve ilgilim” ile Md 38 “Sınıfın genel başarı düzeyinin yüksek olması” arasında olduğu bulunmuştur ($r = ,204$ ve $p < ,001$).

Grup Avantajı faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon* analizi sonucunda, tüm ifadeler arasında istatistiksel açıdan $p < ,001$ düzeyinde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 73).

Tablo 73: Grup Avantajı faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 42	Md 43	Md 44
Md 42	<i>r</i>	1	,578**	,507**
	<i>p</i>		0,000	0,000
Md 43	<i>r</i>		1	,632**
	<i>p</i>			0,000
Md 44	<i>r</i>			1
	<i>p</i>			

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Maddeler arasında en kuvvetli ilişkinin Md 43 “Öğrenciler arasında doğal bir iletişim ağı kurulmakta” ile Md 44 “Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarılmakta” arasında olduğu bulunmuştur ($r=,632$ ve $p<,001$). Maddeler arasında en zayıf ilişki ise Md 42 “Derste benim aklıma gelmeyen bir konuya arkadaşımın değinmesi veya soru sorması yeni bilgiler edinmemi ve farklı bakış açısı kazanmamı sağlamakta” ile Md 44 “Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarılmakta” arasında olduğu bulunmuştur ($r=,507$ ve $p<,001$).

Tablo 74: Grup Dezavantajı faktörü ifadeleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla uygulanan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonuçları

Madde	Parametreler	Md 45	Md 46	Md 47	Md 48
Md 45	<i>r</i>	1	,319**	,258**	,227**
	<i>p</i>		0,000	0,000	0,000
Md 46	<i>r</i>		1	,390**	,478**
	<i>p</i>			0,000	0,000
Md 47	<i>r</i>			1	,394**
	<i>p</i>				0,000
Md 48	<i>r</i>				1
	<i>p</i>				

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Grup Dezavantajı faktörü ifadeleri arasında ilişkiyi belirlemek üzere yapılan *Pearson Çarpım Moment Korelasyon* analizi sonucunda, tüm ifadeler arasında istatistiksel

açından $p < ,001$ düzeyinde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 74). Maddeler arasında en kuvvetli ilişkinin Md 46 “*Sınıflar kalabalık olduğu için dersi dinlemede ve dikkati toplamada güçlük çekiyorum*” ile Md 48 “*Sınıf içi öğrenim ve algılama düzeyindeki farklılıkların olması*” arasında olduğu bulunmuştur ($r = ,478$ ve $p < ,001$). Maddeler arasında en zayıf ilişki ise Md 45 “*Arkadaşlarımla yanında anlamadığım konuları soramıyorum*” ile Md 48 “*Sınıf içi öğrenim ve algılama düzeyindeki farklılıkların olması*” arasında olduğu bulunmuştur ($r = ,227$ ve $p < ,001$).

3.1.9. MYO’ da öğrenim gören öğrencilerin demografik özellikleri ile ölçekler arasındaki ilişkilere ilişkin analizler

Araştırmanın bu bölümünde, örneklemini oluşturan ve MYO’ da çeşitli bölümlerde öğrenimlerini sürdüren 816 öğrencinin, öğrenim gördükleri bölümü tercih nedenleri, bölümde hangi beklentilerinin karşılanıp, karşılanmadığı ve muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörleri algılama düzeyleri ile demografik özelliklerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine bağlı olarak *Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi* alt boyutlarını değerlendirmelerinde olarak anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır (Tablo 75).

Hem erkek, hem de bayan öğrencilerin 7 alt boyut için verdikleri ortalama puanlara baktığımızda, bunların birbirlerine son derece yakın olduğu, yani boyutları benzer biçimde değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin cinsiyetlerinin *Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi* konusunda bir farklılaşma nedeni olmadığı söylenebilir.

—**Bölümü isteyerek seçme:** $p > ,05$ ve $t = -0,43$ ($\bar{X}_{bay} = 3,92$ ve $\bar{X}_{bayan} = 3,94$)

—**Bölümü zorunlu olarak seçme:** $p > ,05$ ve $t = 0,36$ ($\bar{X}_{bay} = 3,72$ ve $\bar{X}_{bayan} = 3,69$)

—**Karşılanan beklentiler:** $p > ,05$ ve $t = -0,60$ ($\bar{X}_{bay} = 3,91$ ve $\bar{X}_{bayan} = 3,95$)

—**Karşılanmayan beklentiler:** $p > ,05$ ve $t = -0,97$ ($\bar{X}_{bay} = 3,04$ ve $\bar{X}_{bayan} = 3,17$)

—**Verimlilik:** $p > ,05$ ve $t = 0,45$ ($\bar{X}_{bay} = 3,33$ ve $\bar{X}_{bayan} = 3,30$)

—**Grup avantajı:** $p > ,05$ ve $t = -1,38$ ($\bar{X}_{bay} = 3,73$ ve $\bar{X}_{bayan} = 3,83$)

—**Grup dezavantajı:** $p > ,05$ ve $t = 1,12$ ($\bar{X}_{bay} = 2,78$ ve $\bar{X}_{bayan} = 2,70$)

Tablo 75: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan t testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	sh	t-test		
						sd	t	p
Bölümü isteyerek seçme	Bay	281	3,92	0,72	0,04	676	-0,43	0,671
	Bayan	397	3,94	0,63	0,03			
Bölümü zorunlu olarak seçme	Bay	290	3,72	0,95	0,06	581	0,36	0,722
	Bayan	293	3,69	0,82	0,05			
Karşılanan beklentiler	Bay	189	3,91	0,64	0,05	443	-0,60	0,552
	Bayan	256	3,95	0,62	0,04			
Karşılanmayan beklentiler	Bay	88	3,04	0,90	0,10	196	-0,97	0,333
	Bayan	110	3,17	0,88	0,08			
Verimlilik	Bay	255	3,33	0,86	0,05	593	0,45	0,656
	Bayan	340	3,30	0,77	0,04			
Grup avantajı	Bay	307	3,73	1,00	0,06	718	-1,38	0,169
	Bayan	413	3,83	0,84	0,04			
Grup dezavantajı	Bay	279	2,78	0,95	0,06	659	1,12	0,265
	Bayan	382	2,70	0,89	0,05			

* $p < 0,05$

Tablo 76.'da da görüleceği üzere öğrencilerin yaşı onların 'Bölümü isteyerek seçme' boyutunu değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($F = 4,42$ ve $p = 0,012$).

Tablo 76: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu için verdikleri puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA ve LSD testi sonuçları

Boyutlar	Gruplar				ANOVA		Post Hoc
	Yaş	n	\bar{X}	ss	F	p	LSD Test
Bölümü isteyerek seçme	17-19 (1)	311	4,01	0,60	4,42	0,012*	1 ile 2
	19-21 (2)	308	3,85	0,71			
	21 + (3)	59	3,91	0,77			
Bölümü zorunlu olarak seçme	17-19 (1)	253	3,79	0,86	3,99	0,019*	1 ile 3 2 ile 3
	19-21 (2)	281	3,69	0,88			
	21 + (3)	49	3,41	0,99			
Karşılanan beklentiler	17-19 (1)	217	3,94	0,60	1,09	0,336	-
	19-21 (2)	189	3,90	0,65			
	21 + (3)	39	4,06	0,65			
Karşılanmayan beklentiler	17-19 (1)	72	3,19	0,83	1,37	0,256	-
	19-21 (2)	107	3,11	0,90			
	21 + (3)	19	2,82	1,04			
Verimlilik	17-19 (1)	260	3,41	0,75	3,66	0,026*	1 ile 2
	19-21 (2)	280	3,23	0,84			
	21 + (3)	55	3,33	0,85			
Grup avantajı	17-19 (1)	323	3,85	0,84	2,06	0,128	-
	19-21 (2)	330	3,75	0,95			
	21 + (3)	67	3,63	1,01			
Grup dezavantajı	17-19 (1)	289	2,77	0,93	0,73	0,481	-
	19-21 (2)	315	2,68	0,92			
	21 + (3)	57	2,75	0,84			

* $p < 0.05$

Yaş değişkeni grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma görülen diğer boyut ‘Bölümü zorunlu olarak seçme’ için bulunmuştur ($F=3,99$ ve $p=0,019$). Farklılaşmanın hangi yaş grupları arasında olduğunu bulmak üzere yaptığımız post-hoc LSD testine göre; 17-19 ve 19-21 yaş grubunda olan öğrenciler, 21 yaş üzeri öğrencilere göre bölümlerini daha çok mecbur kalarak seçmişlerdir ($\bar{X}_{17-19 \text{ yaş}}=3,79$; $\bar{X}_{19-21 \text{ yaş}}=3,69$ ve $\bar{X}_{21+ \text{ yaş}}=3,41$).

Yaş değişkenine göre, ‘Karşılanan beklentiler’ boyutunu değerlendirmede istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır ($F=1,09$ ve $p>0,05$). Öğrenciler farklı yaş gruplarında olmalarına rağmen ‘Karşılanan beklentiler’ boyutunu birbirlerine yakın puanlarla değerlendirmişlerdir ($\bar{X}_{17-19\text{ yaş}}=3,94$; $\bar{X}_{19-21\text{ yaş}}=3,90$ ve $\bar{X}_{21+\text{ yaş}}=4,06$).

Yaş değişkenine göre, ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunu değerlendirmede de öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya rastlanmamıştır ($F=1,37$ ve $p>0,05$). Öğrenciler farklı yaş gruplarında olmalarına rağmen ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunu birbirlerine yakın, benzer puanlarla değerlendirmektedirler ($\bar{X}_{17-19\text{ yaş}}=3,19$; $\bar{X}_{19-21\text{ yaş}}=3,11$ ve $\bar{X}_{21+\text{ yaş}}=2,82$).

Yaş değişkeni grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma görülen bir başka boyut ‘Verimlilik’ olmuştur ($F=3,66$ ve $p=0,026$). Farklılaşmanın hangi yaş grupları arasında olduğunu bulmak üzere yaptığımız post-hoc LSD testine göre; 17-19 ve 19-21 yaş grupları arasında anlamlı bir farklılaşma mevcuttur ($\bar{X}_{17-19\text{ yaş}}=3,41$ ve $\bar{X}_{19-21\text{ yaş}}=3,23$). 17–19 yaşındaki öğrenciler, 19–21 yaşındaki öğrencilere göre ‘Verimlilik’ boyutunun ifadelerine daha çok katıldıklarını belirtmektedirler.

‘Grup avantajı’ ve ‘Grup dezavantajı’ boyutları bakımından öğrencilerin yaşlarının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma nedeni olmadığı görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerinin mezun oldukları lise türüne göre Muhasebe Derslerinin Değerlendirilmesi alt boyutlarına ilişkin anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı yukarıda, Tablo 77’de özetlenmiştir.

Tablodan görüleceği üzere öğrencilerin mezun oldukları lise, onların ‘Bölümü isteyerek seçme’ boyutunu değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($F= 25,05$ ve $p<0,001$).

Farklılaşmanın hangi lise türleri arasında olduğunu görmek üzere bir post-hoc LSD testi yapılmıştır.

Tablo 77: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu için verdikleri puanlarının mezun olunan lise değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA ve LSD testi sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	ss	ANOVA		Post Hoc LSD Test
	Mezun olunan lise				F	p	
Bölümü isteyerek seçme	Fen/And./Süp. (1)	24	3,29	0,88	25,05	0,000*	1 ile 3, 4 2 ile 3, 4
	Düz Lise (2)	72	3,47	0,82			
	Ticaret Lisesi (3)	558	4,00	0,60			
	Diğer M. L. (4)	24	4,23	0,57			
Bölümü zorunlu olarak seçme	Fen/And./Süp. (1)	22	3,77	0,91	0,55	0,650	-
	Düz Lise (2)	74	3,65	0,97			
	Ticaret Lisesi (3)	463	3,72	0,86			
	Diğer M. L. (4)	24	3,52	1,11			
Karşılanan beklentiler	Fen/And./Süp. (1)	16	3,71	0,67	1,72	0,162	-
	Düz Lise (2)	39	3,78	0,82			
	Ticaret Lisesi (3)	372	3,96	0,60			
	Diğer M. L. (4)	18	3,88	0,57			
Karşılanmayan beklentiler	Fen/And./Süp. (1)	7	2,79	0,92	3,36	0,043*	4 ile 1, 2, 3
	Düz Lise (2)	33	2,96	1,02			
	Ticaret Lisesi (3)	153	3,13	0,84			
	Diğer M. L. (4)	5	4,00	0,98			
Verimlilik	Fen/And./Süp. (1)	24	3,23	0,94	4,89	0,002*	2 ile 3, 4
	Düz Lise (2)	70	3,00	0,99			
	Ticaret Lisesi (3)	481	3,36	0,76			
	Diğer M. L. (4)	20	3,60	0,85			
Grup avantajı	Fen/And./Süp. (1)	28	3,57	1,07	3,00	0,030*	2 ile 3
	Düz Lise (2)	83	3,55	1,12			
	Ticaret Lisesi (3)	585	3,83	0,86			
	Diğer M. L. (4)	24	3,75	1,00			
Grup dezavantajı	Fen/And./Süp. (1)	27	2,67	0,85	2,83	0,038*	2 ile 3
	Düz Lise (2)	78	2,50	0,92			
	Ticaret Lisesi (3)	533	2,78	0,91			
	Diğer M. L. (4)	23	2,47	0,92			

* $p < 0.05$

Post-hoc LSD testine göre Fen/Anadolu/Süper lisesi mezunları ile Ticaret ve Diğer Meslek liseleri mezunları arasında 'Bölümü isteyerek seçme' boyutunu

değerlendirmede farklılaşma olduğu anlaşılmıştır ($\bar{X}_{Fen/And./Süper}=3,29$; $\bar{X}_{Ticaret}=4,00$ ve $\bar{X}_{Diğer Meslek}=4,23$). Buna göre Fen/Anadolu/Süper Lisesi mezunları bölümlerini daha az isteyerek seçmiş görünmektedirler. Mezuniyet değişkenine göre anlamlı farklılaşma görülen diğer gruplar ise Düz Lise ile yine Ticaret ve Diğer Meslek liseleri mezunları arasındadır ($\bar{X}_{Düz Lise}=3,47$; $\bar{X}_{Ticaret}=4,00$ ve $\bar{X}_{Diğer Meslek}=4,23$). Buna göre, Düz Lise mezunları bölümlerini diğer iki mezuniyet grubuna göre daha az isteyerek seçmişlerdir.

‘Bölümü zorunlu olarak seçme’ boyutunun değerlendirilmesinde, öğrencilerin mezun oldukları lisenin bir farklılaşma kaynağı olmadığı anlaşılmıştır ($F= 0,55$ ve $p>0,05$). Bölümlerini zorunlu olarak seçen öğrencilerin birbirlerine çok yakın puanlarla değerlendirme yaptıkları görülmektedir ($\bar{X}_{Fen/And./Süper}=3,77$; $\bar{X}_{Düz Lise}=3,65$; $\bar{X}_{Ticaret}=3,72$ ve $\bar{X}_{Diğer Meslek}=3,52$).

‘Karşılanan beklentiler’ boyutunun öğrencilerce değerlendirilmesinde, onların mezun oldukları lise türünün istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı bulunmuştur ($F= 1,72$ ve $p>0,05$). Öğrenciler farklı lise türlerinden mezun olmalarına rağmen ‘Karşılanan beklentiler’ boyutunu birbirlerine yakın, benzer ortalama puanlarla değerlendirmektedirler ($\bar{X}_{Fen/And./Süper}=3,71$; $\bar{X}_{Düz Lise}=3,78$; $\bar{X}_{Ticaret}=3,96$ ve $\bar{X}_{Diğer Meslek}=3,88$).

Öğrencilerin mezun oldukları lise türü, onların ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunu değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($F= 3,36$ ve $p=0,043$). Farklılaşmanın hangi lise türleri arasında olduğunu görmek üzere bir post-hoc LSD testi yapılmış ve Fen/Anadolu/Süper Lisesi, Düz Lise ve Ticaret Lisesi ile Diğer Meslek liseleri mezunları arasında ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunu değerlendirmede farklılaşma olduğu anlaşılmıştır ($\bar{X}_{Fen/And./Süper}=2,79$; $\bar{X}_{Düz Lise}=2,96$; $\bar{X}_{Ticaret}=3,13$ ve $\bar{X}_{Diğer Meslek}=4,00$). Buna göre; Diğer Meslek Lisesi mezunları, ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunu diğer üç mezuniyet grubuna göre daha yüksek ortalama puanlarla değerlendirmişlerdir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmanın görüldüğü diğer bir boyut ‘Verimlilik’ olmuştur ($F= 4,89$ ve $p=0,002$). Farklılaşmanın hangi lise türleri arasında olduğunu görmek üzere yapılan post-hoc LSD

testine göre Düz Lise ile Ticaret Lisesi ve Diğer Meslek liseleri mezunları arasında ‘Verimlilik’ boyutunu değerlendirmede bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($\bar{X}_{Düz\ Lise}=3,00$; $\bar{X}_{Ticaret}=3,36$ ve $\bar{X}_{Diğer\ Meslek}=3,60$). Buna göre; Düz Lise mezunları muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörlere, Ticaret Lisesi ve Diğer Meslek Lisesi mezunlarına göre daha az katılmaktadırlar.

‘Grup avantajı’ boyutunun öğrencilerce değerlendirilmesinde, onların mezun oldukları lise türünün istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur ($F=3,00$ ve $p=0,030$). Hangi lise türü mezunları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğunu araştırdığımızda, Düz Lise ile Ticaret Lisesi mezunları arasında ‘Grup avantajının’ farklı algılandığını görmekteyiz ($\bar{X}_{Düz\ Lise}=3,55$ ve $\bar{X}_{Ticaret}=3,83$). Buna göre; Ticaret Lisesi mezunları muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının avantajlarına, Düz Lise mezunlarına göre daha çok katılmaktadırlar.

‘Grup dezavantajı’ boyutunun öğrencilerce değerlendirilmesinde de, onların mezun oldukları lise türünün istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur ($F=2,83$ ve $p=0,038$). Hangi lise türü mezunları arasında anlamlı bir farklılaşma olduğunu araştırdığımızda, yine Düz Lise ile Ticaret Lisesi mezunları arasında ‘Grup dezavantajının’ farklı algılandığını görmekteyiz ($\bar{X}_{Düz\ Lise}=2,50$ ve $\bar{X}_{Ticaret}=2,78$). Buna göre; Ticaret Lisesi mezunları muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının dezavantajlarının, Düz Lise mezunlarına göre daha çok olduğunu düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerinin lise mezuniyet derecelerine göre Muhasebe Derslerinin Değerlendirilmesi alt boyutlarına ilişkin anlamlı bir farklılaşma olup olmadığı yukarıda, Tablo 78’de özetlenmiştir.

Tablodan görüleceği üzere öğrencilerin lise mezuniyet dereceleri, onların ‘Bölümü isteyerek seçme’ boyutunu değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır ($F=4,03$ ve $p=0,018$). Farklılaşmanın hangi mezuniyet dereceleri arasında olduğunu görmek üzere bir post-hoc LSD testi yapılmıştır.

Tablo 78: Öğrencilerin, Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi alt boyutu için verdikleri puanlarının lise mezuniyet derecesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan ANOVA ve LSD testi sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	ss	ANOVA		Post Hoc LSD Test
	Diploma Notu				F	p	
Bölümü isteyerek seçme	2.00-3.00 (1)	110	3,86	0,70	4,03	0,018*	2 ile 3
	3.00-4.00 (2)	402	3,99	0,63			
	4.00-5.00 (3)	166	3,83	0,72			
Bölümü zorunlu olarak seçme	2.00-3.00 (1)	95	3,55	0,92	5,67	0,004*	1 ile 2 2 ile 3
	3.00-4.00 (2)	347	3,67	0,89			
	4.00-5.00 (3)	141	3,91	0,82			
Karşılanan beklentiler	2.00-3.00 (1)	59	3,88	0,58	0,36	0,697	-
	3.00-4.00 (2)	266	3,93	0,64			
	4.00-5.00 (3)	120	3,97	0,62			
Karşılanmayan beklentiler	2.00-3.00 (1)	36	3,08	1,02	3,58	0,030*	2 ile 3
	3.00-4.00 (2)	118	3,23	0,83			
	4.00-5.00 (3)	44	2,82	0,88			
Verimlilik	2.00-3.00 (1)	93	3,21	0,70	3,01	0,049	3 ile 1,2
	3.00-4.00 (2)	342	3,29	0,82			
	4.00-5.00 (3)	160	3,44	0,81			
Grup avantajı	2.00-3.00 (1)	115	3,59	1,00	3,80	0,023*	1 ile 2, 3
	3.00-4.00 (2)	427	3,80	0,93			
	4.00-5.00 (3)	178	3,89	0,79			
Grup dezavantajı	2.00-3.00 (1)	103	2,63	0,89	0,74	0,476	-
	3.00-4.00 (2)	387	2,75	0,91			
	4.00-5.00 (3)	171	2,75	0,93			

* $p < 0.05$

Post-hoc LSD testine göre 3.00-4.00 ile 4.00-5.00 derecesiyle liseyi bitirenler arasında ‘Bölümü isteyerek seçme’ boyutunu değerlendirmede bir farklılaşma olduğu görülmüştür ($\bar{X}_{3.00-4.00}=3,99$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00}=3,83$). Buna göre 4.00-5.00 derecesiyle liseyi bitirenler bölümlerini daha az isteyerek seçmiş görünmektedirler.

Öğrencilerin lise mezuniyet derecelerine bağlı olarak, ‘Bölümü zorunlu olarak seçme’ boyutunu değerlendirmelerinde yine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu

bulunmuştur ($F=5,67$ ve $p=0,004$). Farklılaşmanın hangi mezuniyet dereceleri arasında olduğunu bulmaya yönelik yaptığımız post-hoc LSD testine göre; 2.00-3.00 (1) ile 3.00-4.00 (2) ve 3.00-4.00 (2) ile 4.00-5.00 (3) arasında ‘Bölümü zorunlu olarak seçme’ boyutunu değerlendirmelerinde bir farklılaşma olduğu anlaşılmıştır ($\bar{X}_{2.00-3.00(1)}=3,55$; $\bar{X}_{3.00-4.00(2)}=3,67$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00(3)}=3,91$). Buna göre; 3.00-4.00 (2) ile mezun olanlar, 2.00-3.00 (1) ile mezun olanlara göre bölümlerini daha az isteyerek seçmiş görünmektedirler. Benzer şekilde, 4.00-5.00 (3) ile liseden mezun olanlar da 3.00-4.00 (2) ile liseden mezun olanlara göre bölümlerini daha az isteyerek seçmiş görünmektedirler.

‘Karşılanan beklentiler’ boyutunun öğrencilerce algılanmasında liseden mezuniyet derecelerinin bir farklılaşma kaynağı olmadığı anlaşılmıştır ($F=0,36$ ve $p>0,05$). Farklı derecelere liseden mezun olan öğrencilerin ‘Karşılanan beklentiler’ boyutunu birbirlerine son derece yakın ortalama değerlerle puanladıkları görülmektedir ($\bar{X}_{2.00-3.00(1)}=3,88$; $\bar{X}_{3.00-4.00(2)}=3,93$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00(3)}=3,97$).

‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunun öğrencilerce algılanmasında liseden mezuniyet derecelerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma kaynağı olduğu bulunmuştur ($F=3,58$ ve $p=0,030$). Farklılaşmanın hangi mezuniyet dereceleri arasında olduğunu görmek üzere ANOVA sonrası yapılan post-hoc LSD testine göre 3.00-4.00 (2) ile 4.00-5.00 (3) arasında ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutunu değerlendirmede anlamlı bir farklılaşma olduğu bulunmuştur ($\bar{X}_{3.00-4.00(2)}=3,23$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00(3)}=2,82$). Buna göre; 4.00-5.00 (3) derecesi ile mezun olan öğrenciler ‘Karşılanmayan beklentiler’ boyutu ifadelerine daha az katılmaktadırlar.

Muhasebe derslerinin verimliliğini etkileyen faktörler ölçeğinin ‘Verimlilik’ alt boyutunu algılamada, öğrencilerin lise mezuniyet derecelerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur ($F=3,01$ ve $p=0,049$). ANOVA sonrası yapılan post-hoc LSD testine göre lise mezuniyet dereceleri 4.00-5.00 (3) ile 2.00-3.00 (1) ve 3.00-4.00 (2) olanlar arasında ‘Verimlilik’ boyutunu değerlendirmede bir farklılaşma olduğu anlaşılmıştır ($\bar{X}_{2.00-3.00(1)}=3,21$; $\bar{X}_{3.00-4.00(2)}=3,29$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00(3)}=3,44$). Lise mezuniyet derecesi 4.00-5.00 (3) olan öğrencilerin, diğer gruptaki öğrencilere göre ‘Verimlilik’ boyutu ifadelerine daha yüksek ortalama değerle

katıldıkları görülmektedir.

Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının, ‘Grup avantajı’ alt boyutunu algılamada, öğrencilerin lise mezuniyet derecelerinin yine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur ($F=3,80$ ve $p=0,023$). ANOVA sonrası yapılan post-hoc LSD testine göre lise mezuniyet dereceleri 2.00-3.00 (1) ile 3.00-4.00 (2) ve 4.00-5.00 (3) olanlar arasında ‘Grup avantajı’ boyutunu değerlendirmede bir farklılaşma olduğu anlaşılmıştır ($\bar{X}_{2.00-3.00(1)}=3,59$; $\bar{X}_{3.00-4.00(2)}=3,80$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00(3)}=3,89$). Lise mezuniyet derecesi 2.00-3.00 (1) olan öğrencilerin, diğer gruptaki öğrencilere göre ‘Grup avantajı’ boyutu ifadelerine daha az katıldıkları, ‘Grup avantajının’ faydasına daha az inandıkları görülmektedir.

Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının, ‘Grup dezavantajı’ alt boyutunu algılamada, öğrencilerin lise mezuniyet derecelerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı görülmüştür ($F=0,74$ ve $p>0,05$). Liseden farklı derecelere mezun olan öğrencilerin ‘Grup dezavantajı’ boyutunu değerlendirmede birbirlerine yakın puanlamalarda buldukları bulunmuştur ($\bar{X}_{2.00-3.00(1)}=3,63$; $\bar{X}_{3.00-4.00(2)}=3,75$ ve $\bar{X}_{4.00-5.00(3)}=3,75$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Muhasebe eğitimi alan ticaret lisesi kökenli meslek yüksekokul öğrencilerinin muhasebe eğitimlerini tespit etmek amacıyla meslek yüksekokulu muhasebe ve işletme öğrencilerine bir anket çalışması yapılmıştır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde MYO öğrencilerinin beklentilerinin karşılandığı görülmektedir. Ancak bu öğrencilerin günümüz beklentilerine cevap verecek şekilde muhasebe eğitimi aldıklarını söylemek mümkün değildir.

Genellikle ticaret liselerinden mezun olan bu öğrenciler, meslek yüksekokulunda derslerde zorlanmakta ve yeterli düzeyde başarı gösterememektedir.

Öğrencilerin muhasebe eğitimlerinin kalitesini ve etkinliğini artırılmasıyla ilgili olarak aşağıdaki sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

- Öğrenciler ilköğretimden itibaren sağlam bir eğitim almalıdır. Doğru bir temel eğitim almış olan öğrenciye, rahatlıkla mesleki eğitim verilebilmektedir. İlköğretimde öğrencinin başarılı olup olmadığı konusunda karar verilirken, velinin fikrinin alınması uygulanmasından vazgeçilmelidir. Bu uygulamada öğrenciler başarısız olsa da başarılı sayılmaktadır. Bu şartlarda yetersiz bilgiyle meslek lisesine gelen öğrenci, ortalama yükseltme sınavlarında sınıfını geçmeye çalışmaktadır. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl çeşitli ek sınavlarla öğrencinin bir üst sınıfa geçirilmesi için gayret gösterilmektedir. Bu durumda öğrenci “nasıl olsa geçerim” fikrine sahip olmaktadır. Meslek liselerindeki öğretim programında her türlü mesleki bilgi verilmesine rağmen bu uygulamalar nedeniyle öğrenci vasat bir alt yapıya sahip olarak meslek yüksekokullarına sınavsız geçişle veya sınavla geçmektedir. Meslek yüksekokulunda da istenen ve beklenen başarıyı gösterememekte ve mesleki eğitiminde zorlanmaktadır. Dolayısıyla iş hayatının beklentilerini verememektedir. Bu konudaki uygulamanın değiştirilmesi, sınıf geçme yönetmeliğinin düzenlenmesi ve daha ciddi bir yapıya kavuşturulması gerekir.
- Anket sonuçları dikkate alındığında 17-19 yaş grubu diğer yaş gruplarına oranla ve 4-5 derecesiyle liseyi bitirenler bölümü daha mecbur kalarak seçmişlerdir. Bu öğrencilerin sınavsız geçişle MYO'lara yerleştiği anlaşılmaktadır. Bu durum

meslek yüksekokullarının meslek lisenin devamı niteliğinde algılanmasına, dolayısıyla MYO'larda prestij kaybına neden olmaktadır. Bunun engellenebilmesi için öğrencinin meslek yüksekokuluna belli kriterlere göre yapılan bir seçme sonucunda, isteyerek gelmesi gerekir.

- Anket sonuçlarına göre 19-21 yaşında olan öğrenciler, Fen , Anadolu, Düz ve Süper lise mezunları ile 4-5 derecesiyle liseyi bitirenler bölümlerini daha az isteyerek seçmişlerdir. Daha açık bir ifadeyle mezuniyet derecesi ve mezun olunan okul seviyesi yüksek olmasından ötürü meslek yüksekokulu daha az istenmektedir. Bu durum lisans programına yerleşememelerinden ve meslek yüksekokullarının ikici planda kalmasından kaynaklanmaktadır. Bu durumun giderilmesi için meslek yüksekokulları iyileştirme çalışmaları kapsamında, prestij kazandırılmaya çalışılmasıyla gerçekleşir.
- Anket sonuçlarına göre öğrenciler başvurmuş oldukları bölümden beklentilerinin karşılanmış olmasına rağmen, muhasebe eğitimlerinde bir takım eksiklerin olduğu görülmektedir. Bu eksikliklerin en başında muhasebe eğitiminin kalabalık sınıflarda yapılmasıdır. Muhasebe eğitiminin kalabalık sınıflarda yapılması etkin bir eğitimi engellemekte, eğitimin kalitesini düşürmektedir. Öğrenci sınıflarının 30–40 öğrenci arasında olması, muhasebe eğitimini kolaylaştıracak, eğitimin kalitesini artıracaktır.
- Anket sonuçlarına göre eğitim-öğretim kurumlarında, ders araç ve gereçleri yetersizdir. Çoğu üniversitemizde, muhasebe işlemleri kara tahta üzerinde işlenmektedir. Kara tahta üzerinde işlem yapmak hem yorucu hem de zaman alıcıdır. Ders süresinin verimli kullanılması ve bir derste değişik örneklerin yapılması zordur. Oysa ders anlatmada kullanılan modern araç-gereçlerle öğrencilere çok daha değişik ve fazla örnekler çözerek dersin anlaşılabilirliğini kolaylaştıracak ve öğretimin kalitesi artırılabilir.
- Muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniğine baktığımızda en fazla kullanılan yöntemin “Öğretim üyesinin anlatımı ile öğrenme” olduğu görülmektedir. Bu yöntemin kullanılması dersin işlenişi ve anlaşılması açısından bir takım problemler doğura bilmektedir. Bunun için aktif öğretim

yöntemlerinden yararlanılması gerekmektedir. Uygulama araştırmaları, örnek olay çalışmaları, ödev ve raporlar hazırlanması öğrencinin bilgi ve yeteneklerini geliştirecektir. Teorik bilgilerle uygulama sonuçlarını birleştirecek, yorumlayabilecek öneriler sunabilecektir.

- Anket sonuçlarına baktığımızda “Öğretim üyesi ve konunun uzmanı ile birlikte anlatım sonucu öğrenme” tekniğinin çok fazla kullanılmadığı görölmektedir. Konunun uzmanı olan (Mali müşavir, Yeminli mali müşavir, Hesap uzmanı, Vergi denetmeni vb.) kişiler tarafından düzenlenmiş kongreler, konferanslar, seminerler, sempozyumlar ve paneller gibi eğitim etkinlikleri sayesinde öğrencilerin günün koşullarına hazırlanmasında daha etkili olacaktır.
- Anket sonuçlarına göre “Çeşitli teknolojilerin kullanımı ile öğrenme” tekniği çok fazla kullanılmadığı, bu meslek yüksekokulunun araç gereç yetersizliğinden kaynaklandığı görölmektedir. Bilgisayarın hemen hemen her alanda kullanılması, özellikle muhasebeci yetiştiren eğitim kurumlarımızın eğitim programları, bu alanda ilgili eleman yetiştirmeyi mümkün kılacak şekilde değiştirmeye yönetilmelidir. Eğitim programlarına bilgisayarlı eğitim sisteminin yerleştirilmesi, mezun olacak öğrencilerin mesleki kalitelerini arttıracaktır.
- Anket sonuçlarına göre meslek lisesinden farklı olarak görmüş olduğu muhasebe dersleri sorulduğunda, büyük oranda farklı dersler gördüklerini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin 3 yıllık meslek liselerinden mezun olduğu dikkate alınması gerekmektedir. Eski sistemin açıklarının kapatılması amacıyla MEGEP çalışmaları kapsamında, meslek liseleri 4 yıla çıkartılmıştır. MEGEP’in amacı; bir modül sistemi oluşturarak hızlı değişime ayak uydurabilecek, çağın gerektirdiği niteliklere sahip elemanların yetiştirilmesi için uygun bir sistem kurmaktır. Bu amaç doğrultusunda yeni düzenlemelere gidilmiştir, ancak hala bu sistemden mezun olanlar olmadığından dolayı eksik yanları zaman içerisinde ortaya çıkacaktır. Ancak şuan itibariyle meslek lisesi ile meslek yüksekokulları müfredatları incelendiğinde, ders farklılıklarının çok fazla olmadığı görölmektedir. Zaman içerisinde eksikliklerin ve farklılıkların tespit edilip giderilmesi gerekmektedir.

- 2006-2007 öğretim yılında MYO'larda eğitim gören 482.208 öğrenciye karşılık, eğitim veren toplam 7.157 öğretim elemanı bulunmaktadır. Başka bir deyişle öğretim elemanına düşen öğrenci sayısı 64'dir. Anket sonuçlarına bakıldığında ve mevcut duruma bakıldığında öğretim üyesi yetersizliği göze çarpmaktadır. İyi eğitilmiş ve kendisini sürekli olarak yenileyip geliştiren bir eğitim kadrosunun yetişmiş olması ve yetiştirilmesi gerekmektedir.
- Öğretim üyesinin ders yükü azaltılmalıdır. Böylece öğretim elemanları kalan zamanda araştırma yapabilirler ve dış çevreyle muhasebe eğitimi noktasında etkileşim kurarak bilgi alışverişinde bulunurlar ve çeşitli konularda kendilerini geliştirebilirler.
- Anket sonuçlarına göre öğretim elemanları kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili olmayan derslere girmektedir. Bu sorun yine öğretim üyesi yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. Muhasebe eğitiminin kalitesini ciddi anlamda etkilediğinden dolayı, yeni öğretim üyesi kadrolarının açılması ve bu konuda eğitim kadrosunun yetiştirilmesi gerekmektedir.
- Muhasebe eğitiminin verimliliğini yükseltebilecek diğer önlemlerin neler olacağı, uygulamadaki karşılaşılan güçlüklerle ilgili, meslek mensupları, MYO idaresi, öğretim üyeleri ve ilgili diğer birimlerin birbirleriyle görüş alışverişinde bulunmalarını sağlamak için periyodik toplantıların düzenlenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKMAN, Nazlı Hoşal ve Can Şınga MUĞAN,(2004) "Muhasebe Eğitiminde Öğretim ve Öğrenim Yöntemleri İle Ders Başarısı Arasındaki İlişki: Pilot Çalışma". *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu* http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_yayinlar/tmes2004/bildiri1.doc, 22.10.2007,
- AKPINAR, Burhan, (2003), "Sınavsız Geçiş Projesinin Değerlendirilmesi," *Eğitim Yönetimi Dergisi*, s.33, Kış: 12-25.
- BALCI, Sabahattin ve Şeref Kavak, (1996), "Ara Eleman Kavramı ve Kalkınma Planlarında Ara Eleman Yetiştirme Politikaları," *21. Yüzyıla Doğru Meslek YüksekOkullarının Yeniden Yapılanması, Uluslar Arası Sempozyum*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, s. 306-308
- BEDÜK, A. Dinçer, (1996), "Meslek Yüksekokullarının Problemleri ve Yeniden Yapılanma Gereği," *21. Yüzyıla Doğru Meslek Yüksekokullarının Yeniden Yapılanması Uluslar Arası Sempozyum*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, s. 80-85
- ÇALDAĞ, Yurdakul, Rıdvan BAYIRLI, Adem ALTAY, (2004) "Muhasebe Doktora Programlarının Etkinliğinin Artırılması". *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu* http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_yayinlar/tmes2004/bildiri7.doc, 22.10.2007,
- GÜMÜŞ, Sefer, (1996), "Meslek Yüksekokulları Endüstri İlişkileri," *21. Yüzyıla Doğru Meslek YüksekOkullarının Yeniden Yapılanması Uluslar Arası Sempozyum*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, s.232
- HENDEN, Rıfki ve Abdülkadir Tunç, (2001), "Meslek Yüksek Okulları Birinci Sınıflarının Uzaktan Öğretim Yöntemi ile Okutulması Projesi (Taslağı) ile İlgili Bir Görüş," *Eğitim Yönetimi Dergisi*, s.26, Bahar: 227-237.
- KARAAĞAÇLI, Mustafa, (2002), *Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara,
- KAVAK, Yüksel, (1992), *Meslek Yüksekokulları, Değişim ve İş Hayatıyla İlişkiler*,

Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, s.34-39

LEECH, Nancy .L., (2005), *SPSS for Intermediate Statistics: Use and Interpretation*, Lawrance Erlbaum Associates Publishers, London

MEB; "2006-2007 Öğretim Yılında Mesleki ve Teknik Orta Öğretimde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları," http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2007_2008.pdf, 10.03.2008

MEB-YÖK, (2002) "Milli Eğitim Bakanlığı - Yükseköğretim Kurulu Meslek Yüksekokulları Program Geliştirme Projesi" *Muhasebe Eğitimi Programı*, <http://www.yok.gov.tr/egitim/endustriyel/programlar/muhasebe/index.htm>, 26.02.2008,

MEGEP, (2007) "Muhasebe ve finansman çerçeve programı" <http://megep.meb.gov.tr/megep/genel/cerceve/megep%20cerceve/muhasebe%20ve%20finansman.zip>, 10.02.2008

OGM, "Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği" http://ogm.meb.gov.tr/yon_sn_sinav.doc, 25.11.2007

OSYM, (2008) "OSYM 2007-2008 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri," <http://osym.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFF88F742D0D71125168BB5005A7961B47>, 01.06.2008

ÖZDAMAR, Kazım, (2002), *Paket Programlar ile İstatistiksel veri Analizi*, 4. Baskı, Kaan Kitabevi, Eskişehir.

ÖZPEYNİRCİ, Rabia, Haluk DUMAN, Namık Kemal ERDEMİR, (2004) "Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Artırmada Öğrenen Organizasyon Yaklaşımı ve Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Araştırması". *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu* http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_yayinlar/tmes2004/bildiri10.doc, 22.10.2007

ŞAHİN, Beşir, Kurtuluş KARAMUSTAFA, Ferit KARGIN, (2007) "Mesleki Teknik Eğitimde Tanıtım ve Cazibe Oluşturma", *III. Ulusal Meslek Yüksekokulları*

Müdürler Toplantısı, 8-9 Kasım 2007, Adana, s. 4-6

- ŞENGEL, Salim, (2001), "Meslek Yüksekokullarında Açılan Muhasebe Programlarıyla İlgili Bir Değerlendirme," *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, s.2, Haziran: 97-114.
- ŞEREF, Kalaycı, (2006), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- ŞİMŞEK, Muhittin, Recep Yenitepe ve Mustafa Ay, (1996), "Güntümüzde Meslek Yüksekokullarının Yeri ve Meslek Yüksekokullarının Çevre ve Endüstriye Tanıtılması," *21. Yüzyıla Doğru Meslek Yüksekokullarının Yeniden Yapılanması, Uluslar Arası Sempozyum*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi,S.248-249
- TTOGM, (2008) "2007-2008 Öğretim Yılında Ticaret Turizm Öğretiminde Okul, Öğrenci ve Öğretmen Sayıları," <http://ttogm.meb.gov.tr/ticar/istatistik.htm>, 10.02.2008
- ÜSTÜN, Rıfat, (1997), "Üniversitelerde Muhasebe Eğitiminin Kalitesi Nasıl Yükseltilebilir," *Açık öğretim Dergisi*, C.2, S.3, Kış: 34-60.
- YÖK, (2001) "4702 Sayılı Yasa" http://yok.gov.tr/egitim/endustriyel/kanun_4702.doc, 12.02.2008
- YÖK, (2003) "Meslek Yüksekokulu Kriterleri" http://yok.gov.tr/egitim/lisans_doktora/onlisans/myo_kriteri.htm, 11.01.2008
- YÖK,(2004) "Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi" <http://yok.gov.tr/egitim/endustriyel/hepsi.zip>, 13.01.2008
- YÖK, (2006) "Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi" *Taslak Rapor* www.yok.gov.tr/duyuru/2006/turkiyeninyuksekogretimstratejisi.pdf, 20.01.2008
- YÖK, (2007)"9 Aralık 2003 – 9 Aralık 2007 Erdoğan Teziç Başkanlığı Dönemi Yüksek Öğretim Kurulu Faaliyet Raporu Özeti" <http://www.yok.gov.tr/duyuru/Rapor-07.pdf>, 18.02.2008

YÜCEL, Göksel, (2004), "Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Artırmada Eğitimcinin Rolü"
XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_yayinlar/tmes2004/bildiri9.doc, 22.10.2007

EKLER

EK-1: Uygulanan Anket Formu

TİCARET LİSESİ KÖKENLİ MYO ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE EĞİTİMLERİNİ DEĞERLENDİRME ANKETİ

Değerli Arkadaşlar;

Bu araştırma, Sakarya Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Anabilim Dalı/ Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı’nda tez çalışması için yapılmaktadır.

Araştırmanın amacı, “Yükseköğretim Öğrencilerinin Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi” hakkında sizin görüşlerinizi almaktır. Sizden elde edilecek bilgilerle değerlendirmelerde bulunulacaktır.

Uygulamanın içinde bulunan sizlerin görüş ve önerileri, bu araştırmanın sonuçları bakımından büyük değer taşımaktadır. İstenen bilgiler, yalnızca araştırma amacı ile kullanılacak, başkası tarafından görülmeyecektir. Bu nedenle **ankete isim yazmanıza gerek yoktur.**

Araştırmanın sağlıklı bulgulara ulaşması anketteki ifadelere vereceğiniz cevaplara bağlı olacaktır, cevaplarınızın gerçek anlamda görüşlerinizi yansıtmaları çok önemlidir. Ankette yer alan soruların tümünü içtenlikle yanıtlamanızı ve gereken özeni göstermenizi diler, ilgi ve yardımlarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Yusuf GELPİŞ

Sakarya Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü
Muhasebe – Finansman Yüksek Lisans Programı

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

1) Cinsiyetiniz. ☐ Bay ☐ Bayan	2) Yaşınız ☐ 17’den küçük ☐ 17-19 ☐ 19-21 ☐ 21’den büyük	3) Bir işte çalışıyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır
4) Medeni durumunuz. ☐ Evli ☐ Bekar		
5) Hangi Bölümde Okuyorsunuz? ☐ Muhasebe ☐ İşletme ☐ Sigortacılık ☐ Bankacılık ☐ Dış Ticaret ☐ Diğer	6) Mezun Olduğunuz Lise ☐ Fen Lisesi ☐ Anadolu Lisesi ☐ Süper Lise ☐ Düz Lise ☐ Ticaret Lisesi ☐ Diğer Meslek Liseleri	7) Liseden Mezuniyet Dereceniz. ☐ 2.00 – 2.50 ☐ 2.50 – 3.00 ☐ 3.00 – 3.50 ☐ 3,50 – 4,00 ☐ 4,00 – 4,50 ☐ 4,50 – 5,00

Neden bu bölümü tercih ettiniz? (Sorular hakkında görüş belirtmek istemiyorsanız “Fikrim Yok” u işaretleyiniz.)		KATILMA DERECEZİ					Fikrim yok
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		1	2	3	4	5	
8	Mezun olduğum lise avantaj sağladığı için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9	MYO'dan mezun olmak ile liseden mezun olmak arasında fark olduğu için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	Niteliklerimi iş hayatının beklentilerini karşılayacak düzeyde tutabilmek için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
11	Toplum içinde prestij kazanmak için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12	Mesleğimdeki ilerlememe yardımcı olacağını düşündüğüm için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
13	Öğrenimimi tamamlayınca iyi bir işte çalışabileceğimi düşündüğüm için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
14	Bilgi ve kültürümü arttırmak için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	Başka hiçbir yükseköğretim programına giremediğim için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
16	Askerliğimi tecil ettirmek için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
17	Şu anda ve emeklilikte daha üst dereceden ve kademedem maaş alabilmek için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
18	Çalışırken okumak zorunda olduğum için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐
19	Zamanında okuma fırsatım olmadığı için,	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20) Seçmiş olduğunuz bölüm beklentilerinizi karşıladı mı?

a- () Evet

b- () Hayır

Yanıtınız “Hayır” ise 26. soruya geçiniz.

(Evet) Hangi beklentilerinizi karşıladı? (Sorular hakkında görüş belirtmek istemiyorsanız “Fikrim Yok” u işaretleyiniz.)		KATILMA DERECEZİ					Fikrim yok
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		1	2	3	4	5	
21	Liderlik yeteneğimi ortaya çıkardı.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
22	Mesleki teori ile pratiği bir arada analiz etme yeteneği edindim.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
23	Sosyal sorumluluk edinmemi sağladı.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
24	Bir organizasyon içinde yer alan ve ekip çalışmasını edindim.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25	MYO'da okumak olaylara bakış açımı değiştirdi.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

(Hayır) Beklentilerinizin karşılanmamasına etki eden faktörler nelerdir? (Sorular hakkında görüş belirtmek istemiyorsanız “Fikrim Yok” u işaretleyiniz.)		KATILMA DERECEZİ					Fikrim yok
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		1	2	3	4	5	
26	Bu mesleğin benim için uygun olmadığını kavradım.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27	Lisedeki bilgilerimden çok farklı değil.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28	Okulun Eğitim kadrosunun lise öğretmenlerinden oluşması.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
29	Meslek lisesinden mezun olan birisinin bu bölümü okumasına gerek yok.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30	Okulun ders materyallerinin yetersizliği.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

31) Bölümü bitirdikten sonra hangi mesleğe yönelmeyi düşünüyorsunuz?

- a- () Bankacılık – Finans
b- () Sigortacılık
c- () Mali Müşavirlik
d- () Girişimci
e- () Diğer (Lütfen Belirtiniz)

32) Okuduğunuz program çalışmayı düşündüğünüz mesleğe yönelik beklentilerinizi gerçekleştirdi mi?

- a- () Evet
b- () Hayır

33) Mezun olduğunuz meslek lisesinden farklı olarak, MYO’da gördüğünüz Muhasebe dersler nelerdir? (Ders İsimlerini Lütfen Belirtiniz.)

.....
.....
.....

34) MYO’da muhasebe derslerinde kullanılan öğrenme tekniği hangisidir?

- a) Öğretim üyesinin anlatımı ile öğrenme
b) Öğretim üyesi ve konunun uzmanı ile birlikte anlatım sonucu öğrenme
c) Öğretim üyesi ve öğrencilerin karşılıklı bilgi aktarımı yolu ile öğrenme
d) Çeşitli teknolojilerin kullanımı ile öğrenme
e) Diğer (Lütfen Belirtiniz)

35) Muhasebe derslerinizi en iyi nasıl öğreniyorsunuz?

- a) Derste öğretim üyesi anlatırken öğreniyorum
b) Kendim çalışırken öğreniyorum
c) Bir arkadaşım bana anlattığında öğreniyorum
d) Arkadaş grubumla birlikte çalışırken öğreniyorum
e) Diğer (Lütfen Belirtiniz)

Muhasebe derslerinin verimliliğine etkileyen faktörler nelerdir? (Sorular hakkında görüş belirtmek istemiyorsanız “Fikrim Yok” u işaretleyiniz.)		KATILMA DERECEZİ					Fikrim yok
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
		1	2	3	4	5	
36	Kişisel bilgi ve ilgin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37	Verilen örneklerin gerçek hayattan olması	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38	Sınıfın genel başarı düzeyinin yüksek olması	☐	☐	☐	☐	☐	☐
39	Öğretim üyesinin dersi etkin ve verimli aktarımı ile birlikte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40	Okul yönetiminin sunduğu imkanlar	☐	☐	☐	☐	☐	☐
41	Ders içi ve ders dışı eğitim çalışmalarının yapılması	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının avantajları sizce nelerdir?							
42	Derste benim aklıma gelmeyen bir konuya arkadaşımın değinmesi veya soru sorması yeni bilgiler edinmemi ve farklı bakış açısı kazanmamı sağlamakta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
43	Öğrenciler arasında doğal bir iletişim ağı kurulmakta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
44	Kişisel beceri ve yetenekleri sınıf içinde ifade etme yeteneğini ortaya çıkarılmakta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muhasebe derslerinin grup halinde alınmasının dezavantajları sizce nelerdir?							
45	Arkadaşlarımın yanında anlamadığım konuları soramıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
46	Sınıflar kalabalık olduğu için dersi dinlemede ve dikkati toplamada güçlük çekiyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
47	Ders süresinin etkin kullanılmaması.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
48	Sınıf içi öğrenim ve algılama düzeyindeki farklılıkların olması	☐	☐	☐	☐	☐	☐

49) Muhasebe derslerinin verimliliğinin artırılması için yapılabilecekler sizce nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÖZGEÇMİŞ

Yusuf GELPİŞ, 17.09.1983 tarihinde, Mardin ilinin, Kızıltepe ilçesinde doğdu. İlköğretimini 1997 yılında İstanbul'da, Ortaöğretimini 2000 yılında İstanbul'da, lisans eğitimini Gazi Üniversitesi, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi, Muhasebe ve Finansman Öğretmenliği bölümünde 2004 yılında Ankara'da tamamlamıştır. 2006 yılında Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe Finansman Bilim Dalında Yüksek Lisansa başladı. Halen Kocaeli ilinde Kandıra Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi'nde Muhasebe Öğretmeni olarak çalışmaktadır.